

VA-Plan 2024-2028

Samrådshandling ■ 2023

NÄSSJÖ KOMMUN

SAMMANFATTNING OCH LÄSHÄNVISNING

SYFTET MED EN KOMMUNAL VATTEN- OCH AVLOPPSPLAN (VA-PLAN) ÄR ATT UPPNÅ EN HELTÄCKANDE OCH LÅNGSIKTIG PLANERING FÖR VATTEN OCH AVLOPPSFÖRSÖRJNINGEN I HELA KOMMUNEN. NÄSSJÖ KOMMUNS VA-PLAN UTGÖRS AV ETT DOKUMENT, BESTÅENDE AV TRE DELAR:

- VA-POLICYN
- VA-PLANEN
- VA- ÖVERSIKT

DE TRE DELARNA BESKRIVER VARDERA OLIKA DELAR SOM ÄR VIKTIGA FÖR ATT FÖRSTÅ HELHETEN I ARBETET MED OCH PLANERINGEN AV VATTEN- OCH AVLOPPSFÖRSÖRJNINGEN I KOMMUNEN. DE EFFEKTER OCH FÖLJDVERKNINGAR SOM ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT FÖR MED SIG BEHANDLAS GENOMGÅENDE I VA-PLANENS OLIKA DELAR.

SEDAN DEN 1 JANUARI 2023 FINNS ETT LAGKRAV SOM SLÅR FAST ATT VARJE KOMMUN SKA HA EN AKTUELL VATTENTJÄNSTPLAN SOM SKA HA TRÄTT I KRAFT SENAST DEN 31 DECEMBER 2023. VATTENTJÄNSTPLANEN INGÅR SOM EN DEL I KOMMUNENS VATTEN- OCH AVLOPPSPLAN.

Vatten- och avloppsplan 2024-2028

Inledning	5
VA-Policy	6
VA-Plan	10
Åtgärder	14
Konsekvenser för miljö och hälsa	20
Ekonomiska konsekvenser	21
VA-Översikt	22
Omvärldsfaktorer och befintliga planer	22
Mellankommunal samordning	27
Förutsättningar	31
Framtida utveckling	34
Framtida krav på VA-Versamheten	36
Utredningsområden	42
Utredningsområden LIS	81
Översiktsplan 2023	114
FÖP Nässjö stad	136
FÖP Forserum	137
Dagvatten	138
Reglerade sjöar och vattendrag	141
VA-Ekonomi	142
Uppföljning VA-Plan 2019-2023	145
Ordlista	147



Inledning

Bakgrund och syfte

En långsiktig och kommunomfattande planering är av stor vikt för att vattenresurser ska kunna användas på ett effektivt och gynnsamt sätt utifrån rådande situation, gällande lagstiftning samt nationella och regionala mål.

Lagstiftningen har sedan framtagandet av den nuvarande VA-planen (antagen 2019) blivit mer detaljerad och kraven på vad en VA-plan ska innehålla har ökat. Som tydligaste exempel på hur den nya lagstiftningen inverkar på VA-planens innehåll, kommer aspekter kopplat till ett förändrat klimat och vilka effekter det har på VA-planeringen/systemen behöva synliggöras i VA-planen.

Organisation

Samhällsplaneringsnämnden har varit ansvarig för att ta fram ett förslag till ny VA-plan. I projektets styrgrupp har politiska representanter funnits med från kommunstyrelsen, samhällsplaneringsnämnden, tekniska servicenämnden samt från styrelsen i Nässjö Affärsverk AB (NAV). I projektets styrgrupp ingick även förvaltningschefer för samhällsplaneringskontoret, tekniska serviceförvaltningen och VD för NAV. Arbetsgruppen har bestått av tjänstepersoner från samhällsplaneringskontoret, Nässjö Affärsverk (NAV), kommunledningskontoret och tekniska serviceförvaltningen.

Tidplan och planperiod

VA-Planens planperiod sträcker sig från 2024–2028, den nya VA-planen tas fram under 2023. Samråd sker under perioden 2023-05-24 till och med 2023-08-11, granskning sker under hösten 2023 och planen bedöms kunna antas i kommunfullmäktige runt årsskiftet 2023/2024.

Gällande VA-policy och VA-plan

Denna VA-plan ersätter i och med dess antagande följande handlingar:

- Vatten och avloppsplan 2019–2023.
- VA-Policy 2019-2023.

VA-POLICY 2024-2028

1. Inledning

Nässjö kommun ska ha en säker, klimatanpassad och hållbar VA-försörjning som bidrar till bebyggelseutvecklingen i kommunen.

I policyn finns ställningstaganden som är styrande för kommunens VA-planeringsarbete som gäller

alla kommunala nämnder och bolag. Syftet är att visa hur kommunen avser säkerställa en långsiktig, effektiv och hållbar (ekologiskt, socialt och ekonomiskt) vatten- och avloppsförsörjning. Den långsiktiga VA-planeringen är en viktig faktor att beakta vid utformning av kommunens översiktsplan samt för andra kommunala planer och utvecklingsdokument. Målsättningen med arbetet är att skapa långsiktiga ställningstaganden och riktlinjer för kommunens VA-försörjning. VA-policyn blir också styrande för kommunens vattentjänstplan, vilken innehåller kommunens långsiktiga planering för hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt en bedömning av hur den allmänna VA-anläggningen ska hantera ökad belastning i samband med skyfall.

Ett mer övergripande mål är att minska miljöbelastningen och därmed möjliggöra för en långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling samt att skapa förutsättningar för en utveckling av attraktiva områden för boende och andra verksamheter. Att skapa en struktur och framförhållning av VA-planeringen i kommunen är en del av arbetet med att nå dessa mål. VA-policyn ska bidra med förutsättningar för att kunna göra investeringar där de gör mest nytta.

VA-policyns syfte:

- vara en vägledning för att nå en långsiktigt hållbar utveckling inom vatten- och avloppshanteringen.
- ange riktlinjer för hur vatten- och avloppsförsörjningen ska lösas inom och utanför va-verksamhetsområden.
- bidra till att skydda miljö och hälsa men även främja tillväxt och byggande.

1.1. Revidering och uppföljning

För att VA-policyn ska vara ett användbart underlag för kommunens arbete med VA-försörjningen och översiktlig planering behöver den hållas aktuell. En översyn av policyns aktualitet ska ske varje mandatperiod.

2. Övergripande ställningstagande för VA-försörjning inom kommunen

Nedanstående ställningstaganden gällande VA-försörjning är en förutsättning för att vi ska uppnå de övergripande målen och vår vision. Ställningstagandena är vägledande i alla kommunala VA-frågor (både allmänna och enskilda) och tillsammans med andra beslutade dokument utgör de underlag för kommunens övergripande planering.

- Kommunens arbete med frågor som rör VA-försörjning ska bidra till att miljökvalitetsnormer för vattenförekomster uppfylls.
- VA-anläggningar och ledningsnät ska vara driftsäkra, robusta, ha ett tillfredställande skydd och vara anpassade till framtida klimatförändringar.
- Åtgärder inom verksamhetsområde för allmänt VA ska i huvudsak finansieras via VA-taxan.
- Det ska finnas en balans mellan anslutningsavgifter och bruksavgifter så att utbyggnad av VA sker rättvist inom VA-kollektivet.
- VA-frågorna ska beaktas i all fysisk planering. Vid detaljplanering av nya områden och detaljplaneändringar ska kommunen noga beakta att VA-försörjningen är långsiktigt och hållbart reglerad så att inte negativa effekter uppstår för miljön eller påverkar människors hälsa.
- Innan utökning eller nybildande av verksamhetsområde beslutas, ska förutsättningarna att lösa VA-försörjningen genom enskild anläggning vara utredda. Verksamhetsområdets geografiska avgränsning ska göras utifrån detta.
- Bygglov och VA-lösning ska prövas samordnat för att underlätta för fastighetsägare och främja en god bebyggd miljö. En förutsättning för bygglov och beviljande av förhandsbesked ska vara att vatten- och avloppsförsörjning går att lösa.
- Befintliga anläggningar och ledningsnät ska underhållas och förnyas i den takt som behövs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet.
- Kommunen ska verka för att den allmänna VA-anläggningen utvecklas där det ger störst resultat för miljö och hälsa, samt är ekonomiskt rimligt och tekniskt möjligt.
- Om detaljpaneläggning medför behov av allmänna vattentjänster ska verksamhetsområdet i normalfallet utökas när detaljplanen har vunnit laga kraft.

3. Långsiktigt hållbar spillvattenförsörjning

- Industrier och andra verksamheter ska bara få släppa ett processavloppsvatten till det kommunala ledningsnätet efter samråd med VA-huvudmannen. En bedömning av avloppsvattnets egenskaper och innehåll av skadliga ämnen görs i varje enskilt fall och regleras enligt allmänna bestämmelser för kommunalt vatten och avlopp (ABVA) och anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län Råd och krav vid utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter.
- Ett aktivt arbete ska bedrivas inom avloppsverksamheten för att minimera påverkan på miljön och recipienter, exempelvis genom uppströmsarbete, tillskottsvatten och driftoptimering.
- Tillsynen av enskilda avlopp ska följa vägledningen från Havs- och vattenmyndigheten när det gäller prioritering av områden. Högre reningskrav utifrån miljö- och/eller hälsoskydd kan ställas på enskilda avloppsanläggningar med hög skyddsnivå enligt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd. Varje ansökan om att anlägga nytt avlopp bedöms utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall.
- Arbeta för ett långsiktigt hållbart omhändertagande av slam från enskild spillvattenhantering.

4. Långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning

- Yt- och grundvattenförekomster av betydelse för befintlig och framtida dricksvattenförsörjning ska skyddas och brukas på ett långsiktigt hållbart sätt.
- Kommunens allmänna dricksvattentäkter ska ha aktuella vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter.
- Ordnad reservvattenförsörjning bör finnas för alla större vattentäkter som betjänar fler än 2000 personer.
- För att skydda kommunens vattenförsörjning mot sabotage och skadegörelse ska kommunen arbeta förebyggande samt ha en tillfredsställande säkerhet. Inga obehöriga ska ges tillträde till vattenverk, reservoarer eller tillgång till ledningsregistret.
- För alla områden med allmän dricksvattenförsörjning ska en nödvattenplan finnas och vara känd för alla berörda.
- Övergripande planering av vattenförsörjningen i kommunen utifrån framtida klimat exempelvis inventering av torra områden.
- Uttag ur dricksvattennätet ska ske på ett säkert sätt utan att hota människors hälsa.
- Vid samtliga provningar och tillståndsgivande inom plan- och byggprocessen ska hänsyn tas till viktiga vattenförekomster.

5. Långsiktigt hållbar dagvattenförsörjning

- I alla delar av plan- och byggprocessen ska lämplig dagvattenhantering utredas och beaktas vid markens anläggande och bebyggelsens utformning.
- Dagvatten som uppstår på kvartersmark (tomtmark) tas, i första hand omhand lokalt. När det i undantagsfall krävs används fördröjning på allmän plats och avledning i ledningsnät.
- Dagvattenhanteringen ska lyftas fram i samhällsplaneringen med beaktande av miljöbelastning och klimatförändringar genom att dagvattenfrågan belyses tidigt i planprocessen eller i utredningsskedet.
- Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till platsens förutsättningar, dagvattnets föroreningsgrad, naturliga vattenströmmar och recipientens känslighet. Direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske.
- Lagring av förorenade massor inklusive snö anordnas där påverkan på recipienten begränsas.
- Planering av dagvattenhantering ska ske med hänsyn till ett förändrat klimat, skyfallsberedskap motsvarande minst 100-årsregn ska eftersträvas i öppna dagvattensystem vid ombyggnationer av allmän platsmark och vid detaljplanläggning.
- Dagvattenanläggningar bör utformas så att biologiska, estetiska och sociala värden främjas.

6. Skydd av liv och hälsa

- I samband med utbyggnation eller ombyggnation av befintligt nät ska behovet av brandposter utredas.
- Förhindra att förorenat släckvatten okontrollerat sprids inom vattenskyddsområde eller nära enskild vattentäkt.
- Förhindra att förorenat släckvatten ger upphov till förorening av grund- och ytvatten, samt okontrollerat sprids inom vattenskyddsområde eller nära enskild vattentäkt.
- Om möjligt kunna förhindra/begränsa att miljöfarliga föroreningar når dagvattensystemen vid större utsläpp eller olyckor

VA-PLAN

Allmänt VA

I den allmänna VA-anläggningen ingår vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät, reservoarer och pumpstationer samt andra anordningar som krävs för att den kommunala VA-försörjningen ska fungera och uppfylla behovet att skydda människors miljö och hälsa. Enligt kommunfullmäktigebeslut och fastställd bolagsordning ifrån 1993-04-29, har Nässjö Affärsverk AB det kommunala ansvaret att producera, distribuera och tillhandahålla dricksvatten och att omhänderta avloppsvatten för den allmänna VA-anläggningen inom Nässjö kommun. I NAV:s huvudmannaskap för den allmänna VA-försörjningen innefattas även ett ansvar att initiera och säkerställa vattenskydd för befintliga och framtida vattentäkter.

Såväl ledningsnäten som vatten- och avloppsreningsverken ska kontinuerligt, och utifrån en väl avvägd prioritering, förnyas och förbättras. Detta för att skapa en kvalitetssäkrad VA-försörjning för kommande generationer.

Vatten- och avloppsverk

I Nässjö kommun finns idag 13 vattenverk och 9 avloppsreningsverk. Verken byggdes ut mellan 50-70-tal. Underhåll och ombyggnation görs löpande för att modernisera och säkra driften. Till stor del är verken uppkopplade och automatiserade och övervakning sker i SCADA-systemet, som larmar om något händer i processen. Men det finns ett stort investeringsbehov för att säkerställa anläggningarnas drift och funktion framöver. Ett stort projekt som påbörjats är att framtidssäkra Nässjö avloppsverk och den första etappen som är beslutad och nu påbörjad är att bygga en ny mottagningsstation för externslam ifrån enskilda avloppsbrunnar samt slam ifrån ytterverken. I projektet ingår även en ombyggnation av första reningssteget för det inkommande avloppsvattnet detta för att kunna öka kapaciteten och skapa en bra arbetsmiljö.

Första etappen planeras vara klar sommaren 2024 och därefter finns det planerade ombyggnations och utbyggnadssteg steg som ännu inte är beslutade.

De senaste årens utmaningar med pandemin och det oroliga världsläget med kriget i Ukraina, har påverkat drift och underhåll av verken. Det har och är fortfarande svårt att få tag på vissa komponenter och reservdelar och har varnats för brist på fällningskemikalier. Bristen på kemikalier och ökade energipriser har gett en kraftig ökning på driftkostnaderna samtidigt som underhållsbyggnadsprojekt försenas på grund av bristen på delar och komponenter. Det oroliga världsläget och även lett till en annan medvetenhet kring kontinuitetshantering gällande driften av verken och anläggningarna. Så en effekt av detta är att idag används samma fällningskemikalie på alla verk både vatten- och avloppsverk. Det byggs även upp ett reservdelslager och reparationer utförs i större utsträckning än tidigare.

Samtidigt så kommer ökade krav på verken men även på driften och verksamhetens egenkontroll. För att möta den samhällsrelaterade miljöproblematik som vi har med klimatförändringen, microplaster, läkemedel och miljögifter, avloppsverken är ändstationen för vårt leverne och vattenkvaliteten i recipienterna ska förbättras. Ett 30-årigt avloppsdirektiv håller nu på att omformas för att möta nutida och framtida samhällsutmaningar i form av energi- och klimatneutralitet samt rening av andra ämnen än Fosfor, kväve och organiskt material. Även slamdirektivet ifrån 1986 är planerat att revideras om nya krav kommer få det stor inverkan på vårt arbete med att säkerställa slamkvaliteten och hanteringen av slammet.

Även på vatten sidan har ökade krav kommit på att säkerställa dricksvattenproduktionen från råvatten till levererat dricksvatten. Dricksvattendirektivet som antogs i EU 2020 håller nu på att införlivas i svensk lagstiftning och vid årsskiftet 2022/2023 trädde de nya dricksvattenföreskrifterna LIVSFS 2022:12 i kraft.

KAPITELRUBRIK

Under kommande planperiod kommer därför de nya direktiven ha en stor påverkan på kommande planeringsarbete på avloppsverken. Där också också klimatfrågan i form av klimatanpassning dvs säkerställa drift och produktion i ett förändrat klimat men också arbete att minimera verkens och driftens klimatpåverkan. Men det behöver också läggas mer tid och resurser för att hantera det nya säkerhetsläget med kontinuitetshantering och säkra driften i händelse av kris.

Kommunen kommer även att se över förhållandet mellan överföringsledningar och lokala verk för att hantera kommunens planer på utbyggsområden och utvecklingsområden. Vid förslag till överföringsledningar ska eventuell ökad belastning på recipienten beaktas.

Dagvattenanläggningar

Det ställs även ökade krav på dagvattenanläggningarna. För nya dagvattenanläggningar uppförs nu egenkontroll- och skötselprogram.

Det finns därav ett behov att inventera befintliga dagvattenanläggningar och uppföra egenkontroll- och skötselprogram även för dessa anläggningar. Det finns även behov att utreda skötselansvar för befintliga dagvattenanläggningar/ lösningar.

Ledningsförnyelse

Nässjös kommunala VA-ledningsnät började anläggas redan tidigt 1900-tal. Det innebär att ledningsnäten består av ledningar med olika ålder och ledningsmaterial samt har anlagts med olika utförande. NAV har liksom många andra VA-huvudmän en utmaning med att förnya ledningsnätet och att proaktivt arbeta med att säkra distributionen av dricksvatten samt omhänderta spill och dagvatten på ett säkert sätt och för att undvika oplanerade avbrott. Ett internt mål för NAV är att förnya 3500 m ledning (vatten, spill, dag) per år.

När nya ledningsnät anläggs eller ett ledningsnät förnyas görs detta efter en materialvalspolicy. Materialvalspolicyn har tagits fram i syfte att anlägga det nya ledningsnätet på ett likartat sätt med ett så homogent materialval som möjligt. Strukturen för att säkerställa samordningsvinster mellan anläggningsägare i samband med förnyelseprojekt har vidareutvecklats ytterligare.

Under 2023 kommer en förnyelsestrategi att tas fram som en hjälp att prioritera insatserna rätt i förnyelsen av ledningsnätet.

Utöver förnyelseplanen kommer arbetet med felkopplingar mellan dagvatten och spillvattenledningar pågå under hela planperioden. Avsikten är i första hand att kontrollera fastigheters stuprörsanslutning, rännstensbrunnar i gatu- och andra hårdgjorda ytor för att minska översvämningsrisk i fastigheter och tillskottsvattenmängd till avloppsverken.

Vattentäkter, Skyddsområden, skyddsföreskrifter och vattendomar

I genomlysningen som gjorts gällande dricksvattenförsörjningen i detta VA-planarbetet är det i dagsläget bara en vattentäkt som fortfarande saknar vattenskydd, Storsjön i Forserum. En ansökan om vattenskydd och förslag på vattenskyddsföreskrifter för vattensystemet Storsjön, Hämttegölen och Skärsjön lämnades in till Länsstyrelsen juni 2022 och vi inväntar nu besked ifrån dem om ett beslut. Även om de andra täkterna har ett vattenskydd så finns det ett behov att uppdatera de vattenskydd som antogs före miljöbalken 1996 och få dem prövade på nytt med ny lagstiftning och ny vägledning. Ett antal vattentäkter behöver även laglig förklaras då de saknar vattendomar. Rätten att få ta ut vatten har blivit aktualiserad med den torka som vi haft i kommunen de senaste åren det är därför av stor vikt att säkerställas den här rätten, särskilt för de vattentäkter som finns inom Emåns avrinningsområde där torkan varit som värst och där det finns fler intressekonflikter.

Prioritering av förnyelse av vattenskyddsföreskrifter och lagligförklaring av vattentäkter utgår ifrån kommunens tankar om hur ett område ska utvecklas och växa och möjlighet till att samordna dricksvattenförsörjningen med närliggande samhällen samt områdets känslighet gällande långa torra perioder, där behovet att säkra upp uttaget av vatten är stort. Kommunen föreslås att inleda processer med att söka vattendom och uppdatera vattenföreskrifter för vattentäkterna under planperioden enligt följande prioritering:

1. Vattentäkt Malmbäck- Tillväxtområde, Området är svårt att förse med dricksvatten ifrån annan vattentäkt.
2. Vattentäkt Sandsjöfors - Ingår i Emåns avrinningsområde risker med exempelvis torka och motstående intressen

En vattenförsörjningsplan för kommunal dricksvattenförsörjning är under framtagande och beräknas vara klar hösten 2023, planen redovisar bland annat möjliga framtida vattentäkter inom kommunen. För att säkra kommunens tillgång på vatten bör även eventuellt framtida vattentäkter utredas och skyddas med ett vattenskyddsområde.

Reservvatten

I dagsläget saknar Nässjös vattentäkter ett reservvatten men ett arbete pågår där Spexhultasjön och Storesjön ska vara reservvattentäkter till varandra, vid händelse av påverkan av sjöarnas respektive vattenkvalité. En förutsättning för projektet var att få utöka vattenuttaget ur Storesjön. En ny vattendom antogs för Storesjön i Mark och miljödomstolen vintern 2022. Vattendomen överklagades och beslut väntas under 2023. Projektet avvaktas i väntan på beslut.

Det finns även behov att utreda reservvattentäkter för kommunens övriga större tätorter, enligt VA-policyn bör reservvattenförsörjning finnas till alla större vattentäkter som försörjer över 2000 personer. Under planperioden kommer en ny nödvattenplan för dricksvattenförsörjningen att träda i kraft. planperioden kommer en ny nödvattenplan för dricksvattenförsörjningen att träda i kraft.

Förändrat klimat, ökade myndighetskrav, hållbarhet

Klimatet i Nässjö kommun, såväl som i hela Jönköpings län förväntas i framtiden bli torrare, varmare och blötare. Detta kommer att påverka kommunen på flera sätt och ställer stora krav på en framsynt samhällsplanering. Ett av de områden som riskerar att påverkas mest av ett förändrat klimat är dricksvattenförsörjningen. Den torra sommaren 2018 synliggjorde riskerna som ett framtida klimat kan komma att innebära för dricksvattenförsörjningen.

Exploateringsområden

Kommunens exploateringsområden utgår från översiktsplan och fördjupade översiktsplaner. Kommunala exploateringsområden kräver investeringar i planläggning, gator och infrastruktur. Initialt är dessa kostnader en kommunal direkt utgift eller ekonomiska åtaganden för infrastruktur såsom lån för utbyggnaden innan intäkter från tomtförsäljning och kollektiven kommer in. Osäkerheten i att förutse vad som ska ske i framtiden bedöms som stor, när och i vilken omfattning exploatering ska genomföras kommer att beslutas i ordinarie budgetprocess.

Samplanering för att alla inblandade ska kunna långtidsbudgetera, fondera och planera för sin del i exploateringsverksamheten är viktig. I ett planeringsperspektiv är det viktigt att alla inblandade för utbyggnad av exploateringsområden har samma tidplan att planera och budgetera efter. Handlingsplan för exploateringsplanering ska upprättas separat av tekniska serviceförvaltningen.

Initialt finns det ett angeläget behov av att tillskapa ny verksamhetsmark i Nässjö stad och ny bostadsmark i Forserum för att möta upp mot behoven inom de närmaste decennierna. Främst är det verksamhets- och industriområdet i Gamlarp som ska expandera norrut.

Frågor kring framtida vattenförsörjning bör ha en handlingsplan för att inte bli ett hinder vid nya exploateringar av främst verksamhetsområden. Vattenförsörjning kan vara helt väsentlig för användbarheten av nya verksamhetsområden.

Handlingsplan för exploateringsplanering ska främst innefatta följande områden:

- Exploatering av verksamhetsmark i Gamlarp.
- Exploatering av bostadsmark i Forserum.
- Exploatering av verksamhetsmark i Forserum.
- Exploatering av verksamhetsmark i Bråna.
- Exploatering av bostadsmark i Nässjö, Forserum och Malmbäck.

Åtgärder

<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>
<i>Ny VA-taxa</i>	<i>NAV</i>
Utreda avloppsdirektivets påverkan på våra avloppsverk nya krav på kväveåtervinning, kväverening och läkemedelsrening.	<i>NAV</i>
Ombyggnation av Nässjö ARV	<i>NAV</i>
Förnya vattenskyddsområden enligt ny vägledning enligt ovanstående prio?	<i>NAV</i>
Lagligförklara vattentäkter	<i>NAV</i>
Bygga ihop Storesjön med Spexhult om domen fastställs	<i>NAV</i>
Utreda reservvattentäkt för täkterna som förser Forserum, Anneberg/Solberga	<i>NAV</i>
Säkerställa dagvattenhanteringen med vägledning hållbar dagvattenhantering, dagvattenplan	<i>SPK</i>
Skapa vattenskydd för framtida täkter?	<i>NAV</i>
Arbeta aktivt med tillskottsvatten och uppströmsarbete	<i>NAV</i>
Utreda och verka för vattenbesparande åtgärder vid tex kommunala anläggningar	<i>TSF, <u>KoF</u>, NAV</i>
Ledningsnätsförnyelse Byte av minst 1000 meter respektive vatten-, avlopps- och dagvattenledningar per år under planperioden. Mål tillsammans 3500 meter. Åtgärdande av felkopplade dagvattenledningar under hela planperioden.	<i>NAV</i>

<p>Vattenskyddsföreskrifter och vattendomar Genomgång och uppdatering av skyddsföreskrifter för vattentäkter. Ansöka om vattendom där det saknas eller behövs utökat uttag.</p>	<p>NAV</p>
<p>Reservvattentäkter Fortsatta utredningar av behov av reservvattentäkter.</p>	<p>NAV</p>
<p>Handlingsplaner För hantering av förbättring och prioritering av lämpliga dagvattenåtgärder finns behov av handlingsplaner och prioritetslista. Under planperioden upprättas följande dokument.</p> <p><i>Dokument</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Handlingsplan/prioriteringslista för områden med begränsad kapacitet (risk för översvämning med mera) upprättas Handlingsplan/prioriteringslista för större befintliga utsläppspunkter i känsliga områden (ur miljösynpunkt) upprättas Underhållsplan för skötsel av kommunalt (TSF/NAV) ägda dagvattenanläggningar upprättas 	<p>SPK</p>
<p>Dagvatten</p> <p>Riktlinjer för dagvatten i nya områden Vid planläggning av nya områden utreds en modern, miljömässig och funktionell dagvattenhantering utifrån områdets förutsättningar och VA-policy. Utgångspunkten är alltid lokalt omhändertagande/fördröjning/rening.</p>	<p>SPK</p>

<p><i>Riktlinjer för dagvatten i befintliga områden</i></p> <p>I befintliga planlagda områden (vid nybyggnad, förändringar av anläggningar, vägar etcetera) så utreds dagvattensituationen och lämpliga åtgärder vidtas av respektive ansvarig (kommunen, NAV, fastighetsägaren). En modern och miljömässigt riktig dagvattenhantering ska alltid eftersträvas i enlighet med VA-policyn. Nyttan ska också alltid vägas mot kostnaden och åtgärder vidtas så långt det är rimligt i det enskilda fallet. Där NAV anser det lämpligt kan en del av åtgärderna/anläggningarna (inom NAV:s verksamhetsområde) placeras på privat mark men då förutsätts frivilliga överenskommelser. Den som utför åtgärder ersätts normalt med en reduktion av anslutningsavgiften</p>	
<p><i>Förnyelseplan för samtliga reglerade sjöar och vattendrag</i></p>	<p><i>TSF</i></p>

Alternativ huvudman

Utgångspunkten är att kommunen är huvudman för föreslagen utbyggnad. Det är dock inte uteslutet att berörda arrendatorer/fastighetsägare istället går samman och gör erforderlig VA-utbyggnad i egen regi. Kraven som kommer att ställas vid enskilt huvudmannaskap för VA-lösningen motsvarar det som blir resultatet vid kommunal utbyggnad. Detta innebär bland annat att det ska ordnas en VA-lösning för området som är gemensam för och innefattar samtliga tomter/fastigheter i utredningsområdet. En lösning där arrendatorerna/fastighetsägarna fortsätter med enskilda och/eller mindre gruppvisa anläggningar i utredningsområdet kommer inte att accepteras. Detta eftersom en sådan situation inte anses vara förenlig med Miljöbalken och LAV i enlighet med VA-planens slutsatser. Kraven på den gemensamma enskilda anläggningen gällande reningsgrad och påverkan på miljö- och hälsa kommer att motsvara det som gäller vid kommunal utbyggnad och följa gällande lagstiftning och allmänna råd.

Ett år innan planerad utbyggnad enligt VA-planen ska alla berörda arrendatorer/fastighetsägare få en skriftlig information om den planerade utbyggnaden. Om någon av berörda arrendatorer/fastighetsägare så begär, ska kommunen göra en förfrågan till berörda inom det aktuella utredningsområdet om intresse föreligger för att göra en gemensam anläggning med enskilt huvudmannaskap. Svar på sådan intresseförfrågan ska lämnas till kommunen inom 4 veckor. Om samtliga berörda svarar att de vill utreda en gemensam anläggning med enskilt huvudmannaskap ska kommunen ge en skälig tid för utredning och presentation av en sådan lösning, minst 6 månader. Kommunen redovisar i samband med förfrågan de krav en anläggning med enskilt huvudmannaskap måste uppfylla. Kommunen kan inte medverka i utredning och projektering av en enskild lösning utan kan endast ha rollen som den som godkänner lösningen.

Har ingen godtagbar lösning enligt uppställda krav presenterats inom föreskriven tid tas beslut om att bilda kommunalt verksamhetsområde för VA.

Övrig utbyggnad

Utöver föreslagna större utbyggnadsområden kan andra mindre områden efterhand bli aktuella för utbyggnad av kommunalt VA. I VA-policyn angavs att utöver angivna utredningsområden skall även följande områden/fall successivt beaktas och byggas ut i takt med resurserna.

1-9 hushåll där anslutning till det kommunala VA-nätet motsvarar en genomsnittlig anslutning i tätbebyggt område.

Någon identifiering och värdering av denna typ av områden har inte gjorts inom ramen för VA-planen. Detta får ske efterhand i takt med att sådana områden aktualiseras. Aktualisering av områden kan ske på initiativ av till exempel samhällsplaneringskontoret, NAV eller enskilda. En motsvarande värdering som för utbyggnadsområdena görs, dock anpassad i omfattning och innehåll till det aktuella fallet. Samhällsplaneringskontoret samordnar utredningsarbetet och avger ett yttrande. Eventuellt efterföljande beslut om utvidgning av verksamhetsområdet för VA tas av kommunfullmäktige. VA-utbyggnad som föranleds

Åtgärder i väntan på VA-utbyggnad

När utbyggnad av allmänt VA planeras i ett område uppstår en situation att hantera i avvaktan på utbyggnad. Av olika skäl dröjer en utbyggnad ett visst antal år, beroende på genomförande tid och områdets prioritering. Samtidigt har inventeringar visat ett mer eller mindre stort behov av att åtgärda befintliga anläggningar. Riktlinjer för hur denna situation ska hanteras beskrivs nedan.

Alla enskilda VA-anläggningar som inte uppfyller gällande krav ska åtgärdas. När krav på åtgärd och tidplan ställs måste hänsyn tas till anläggningens bedömda status och eventuell planerad utbyggnad av allmänt VA eller motsvarande. Detta måste alltid avgöras från fall till fall. Anläggningar med tydlig påverkan på miljö och/eller hälsa måste åtgärdas omgående även om utbyggnad av allmänt VA eller annan godtagbar lösning planeras i närtid. Exempel på detta är avloppsanläggningar med konstaterat direktutsläpp från WC, WC till 1- och 2-kammarbrunnar och/eller WC kopplat till stenkistor. Samtidigt kan det i vissa fall finnas icke godkända anläggningar, där utsläppen bedöms som måttliga och påverkan på miljö- och hälsa som begränsad, vilka kan lämnas utan åtgärd om allmänt VA eller motsvarande godkänd anläggning planeras i närtid. De krav som ställs utgår bland annat från nyttjandegrad, befintlig anläggning, tomtens förutsättningar och omgivningens känslighet.

Enskilt VA

Information och rådgivning

På Nässjö kommuns hemsida finns information om hur man ansöker om tillstånd för att anlägga eller ändra befintlig enskild avloppsanläggning. Där finns även kontaktuppgifter till samhällsplaneringskontoret för rådgivning.

Vattenförsörjning

Det är brunnägaren som är ansvarig för att driva och sköta den egna brunnen och därmed för vattenkvaliteten. Enskilda vattentäkter omfattas av miljöbalken. Det innebär att brunnägaren har krav på sig att planera och kontrollera sin brunn för att undvika olägenhet för människors hälsa. Socialstyrelsen rekommenderar att man tar prover på sitt dricksvatten minst vart tredje år. Om problem med vattenkvaliteten konstateras är det brunnägarens ansvar att utreda och åtgärda. Kommunen kan ge råd och vägledning i ärenden som rör enskilda vattentäkter.

Enskild anslutning till kommunalt VA

Kommunen bör ha en restriktiv hållning till att ansluta hushåll till den allmänna VA-anläggningen utanför verksamhetsområdet. Huvudprincipen är därför att endast i undantagsfall tillåta anslutning via avtal till den allmänna VA-anläggningen.



Konsekvenser för miljö och hälsa

Konsekvensbeskrivningen behandlar VA-planens huvudsakliga inriktning och åtgärder. Detaljerade konsekvenser av enskilda åtgärder behandlas inte i denna VA-plan.

Inom verksamhetsområdena

En stor belastning för miljön är resursförbrukningen vid den överproduktion som sker vid kommunens vatten- och avloppsverk. På grund av ett läckande vattenledningsnät försvinner 1/5 av producerat dricksvatten på väg till abonnenterna. Och på grund av inläckage i trasiga avloppsvattenledningar och felkopplade dagvattenledningar är 75 procent av det vatten som når avloppsverken i kommunen inte av den karaktären att det ska behöva behandlas på ett avloppsverk. Som en följd av detta är förbrukningen av kemikalier och el onödigt stor på vatten- och avloppsverk. Genomförandet av åtgärder under planperioden kommer att minska överproduktionen och minska el- och kemikalieförbrukningen. En följd av arbetet med minskat inläckage i avloppsledningsnätet är också att risken för utsläpp av orenat avloppsvatten i sjöar och vattendrag vid kraftiga regn minskar. Under planperioden kommer förnyelsen av vatten- och avloppsverken i kommunen att fortsätta. Med hjälp av planerat underhåll och ökad automatisering och förbättrad övervakning kommer produktionsprocesserna förbättras. Följden blir att risken att otjänligt vatten levereras till abonnenterna minskar ytterligare och att risken för höga utsläpp från avloppsverken minskar.

I VA-planen föreslås ett ökat arbete med att säkra vattentillgång och vattenkvalitet. Det handlar om arbete med reservvatten, vattenskyddsområden och föreskrifter, vattendomar, vattenbesparande åtgärder samt klimatanpassning av vattenförsörjningen. Detta väntas leda till en säkrare vattenförsörjning både kvalitativt och kvantitativt.

Flera åtgärder föreslås för att förbättra dagvattenhanteringen vilket syftar till minskade utsläpp samt minskade risker i samband med extrema väderhändelser.

Utanför verksamhetsområdena

Utsläpp från VA-anläggningar leder till ökad belastning av både kväve och fosfor, två ämnen som ger ökad övergödning. Det är fosfor som är styrande för övergödningen och det ämne som i första hand är viktigt att minimera. Utsläpp av fosfor och efterföljande övergödning av sjöar och vattendrag leder bland annat till igenväxning, sämre vattenkvalité, algblomning och förändrad flora och fauna.

Utbyggnad av allmänt VA i föreslagna utbyggnadsområden

VA-planen föreslår att utbyggnad sker i enlighet med de prioriteringar som gjort under rubriken ”utredningsområden” längre ner i dokumentet. Detta innebär att ett område; Sandsjöbaden, planeras att byggas ut under innevarande planperiod.

Transporter/Energi

Vid utbyggnad av kommunalt VA minskar antalet enskilda VA-anläggningar. Minskar antalet enskilda avloppsanordningar minskar också transporterna för tömning av dessa. Tydliga effekter får man i områden med mycket slutna tankar, där allt avloppsvatten måste transporteras bort. Beroende på område kan energiåtgång för pumpning av avloppsvatten tillkomma vid utbyggnad av kommunalt VA.

Ekonomiska konsekvenser

Utbyggnad av allmänt VA under planperioden

Konsekvenser för fastighetsägare och arrendatorer

Anslutning till allmänt VA medför positiva värden för fastighetsägaren i form av ökad bekvämlighet och bättre möjligheter att använda fastigheten året om, vilket är faktorer som påverkar fastighetens marknadsvärde positivt. Hur stor påverkan på marknadsvärdet blir beror på hur attraktiv fastigheten i övrigt är med hänsyn till läge och andra värdepåverkande faktorer. Samtidigt medför utbyggnad av allmänt VA kostnader i form av anläggningsavgifter och investeringar i VA-installationer inom den egna fastigheten. Pantsättning av fastigheten är en möjlighet för lånefinansiering av VA-anslutningen.

I de fall byggnad på ofri grund ansluts till allmänt VA är huvudregeln att det är arrendatorn som ska betala anläggningsavgiften. Byggnad på ofri grund räknas som lös egendom och kan inte pantsättas för att lånefinansiera VA-anslutningen. Det innebär mer begränsade lånefinansieringsmöjligheter för arrendatorer än för fastighetsägare. Avsteg från huvudregeln kan göras om frivillig överenskommelse träffas mellan arrendatorn och jordägaren om att jordägaren i stället ska betala anläggningsavgiften. Fastighetsägaren/arrendatorn har enligt LAV möjlighet att begära att anläggningsavgiften delas upp i årliga delbetalningar, i max tio år, om avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter. En förutsättning är att fastighetsägaren/arrendatorn kan ställa godtagbar säkerhet. Om fastighet eller byggnad på ofri grund byter ägare innan anläggningsavgifterna är slutbetalda, övergår betalningsansvaret på den nya ägaren/arrendatorn, som blir betalningsskyldig för de avgifter som förfaller till betalning på tillträdesdagen eller senare.

Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän VA-anläggning, har den enskilda anläggningens

ägare enligt LAV rätt till skälig ersättning. Vid beräkning av ersättning tillämpar NAV, i likhet med rättspraxis, normalt en avskrivningstid på tio år för verifierade kostnader och godkänd anläggning. Vid tidsbegränsade tillstånd i väntan på allmänt VA utgår ingen ersättning för onyttig anläggning.

Mark- och miljödomstolarna handlägger tvister om vatten och avlopp enligt LAV.

Investerings- och taxekonsekvenser av planerade åtgärder

EU:s ramdirektiv, arbetet med säker dricksvattenproduktion och klimatanpassningsåtgärder kräver stora investeringar nu och i framtiden. De flesta vatten- och avloppsverk och VA-ledningsnät byggdes ut i början och mitten av 1900-talet med statliga medel och gav som följd låga VA-taxor. På grund av dåtidens eftersatta underhåll finns nu ett stort behov av reinvesteringar i ledningsnäten som dessutom ska finansieras med självkostnad. Enligt Svenskt Vattens beräkningar behöver förnyelsetakten för ledningsnäten fördubblas mot dagens takt (ca 230 år) och på 20 års sikt behöver VA-taxorna öka med 100 procent, för att vi ska kunna ha tillgång till friskt dricksvatten och rena sjöar och hav i Sverige även i framtiden.

Investeringar i befintlig allmän VA-anläggning

Risker och osäkerheter ur VA-huvudmannens perspektiv

En risk som VA-huvudmannen löper är att inte få in hela anläggningsavgiften om fastighetsägaren/arrendatorn kommer på obestånd innan hela skulden till VA-huvudmannen har reglerats. I sådana fall får inte utbyggnaden fullt ut den kostnadstäckningsgrad som har förutsatts.

När allmän VA-utbyggnad byggs ut i områden med fungerande och godkända VA-anläggningar kan det enligt LAV bli aktuellt att ersätta ägare till enskilda anläggningar i den mån det är skäligt. Uppfattningarna om vad som är skäligt kan gå isär och i vissa fall kan ersättningen komma att fastställas först efter en rättslig prövning. Denna post medför därför en viss osäkerhet i kalkylen.

VA-ÖVERSIKT

Omvärldsfaktorer och befintliga planer

Lagar

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV), anläggningslagen, plan- och bygglagen samt miljöbalken är de fyra lagar som huvudsakligen påverkar arbetet med VA-planen. Från den 1 januari 2023 görs en ändring i lagen om allmänna vattentjänster, lagändringen innebär bland annat att kommunen under 2023 ska ta fram, samråda och besluta om en vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska beslutas av kommunfullmäktige men är inte juridiskt bindande. En gång under varje mandatperiod ska planens aktualitet prövas.

Den nya lagstiftningen ställer även nya krav på vattentjänstplanens innehåll, planen ska bland annat innehålla en redogörelse över vilka åtgärder som bedöms behövas för att de allmänna Va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning i samband med skyfall.

I Nässjö kommuns fall kommer Vattentjänstplanen att utgöra en del av kommunens nya vatten- och avloppsplan.

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) föreskriver vidare att kommunen är skyldig att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljö behöver ordnas avlopp eller vattenförsörjning i ett större sammanhang för områden med en viss befintlig eller tillblivande bebyggelse. Kommunen ska även bestämma ett verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt se till att behovet tillgodoses genom en allmän VA-anläggning. Beslut om vilka fastigheter som ska ingå i ett verksamhetsområde fattas av kommunfullmäktige.

Anläggningslagen (AL) föreskriver att en gemensamhetsanläggning kan inrättas som gemensam om den för flera fastigheter stadigvarande tillgodoser ändamål av betydelse för dem. Exempelvis kan detta gälla vatten- och avloppsanläggningar. Det är Lantmäteriet som slutligen prövar gemensamhetsanläggningar genom förrättning.

Plan- och bygglagen (PBL) reglerar hur kommunens planering och byggande ska ske. Enligt PBL ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan, översiktsplanen ska redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning avseende mark- och vattenanvändningen. Detta har i sin tur en mycket stor betydelse för kommunens arbete med vatten- och avloppsfrågor.

Miljöbalken (MB) föreskriver bland annat att kommunen ska ta fram en miljökonsekvensbeskrivning i samband med att planer som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan tas fram. Översiktsplanen anses alltid medföra risk för betydande miljöpåverkan. Miljöbalken syftar vidare till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan tillförsäkras en god och hälsosam miljö.

Regler för enskilda avlopp

Som hjälp vid tillämpning av bland annat miljöbalken har Havs- och vattenmyndigheten (HaV) tagit fram allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten (HVMFS 2016:17) vilka tillämpas av kommunen. HaV har också tagit fram en vägledning för prövning och tillsyn av små avlopp.

Nationella, regionala och lokala miljömål

Sveriges riksdag har beslutat om ett miljömålsystem med tre nivåer: ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål och slutligen lite drygt 20 etappmål. Detta system ska vara styrande för Sveriges miljöarbete. Av de miljö kvalitetsmål som finns fastslagna är det huvudsakligen följande miljö kvalitetsmål som har direkt anknytning till arbetet med vatten och avlopp:

- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet

För Jönköpings län har en regional klimat- och energistrategi tagits fram. Strategin bygger på den långsiktiga visionen om att Jönköpings län år 2050 ska vara ett plusenergilän. Vilket innebär att länets behov av energi har minskat och att det då finns ett överskott av energi från förnybara energikällor.

Strategin har tre övergripande mål, som lyder enligt följande:

- Senast 2045 är de totala utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år.
- Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vad vi använder. Energin vi producerar är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh/år.
- Klimatförändringarna möts aktivt i Jönköpings län genom att skapa ett samhälle som minskar sårbarheter och tar tillvara möjligheter, för ett varmare, torrare och blötare län.

Av dessa mål är det huvudsakligen det sista målet som har bäring på arbetet med vatten och avlopp, då VA-planen tillsammans med övriga planer och planeringsunderlag har en viktig roll i att genom den fysiska planeringen verkar för att målet kan uppfyllas.

Regional vattenförsörjningsplan

Den regionala vattenförsörjningsplanen är framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län och sträcker sig mellan åren 2020-2050 men har även en långsiktig utblick mot 2100. Målet med den regionala vattenförsörjningsplanen är att den ska leda till att vattenresurser planeras och prioriteras utifrån att:

- Samhälls- och miljöintressen ska genom hållbar (integrerad) vattenförvaltning kunna upprätthållas även under år med påfrestande väderförutsättningar.
- Leverans av vatten från länets största täkt eller vattenverk kan upphöra under en månads tid utan större samhällsstörningar eller att nödvattenplaner behöver tillämpas.

Den regionala vattenförsörjningsplanen för pekar bland annat ut vilka vattenförekomster som är viktiga för den regionala dricksvattenförsörjningen. I Nässjö kommun pekas följande vattenförekomster (ytvatten och grundvatten) ut som viktiga för den regionala dricksvattenförsörjningen:

- Nömmen
- Storesjön
- Spexhultasjön
- Storsjön-Hämtgölen-Skärsjön
- Sunneränga
- Sandsjöåsen

Vattenförsörjningsplanen identifierar risker mot länets vattenförsörjning. Dessa risker kan delas in i följande huvudgrupper:

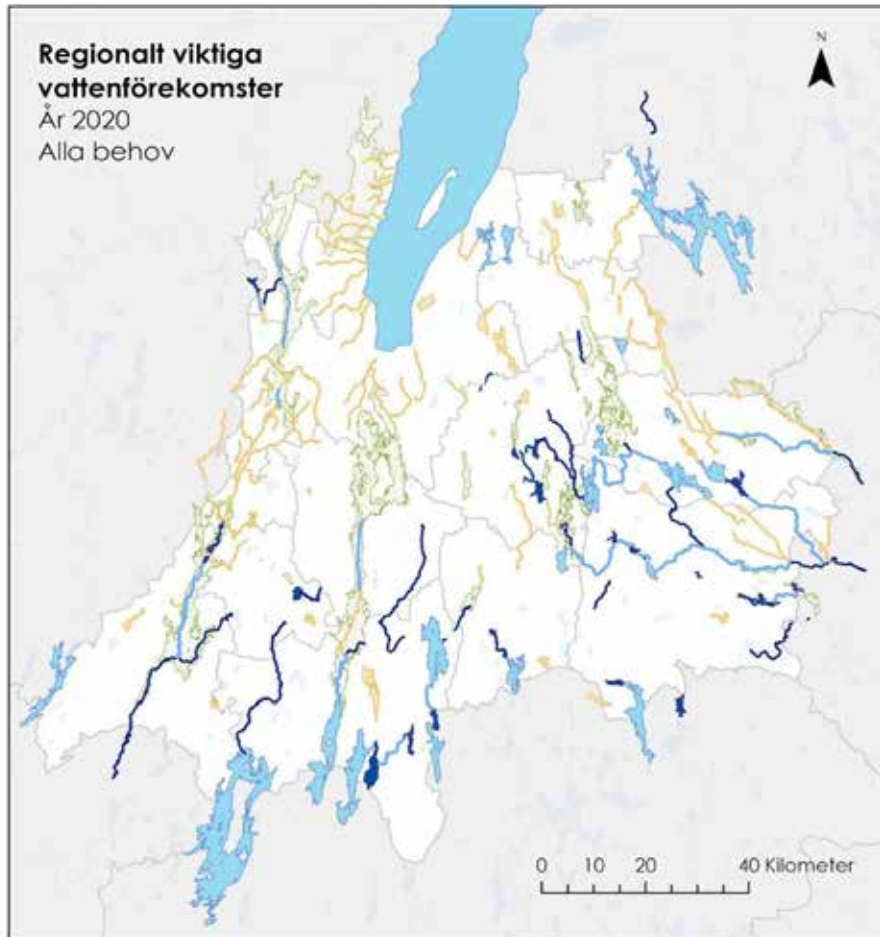
- Klimat
- Brister i övervakning
- Administrativa aspekter
- Bristande robusthet i VA-ledningssystem
- Negativ påverkan från verksamheter
- Juridiska aspekter
- Antagonistiska hot, avsiktliga sabotage och informationssäkerhet
- Enskilt vatten

I syfte att motverka dessa risker föreslås i vattenförsörjningsplanen 87 möjliga åtgärder, som även förväntas bidra till att skapa en robust och hållbar vattenförsörjning. Vidare har även framtida utvecklingsbehov identifierats i vattenförsörjningsplanen. Utvecklingsbehoven kan grundas i kunskapsluckor eller att relevant underlag saknas, eller att underlaget på andra vis innehåller brister som göra att det inte kan användas och implementeras med önskat utfall. Planen gör mot bakgrund av detta ingen prioritering mellan vattenbehov utan visar i stället på var olika nyttjandebehov sammanfaller.

Risk för vattenbrist

Den regionala vattenförsörjningsplanen pekar ut Nässjö kommun samt en stor del av det resterande höglandet som ett område som i samband med framtida klimatförändringar löper hög risk för att drabbas av vattenbrist. Ett område som pekas ut som extra känsligt är Emåns huvudavrinningsområde, som till stora delar är beläget inom Nässjö kommun. Längre varaktighet för perioder med liten eller ingen nederbörd samt liten tillrinning till såväl grund som ytvattentäkter är de största riskfaktorerna för vattenbrist.

Kartan på motsvarande sida är hämtad från den regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län och illustrerar regionalt viktiga vattenförekomster (alla behov).



Kategori 1-3, både bortledning och In-situ*

- Vattendrag
- Sjöar

Kategori 3, In-situ*

- Vattendrag
- Sjöar

Kategori 1+2, enbart bortledning

- Vattendrag
- Sjöar
- Grundvatten

Administrativ gräns

- Kommungränser
- Länsgräns

*vatten med behov att finnas i viss mängd på plats

EU-direktiv, vattenförvaltning

Inom EU finns ett beslutat ramdirektiv som trädde i kraft år 2000, syftet med direktivet är att få en gemensam lagstiftning för vatten. Direktivet ska vidare förbättra miljöarbetet genom att främja en hållbar vattenanvändning samt minska föroreningar och ge bättre förutsättningar för vattenlevande djur och växter. EU-länderna ska i arbetet med en gemensam vattenförvaltning utgå från avrinningsområden för att åtgärda brister i vattenmiljö och vattenkvalitet.

I Sverige finns det fem vattendistrikt – Bottenviken, Bottenhavet, Norra östersjön, Södra östersjön och Västerhavet. Vattendragen som finns i Nässjö kommun ingår i Västerhavets samt Södra östersjöns avrinningsområden.

Åtgärdsprogram

Vattenmyndigheterna har tagit fram ett åtgärdsprogram för kommuner och myndigheter. Åtgärdsprogrammen tas fram för respektive avrinningsområde, gällande åtgärdsprogram för Södra östersjöns respektive Västerhavets avrinningsområde gäller för perioden 2022–2027. Kommunerna ansvarar i detta åtgärdsprogram för sex åtgärder, varav tre av dessa åtta åtgärder berör arbetet med vatten och avlopp. Följande åtgärder berörs:

Åtgärd 3 – Dricksvattenskydd

Åtgärd 4 – Fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Åtgärd 5 – VA-plan inklusive dagvatten

Kommunens översiktsplan

Kommunens översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2023-04-27, översiktsplanen fastslår kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen. I översiktsplanen pekas ytor ut för bland annat bostäder och verksamheter, men även olika risk- och hänsynsaspekter kopplade till markanvändningen. En av aspekter är dricksvattenförsörjningen. I översiktsplanen finns ställningstaganden kopplade till hur kommunen i den fysiska planeringens ska arbeta med frågor rörande vatten och avlopp samt med dricksvattenförsörjningen.

I översiktsplanen beskrivs det även hur kommunen ska arbeta dagvattenhanteringen i plan- och byggprocessen, detta lyfts fram i översiktsplanens ställningstaganden. De ställningstaganden som finns i översiktsplanen avseende vatten och avlopp arbetas in och konkretiseras till viss del i VA-planen.

Mellankommunal samordning

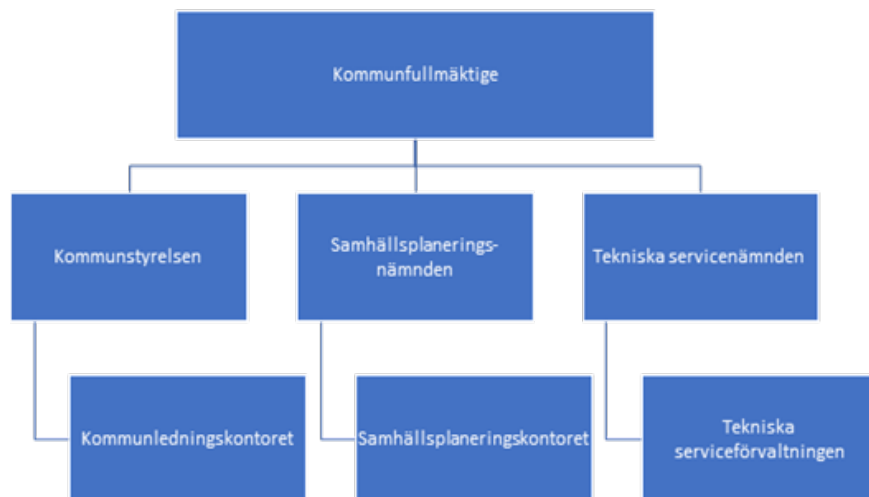
I samband med planering och utbyggnad av kommunala vattentjänster är det av stor vikt med samordning på mellankommunal nivå. För flera av de områden som pekas ut som utredningsområden för kommunalt VA i kommunens VA-plan delas en vattenresurs (sjö) av en kommungräns mot en grannkommun. Detta sker bland annat vid Nömmen (mot Vetlanda kommun), Rosjön (mot Eksjö kommun), Vallsjön (mot Sävsjö kommun) och Anebysjön (mot Aneby kommun).

Såväl VA-planen som vattentjänstplanen kommer att samrådas med samtliga grannkommuner såväl som med Länsstyrelsen och andra regionala aktörer samt myndigheter med ansvar för frågor rörande vatten eller VA. Utöver detta bör en fördjupad dialog föras på mellankommunal nivå i samband med att VA-byggs ut i ett område i direkt eller nära anslutning till kommungränsen. Kommunen bedömer att det finns klara samverkansfördelar med att kommunerna redan i ett tidigt skede för dialog om exploatering i anslutning till de områden som beskrivs ovan. Detta bidrar även till att eventuella problem kopplade till exempelvis vattenkvaliteten i en sjö kan hanteras på ett samfällt och enhetligt sätt, vilket bidrar till en mer långsiktig och hållbar VA-planering.

Hur Nässjö kommun arbetar med VA- frågor

Inom Nässjö kommuns organisation hanteras frågor som berör vatten och avlopp av flera förvaltningar. Samhällsplaneringskontoret, Tekniska serviceförvaltningen och kommunledningskontoret är alla delaktiga i arbetet med att ta fram kommunens nya VA-plan. Framtida exploatering i kommunen, vilket i stor utsträckning påverkar planeringen av VA, är en fråga som hanteras av samtliga tre förvaltningar men som tar sin utgångspunkt i kommunens översiktsplan som samhällsplaneringskontoret tar fram.

Samhällsplaneringskontoret har även ett övergripande ansvar för kommunens strategiska och operativa natur- och vattenvårdsarbete. Utför tillsyn inom kommunens vattenskyddsområden och driver kommunens vattengrupp. Utför recipientkontroll och effektoppföljning på kalkningen.



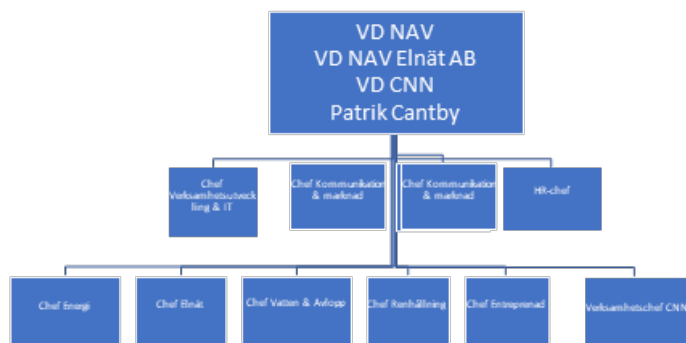
KAPITELRUBRIK

Nässjö Affärsverk AB (NAV)

NAV är ett kommunalägt bolag och står under kommunstyrelsens uppsikt. Styrelsen är politiskt tillsatt och utses av Kommunfullmäktige. Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och förhållande till kommunen genom bolagsordning och ägardirektiv.

Förutom huvudmannskapet för den allmänna VA anläggningen ansvarar NAV för Renhållning, Elnät, Energiproduktion, Fjärrvärme och via Entreprenadavdelningen skötsel för Gata Park.

Organisationsschema ledningsgrupp NAV



Målstyrning inom Nässjö Affärsverk AB

Det yttersta syftet med kommunens bolag är att verksamheten ska skapa nytta för Nässjö kommun och dess medborgare. NAV tar varje år fram en affärsplan och underliggande verksamhetsplaner för att bryta ner kommunens fokusmål i verksamheten med ansats ur Agenda 2030 hållbarhetsmål.

Perspektiv	Ekonomisk hållbarhet	Ekologisk hållbarhet	Social hållbarhet
Overgripande mål	<ul style="list-style-type: none">Långsiktigt hållbar ekonomiNöjda kunder	<ul style="list-style-type: none">Positiv/Minskad miljöpåverkan	<ul style="list-style-type: none">Trygga och stabila leveranserEngagerade medarbetare med rätt kompetens

Exempel på Mål i affärsplanen som berör VA avdelningen;

- Utläcketaget från vattenledningsnätet får vara max 20 %.
- 10 % minskning av NAVs CO2-utsläpp till 2025 (referensår 2022).
- Förnyelse (kvalitetssäkring) av VA-ledningsnätet på minst 3500 m ledningar per år.

I VA-verksamheten verksamhetsplan identifieras följande som de viktigaste utmaningarna:

- Klimatförändringar till följd av den globala uppvärmningen får genomslag även i Sverige genom högre medeltemperaturer, ökad nederbörd, förändrade mönster för avrinning och avdunstning samt stigande havsnivåer. Det spås också bli mer extrema vädersituationer, såsom intensiva och lokala regn, som kan få förödande konsekvenser för dagvattenhanteringen, men även risk för torka, som i sin tur kan leda till vattenbrist.
- Investeringsbehov – dåtidens eftersatta underhåll, befolkningsökning, förnyade regelverk och förändrat klimat är drivande faktorer. All detta kräver pengar och kompetens, men också nya finansiella modeller som hjälper enskilda VA-organisationer att skapa det utrymme som krävs för att klara av framtidsinvesteringarna.
- VA-taxan ska vara skälig och rättvis för kunden. Grunderna i taxan bestäms av kommunfullmäktige, men det är viktigt med en god dialog mellan beslutsfattarna och tjänstemännen.

- Affärsmodeller och innovation – digitalisering, samt ökat fokus på VA-teknisk innovation, har lett till en situation där det idag är lättare än tidigare att både pröva och utforma nya typer av anpassade lösningar istället för att utgå från att ”en lösning passar de flesta”. Såväl VA-tekniska som digitala lösningar måste utforskas och användas mer inom VA-området, både avseende effektivitet och utökat tjänsteutbud för kunder.

Förutsättningar

Naturgivna förutsättningar

Berggrunden i kommunen är varierande och det bergarten skiftar därför beroende på vilken del av kommunen man befinner sig i. I kommunens östra delar utgörs berggrunden till stor del av olika

sedimentära bergarter, dessa bergarter ingår i det som kallas för Almesåkraformationen. Almesåkraformationen bergarter utgörs bland annat av sandsten, lerskiffer och olika typer av konglomerat. På flera platser runt om i kommunen förekommer även berg i dagen eller berg under ett yttligt jordtäckte.

Den vanligaste jordarten i Nässjö kommun är sandig morän. I kommunen förekommer även flera områden med särskilt infiltrationsbenägna jordarter, huvudsakligen isälvssediment. Särskilt vanliga är dessa jordarter i ett stråk mellan Norra Sandsjö och Forserum samt i trakterna kring Flisby.

De geologiska förutsättningarna har stor betydelse för VA-försörjningen och vilka lösningar som kan väljas i samband med anläggandet av nya VA-anläggningar. För att kunna lösa enskilda avlopp genom exempelvis infiltration så finns de bästa förutsättningarna i jordar som har en måttlig genomsläpplighet. Av erfarenhet från tidigare anläggningsarbeten vet vi att det finns förhållandevis goda geologiska förutsättningar för att anlägga enskilda avloppsanläggningar i Nässjö kommun. I över hälften av fallen kan en avloppsanläggning anläggas genom normal infiltration, utan större förberedande åtgärder. I cirka 15% av fallen behöver dock mer avancerade åtgärder tas till för att anläggningens ska kunna ske på ett tillfredställande sätt. Slutna tankar, minireningsverk och bortledning är exempel på åtgärder som ofta får tillämpas i dessa fall.

Det finns ett antal områden i kommunen där denna problematik sedan tidigare är känd, till dessa områden räknas: Rosjön, Gisshult, Flisby kyrka, Nyholm samt Djurseryd-Mostorp.

Vad det gäller enskilda vattentäkter så är genomsläppliga jordarter en bra förutsättning för både vattenmängd och kvalitet vid grävda brunnar. Vi borrade brunnar är det i stället berggrundens egenskaper som har inverkan på vattenmängden och vattnets kvalitet. I dag är det vanligare med borrade brunnar än grävda brunnar, vilket medfört att den en generell standardhöjning inom området har skett. Om en brunn borrar till cirka 100 meters djup är riskerna små att det uppstår problem med vattenkapaciteten, emellertid kan det fortfarande uppstå problem med kvaliteten på vattnet, detta beror dock på bergarten och andra platsspecifika förutsättningar snarare än brunnens djup och anläggningsmetod.

Framtida klimat

I framtiden talar de prognoser som finns för att klimatet i Jönköpings län kommer att bli varmare, torrare och blötare. Förekomsten av olika typer av extremväder kommer att bli mer frekvent och ske med högre intensitet. Exempelvis kommer skyfallen att bli fler och kraftigare, mer långvariga och inträffa oftare, vilket ställer höga krav på såväl dagvattensystem som på systemen för vatten och avloppsförsörjning. Perioder med långvarig torka kommer inträffa allt oftare och ha en längre varaktighet, vilket innebär stora utmaningar, inte minst för dricksvattenförsörjningen. Även värmeböljor kommer enligt prognoserna att inträffa mer ofta, de maximala temperaturerna kommer att bli högre och värmeböljornas varaktighet kommer att öka.

Sammantaget kommer de framtida klimatförändringarna som vi står inför att betyda stora utmaningar för vatten- och avloppssystemen såväl som för samhällsplaneringen i stort. I kommunens vattentjänstplan återfinns en bedömning av hur de olika klimataspekterna kommer att påverka allmänna VA-anläggningar och därmed också vilka åtgärder som behövs vidtas för att förhindra att skadlig påverkan uppkommer. Nedan följer en översiktlig redogörelse över de verktyg som använts för att bland annat analysera framtida klimatpåverkan och risker inom den områden som pekas ut som utredningsområden för VA.

Skyfall

Kommunen har i samverkan med Länsstyrelsen i Jönköpings län tagit fram en skyfallskartering för Nässjö och Forserum. Dessa skyfallskarteringar är ett mycket användbart verktyg i den fysiska planeringen, i huvudsak i syfte att utreda lämpligheten i att bebygga ett område. Skyfallskarteringen är även ett viktigt steg på vägen i en analys över hur det kommunala vatten och avloppsnätet påverkas i samband med skyfall.

Översvämning

För samtliga områden som i VA-planen pekas ut som utredningsområden har en bedömning skett avseende hur vilken påverkan en översvämning får inom området. Dessa bedömningar baseras på en översiktlig översvämningsskartering som tagits fram av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Värmebölja och torka.

Centralt för behovet av att bygga ut kommunalt VA i ett område är bland annat tillgången till dricksvatten. Under de senare årens torra somrar finns det flera exempel på platser i kommunen där den enskilda vattenförsörjningen varit kritisk och där vattenbrist på vissa platser varit ett mycket reellt hot. De prognoser som finns för länets framtida klimat pekar bland annat på att torrperioder och värmeböljor kommer att vara intensivare, mer långvariga och dessutom inträffa med en tätare frekvens än vad vi historiskt varit vana vid.

I samband med att VA-planen samråds ämnar kommunen även att samla in information från fastighetsägarna om hur tillgången på vatten ser ut vid deras anläggning.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer är föreskrifter som fastslår lägsta godtagbara miljökvaliteten för en vattenförekomst eller för ett geografiskt avgränsat område. Miljökvalitetsnormer är beslutade av vattendelegationerna och finns för sjöar, vattendrag samt för grundvatten. Innebörden av miljökvalitetsnormerna är att sjöar vattendrag och grundvatten ska uppnå ett visst lägsta mått avseende vattenkvalitet, det ska även finnas goda förutsättningar för biologiskt liv i vattnet.

Försurning och övergödning hör till de största problemen som drabbar vattendragen i Nässjö kommun. Kommunen ska tillsammans med andra myndigheter arbeta för att god status ska uppnås till 2027 respektive 2033.

Data för respektive vattenförekomsts aktuella status har inhämtat från VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

Grundvatten

Miljökvalitetsnormer för grundvatten är ett verktyg som används för att garantera att grundvattenförekomster bibehåller en hög kvalitet både nu och i framtiden. Dessa normer är utformade för att uppnå målet enligt vattendirektivet, vilket är att säkerställa en hållbar och långsiktig användning av våra viktiga grundvattenresurser. Genom att fastställa och övervaka miljökvalitetsnormer kan vi skydda grundvattnet från föroreningar och andra negativa påverkningar. På så sätt kan vi säkerställa att våra grundvattenresurser är tillgängliga för framtida generationer och bidrar till en hållbar utveckling av samhället.

Sjöar och vattendrag

Miljökvalitetsnormer för ytvatten sätts vanligtvis för olika typer av föroreningar som kan finnas i vattnet, såsom tungmetaller, bekämpningsmedel, organiska föroreningar och andra kemikalier. Normerna bestäms med hänsyn till olika faktorer, såsom hur mycket av en viss förorening som kan tas upp av fisk eller andra organismer, eller hur mycket som kan drickas eller användas för bevattning av grödor.

Miljökvalitetsnormer för ytvatten är viktiga för att skydda både människors hälsa och miljön i stort. Om normerna inte uppfylls kan det leda till att vattenlevande organismer skadas eller dör, att vattnet blir odrickbart eller att det förorenade vattnet sprids vidare till andra områden och på så sätt skadar andra ekosystem.

Framtida utveckling

Befolkning

Den 31 december 2022 uppgick invånarantalet i Nässjö kommun till 31 944 personer, befolkningsökningen gentemot föregående år (2021) blev därmed 162 personer. Befolkningsutvecklingen i kommunen är en viktig faktor i arbetet med VA-planen, främst då den blir styrande för hur mycket ny mark som behöver exploateras för exempelvis bostäder och som därmed behöver försörjas med kommunalt vatten- och avlopp.

Den senaste befolkningsprognosen (2023) som finns framtagen för kommunen spår att kommunens befolkning kommer att öka ytterligare under perioden fram till 2032, vilket är så långt som prognosen sträcker sig.

Den årliga befolkningsökningen prognostiseras till att bli cirka 109 personer per år, om kommunen växer i denna takt kommer Nässjö kommuns totala invånarantal 2032 att vara 33 038 personer, vilket motsvarar en total ökning med 1094 personer gentemot kommunens invånarantal den 31 december 2022.

Befolkningstäthet

Osäkerheterna i befolkningsprognosen ökar när den bryts ned i mindre delområden. En förväntad trend är dock en fortsatt folkökning i Nässjö tätort. I de så kallade planeringsområdena, det vill säga respektive tätort med ett omgivande landsbygdsområde, förväntas en viss ökning i några områden, medan det blir en viss minskning eller nästan oförändrad folkmängd i andra. De planeringsområden som enligt prognosen förväntas få störst folkökning i förhållande till nuvarande folkmängd är Forserums, Stensjöns, Sandsjöfors och Ormaryds planeringsområden. De tätorter som förväntas få störst folkökning i förhållande till nuvarande storlek är Stensjön och Sandsjöfors. I övriga tätorter är förändringarna relativt små i förhållande till befintlig befolkningsstorlek.



Bebyggelseutveckling

Var och i vilken utsträckning framtida bebyggelseutveckling kommer att ske är av stort intresse för arbetet med den vattenförsörjningen. Nybyggnationen ökar generellt i Nässjö och Forserums samt på kommunens landsbygd. I kommunens övriga tätorter har någon nybyggnation inte skett i någon nämnvärd skala: Nybyggnation i kommunens mindre tätorter hämmas till viss del på grund av låga priser på befintliga hus, vilket i sin tur föranleder en låg investeringsvilja.

I kommunens översiktsplan (antagen 2023-04-27) pekas flera områden ut för ny bebyggelse, dessa ligger dock uteslutande inom kommunens tätorter. I översiktsplanen pekas det även ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Hur utbyggnad kommer att ske inom dessa områden är dock svårt att förutsäga då utbyggnadstakten främst styrs av i vilken takt fastighetsägarna väljer att bygga ut. Det tas även fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserum, denna beräknas antas kring årsskiftet 2023/2024.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis förväntas befolkningsutvecklingen samt utbyggnaden av bostadsbeståndet att fortskrida enligt det mönster som varit gällande under de senaste åren. Kommunens översiktsplan samt den nya fördjupade översiktsplanen för Forserum möjliggör utbyggnad av bostadsbeståndet i samtliga tätorter, det förefaller dock inte sannolikt att en fullständig utbyggnad av den utpekade marken kommer att ske inom aktualitetsperioden för denna VA-plan.

Framtida krav på VA-verksamheten

Det oroliga världsläget, klimat- och miljömål som exempelvis Parisavtalet och Agenda 2030 ger allt större effekt på direktiv, nationell lagstiftning samt nationella, regionala och lokala mål. De direktiv och lagar som nu revideras blir en grund för att uppnå en omställning av samhället då de innefattar parametrar som minskad miljö- och klimatpåverkan, energieffektivisering, klimatanpassning, säkerställande av samhällsviktiga funktioner i händelse av kris samt att vi som dricksvattenproducent levererar ett tryggt livsmedel idag och i framtiden. EU har fastställt ett nytt dricksvattendirektiv som nu implementeras i svensk lagstiftning och ifrån årsskiftet 2022/2023 gäller nya dricksvattenföreskrifter, LIVSFS 2022:12. I korthet innebär direktivet bland annat:

- Krav på riskbedömning och riskhantering utvidgas och blir obligatorisk
- Utläckage av dricksvatten ska rapporteras till EU-kommissionen
- Krav på material, kemikalier och filter i kontakt med dricksvatten
- Utökade kontroller av nya ämnen och nya parametersystem
- Lättillgänglig men långtgående information till allmänheten

När det gäller avloppsverken är det avlopp och slamdirektivet som kommer ha stor påverkan framöver. Det är 30 åriga direktiv som håller på att revideras och anpassas till nutida och framtida behov. Det som kommit längst i processen är avloppsdirektivet som precis har varit ute på remiss och som förväntas antas under 2023/2024.

Avloppsdirektivet avser rening av avloppsvatten och är ett av de viktigaste politiska instrumenten inom EU:s regelverk på vattenområdet för att skydda miljön och människors hälsa. För Nässjö kommun kan direktivet innebära ökade krav på fler reningssteg i Nässjö ARV avseende kväve, läkemedel mm. Utöver detta tillkommer också krav på ökad mätning, klimatanpassning och energieffektivisering vilket även innefattar dagvatten och ledningsnätet. Direktivet har varit ute på remiss och förväntas antas hösten 2023 eller under 2024.

Slamdirektivet reglerar användningen av avloppsslam i jordbruket så att skadliga effekter på mark, vegetation, djur och människor hindras samtidigt som en hållbar användning av slammet uppmuntras. En översyn av direktivet har påbörjats och en revidering av detta direktiv kommer att påverka NAVs hantering av slam då kraven kring slammet kommer att öka både vad det innehåller och när det gäller slammets klimatpåverkan vid lagring.

Ser man till VA-branschens vision på framtidens avloppsverk så är avloppsverken en viktig samhällsbärare i form av ett resursverk men effektiv rening och där näringsämnen återanvänds. Våra samhällen producerar varor och produkter och där slutdestination av många ämnen till slut hamnar i våra avloppsverk och vidare ut i recipienten och naturen men sprids även vidare med slammet på våra åkermarker. Avloppsverkens grundläggande funktion har varit att rena näringsämnen och organiskt material. Men framtidens verk kommer även att behöva rena andra saker för att säkerställa slamkvalité och minimera påverkan på recipienten.



Bild: svenskt vatten

Den omställning som nu påbörjas med kommande direktiv och lagstiftning med utökade och nya krav kommer innebära att fler parametrar ska vägas samman för att nå optimala satsningar framöver. Det kommer även innebära större investeringar för att anpassa den kommunala VA anläggningen för nya krav som i praktiken handlar hantering av skyfall, torka, miljögifter, microplaster och läkemedel. Men även att framåt hitta vinster med slammet. Detta kommer ställa högre krav på samverkan och planering mellan NAV som VA-huvudman och kommunen. VA-planen och Vattentjänstplanen är två viktiga dokument som hantera kommande utmaningar för kommunens framtida hantering av vatten och avlopp.

Nya verksamhetsområden

Nässjö kommun har under det senaste årtiondet upplevt en befolkningsökning, samtidigt har också kraven på kommunen att bygga ut kommunalt vatten och avlopp till områden som tidigare haft enskilda lösningar ökat.

VA-verksamheten inom kommunen består i dagsläget av sammanlagt 14 vattenverk och nio avloppsreningsverk. I samband med utbyggnad av nya verksamhetsområden för vatten och avlopp kan antalet vatten- och avloppsreningsverk komma att behöva öka. Vid utbyggnad av varje nytt verksamhetsområde tas ställning till om nya lokala verk eller överföringsledningar till befintliga verk ska byggas.

Då antalet verk ökar, ökar också kostnaden för driften av anläggningarna. Överföringsledningarna är mindre kostsamma i drift men kostnaden för utbyggnad riskerar istället att bli omfattande, i synnerhet om det är långa avstånd mellan det nya verksamhetsområdet och det befintliga verket. Styrande för bedömningen av vilken lösning som är bäst lämpad för respektive område är antalet fastigheter inom det nya verksamhetsområdet. Att ansluta ett i fåtal fastigheter via en lång överföringsledning riskerar att bli kostsamt och i dessa fall kan en lokal lösning vara att föredra. Kommunen behöver kontinuerligt arbeta med att se över verksamhetsområdena utbredning och antalet verk i förhållande till framtida

kommunala utbyggnadsplaner.

Allmänna VA-anläggningen

I den allmänna VA-anläggningen ingår vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät, reservoarer och pumpstationer samt andra anordningar som krävs för att den kommunala VA-försörjningen ska fungera och uppfylla behovet att skydda människors miljö och hälsa. Enligt kommunfullmäktigebeslut och fastställd bolagsordning ifrån 1993-04-29, har Nässjö Affärsverk AB (det kommunala ansvaret att producera, distribuera och tillhandahålla dricksvatten och att omhänderta avloppsvatten för den allmänna VA-anläggningen inom Nässjö kommun. I NAV:s huvudmannaskap för den allmänna VA-försörjningen innefattas även ett ansvar att initiera och säkerställa vattenskydd för befintliga och framtida vattentäkter.

Allmänt om Ledningsnätet

Nässjö kommunala VA-ledningsnät började anläggas redan tidigt 1900-tal. Det innebär att ledningsnäten består av ledningar med olika ålder och ledningsmaterial samt har anlagts med olika utförande. NAV har likt många andra VA-huvudmän en utmaning med att förnya ledningsnätet och att proaktivt arbeta med att säkra distributionen av dricksvatten samt omhänderta spill och dagvatten på ett säkert sätt och för att undvika oplanerade avbrott. Ett internt mål för NAV är att förnya 3500 m ledning (vatten, spill, dag) per år.

När nya ledningsnät anläggs eller ett ledningsnät förnyas görs detta efter en materialvalspolicy. Materialvalspolicyn har tagits fram i syfte att anlägga det nya ledningsnätet på ett likartat sätt med ett så homogent materialval som möjligt. Strukturen för att säkerställa samordningsvinster mellan anläggningsägare i samband med förnyelseprojekt har vidareutvecklats ytterligare. Under 2023 kommer en förnyelsestrategi att tas fram som en hjälp att prioritera insatserna rätt i förnyelsen av ledningsnätet.

Vattenverk, Vattentäkter, verksamhetsområden dricksvatten

De senaste sex åren har vattenfrågan varit central i kommunen med tanke på den torka som vi periodvis har haft under åren. Uppmaningar till hållbart vattenanvändande och införande av bevattningsförbud har utfärdats under de perioder det varit som värst.

I Nässjö kommuns allmänna dricksvattenförsörjning förser 13 stycken vattenverk de olika verksamhetsområdena för dricksvatten inom kommunen.

Med tanke på den utveckling som sker i samhället växa, en mer orolig omvärld, men även med den klimatförändring som sker så har kommunen/NAV en del att säkerställa och utmaningar att hantera. I grunden är det att säkerställa rätten att ta ut vatten, skydda vattentäkter och säkerställa ett reservvatten om olyckan är framme. Detta arbetar NAV med löpande men det finns inga snabba lösningar i detta arbete då det är långa och omfattande processer. En del i arbetet med att trygga dricksvattenförsörjningen nu och för framtiden är den vattenförsörjningsplan som NAV initierade 2022 med bidragspengar ifrån Länsstyrelsen. Arbetet pågår och rapporten ska vara klar under Q2 2023.

I genomlysning som inför det här VA-plansarbetet gällande dricksvattenförsörjningen är det i dagsläget bara en takt som fortfarande saknar vattenskydd, se Storsjön i Forserum. En ansökan om vattenskydd och förslag på vattenskyddsföreskrifter lämnades in till Länsstyrelsen juni 2022 och vi inväntar nu besked ifrån dem. Även om de andra täkterna har ett vattenskydd så finns det ett behov att uppdatera de vattenskydd som antogs före miljöbalken 1996 och få dem prövade på nytt med ny lagstiftning och ny vägledning.

Ett antal vattentäkter behöver även lagligförklaras då de saknar vattendom. Rätten att få ta ut vatten har blivit aktualiserad med den torka som vi haft i kommunen de senaste åren det är därför av stor vikt att säkerställas den här rätten, särskilt för de vattentäkter som finns inom Emåns avrinningsområde där torkan varit som värst och där det finns fler intressekonflikter.

Som tabellen även visar saknas i dagsläget reservvattentäkter till alla befintliga täkter. Det pågår ett arbete och det finns långtgående planer på att Spexhultsjön (vattentäkt för Nässjö stad) och Storesjön (vattentäkt för Bodafors) ska vara reservvattentäkter till varandra vid händelse av påverkan av sjöarnas respektive vattenkvalité. En grund i detta arbete är att få utöka vattenuttaget i Storesjön och en ny vattendom antogs för Storesjön i Mark och miljödomstolen vintern 2022. Vattendomen överklagades och beslut väntas under 2023. Det finns även behov att prioritera utredning för reservvattentäkter för de täkter som förser över 2000 personer.

Vid årsskiftet 2022/2023 trädde även nya livsmedelsföreskrifter i kraft och i den nya lagstiftningen som baseras på det nya dricksvattendirektivet kommer det ställas högre krav på egenkontroll av vattentäkter, verk och distributionsnät för att definiera provtagningsprogram och åtgärder inom verksamheten. Under 2023 kommer därför ny FARO-analys att göras på alla verk samt en HAACP för de verk som innefattas av kravet för detta. De nya föreskrifterna ställer även högre krav på systematiskt arbete i verksamheten för att säkerställa drift och distribution samt information om vattenkvaliteten till kommunens vattenanvändare.

KAPITELRUBRIK

Vattenverk	Nässjö VV	Bodafors VV	Forserum VV	Malmbäck VV	Sandsjöfors VV	Grimstorp VV
Vattentäkt	Spexhultasjön	Storesjön	Storsjön/Hämte gölen/Skärsjön	Brunn	Brunn	Brunn
Råvatten	Ytvatten	Ytvatten	Ytvatten	Grundvatten	Grundvatten	Grundvatten
Antal anslutna personer (2022)	18 600	1 900	2 130	1070	200	310
Verksamhetsområde	Nässjö, Gisskult, Spexhult	Bodafors	Forserum	Malmbäck	Sandsjöfors, Norra Sandsjö	Grimstorp
Utnyttjad maximal kapacitet m ³ /dygn (2022)	5 000	520	739	270	90	94
Medeluttag m ³ /dygn	3070	260	330	155	46	42
Dimensionerad kapacitet VV m ³ /dygn	6 000	750	770	330	95	140
Bortledning enligt vattendom m ³ /år	3 468 960	438 000	350 000	Vattendom saknas	Vattendom saknas	Vattendom saknas
Vattenskyddsområde årtal	2004*	2015*	Under framtagande	1988	1991	1991
Reservvattentäkt	Pågår	Pågår	Nej	Nej	Nej	Nej
Faroanalys /HACCP	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**

Vattenverk	Ång VV	Fredriksdal VV	Flisby VV	Ormaryd VV	Anneberg VV	Stensjön VV	Skullaryd VV
Vattentäkt	Brunn	Brunn	Brunn	Brunn	Brunn	Brunn	Brunn
Råvatten	Grundvatten	Grundvatten	Grundvatten	Grundvatten	Grundvatten	Grundvatten	Grundvatten
Antal anslutna personer (2022)	270	300	200	170	1200	280	13
Verksamhetsområde	Ång	Fredriksdal, Sjölund Klinten	Flisby	Ormaryd	Anneberg, Solberga	Stensjön, Skärsboda/Hansarp	Skullaryd
Utnyttjad maximal kapacitet m ³ /dygn (2022)	57	70	52	38	450	82	
Dimensionerad kapacitet VV m ³ /dygn	65	108	120	90	460	85	24
Medeluttag m ³ /dygn	32	34	20	23	217	44	4,5-5
Bortledning enligt vattendom m ³ /år	Vattendom saknas	Vattendom saknas	Vattendom saknas	Vattendom saknas	273 750	32 850	Vattendom saknas
Vattenskyddsområde årtal	1991	1988	1975	1991	1975	1991	1991
Reservvattentäkt	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Faroanalys /HACCP	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**	Ja**

KAPITELRUBRIK

Omhändertagande spillvatten

Avloppsverk	Äng	Ormaryd	Malmback	Stensjön	Skullaryd
Recipient	Huluån	Svartån	Malmbackån	Nömmen	Rosjön
Recipientkontroll	Motala Ströms vattenvårdsförbund	Motala Ströms vattenvårdsförbund	Lagans vattenråd	Emåförbundet	Emåförbundet
Recipientbräddning	Huluån	Verk: Svartån, Pumpstation: Sjunarydssjön	Malmbackån	Nömmen	Rosjön
Verksamhetsområde	Äng	Ormaryd	Malmback	Stensjön, Skärsboda/Hansarp	Skullaryd
Antal anslutna (personer)	270	170	1060	320	13
*Belastning, 90 percentil (pe)	196	119	872	338	-
Dimensionerad kapacitet (Pe)	600	350	1800	600	Raga reningsverk för 15 hushåll
**MAX GVB (pe)	-	-	-	-	-
Tillståndsgiven belastning	600	350	1800	600	-
Beslut tillstånd/Anmälan	2018-02-26	2018-02-26	2018-02-26	2018-02-26	1996-12-11
Tillståndsmyndigheten	Nässjö Kommun	Nässjö kommun	Nässjö kommun	Nässjö kommun	Nässjö kommun

* Verkets belastning 2022, 90: de percentilen.

** Uppskattad maximal genomsnittlig veckobelastning

Avloppsverk och pumpstationer

I kommunen finns fyra tillståndspliktiga och sex anmälningspliktiga avloppsverk, se nedanstående tabeller. Reningsverken renar avloppsvattnet med god marginal dvs fosfor och organiskt material BOD. Befintliga avloppsverk byggdes främst ut under 70-talet. Därefter har förändringar skett och sker löpande för att säkerställa och optimera driften så de uppfylla tillståndskrav med bästa möjliga reningsteknik samt de tillståndsgivna utsläppen.

Anläggningar som börjar bli till åren, nya krav på avloppsrening samt ökad belastning på verken med fler påkopplade fastigheter ger ett stort framtida investeringsbehov. Anneberg avloppsreningsverk har till tillståndet sätt, möjlighet med ökad belastning men det finns tekniska begränsning i reningsprocessen som först måste byggas bort för att klara en ökad belastning och säkerställa att tillståndet efterlevs. Även Nässjö Avloppsverk behöver uppdateras för att klara av en ökad belastning men även kommande krav på kväve- och läkemedelsrening. Investeringar har redan gjorts och under 2022 påbörjade, etapp ett, där en ny mottagningsstation för externslam ska byggas samt en ny hall för inkommande avloppsvatten, där första reningssteget sker med rengaller. Nya galler kommer rena vattnet mer effektivt och arbetsmiljön blir säkrare för driftpersonalen och arbetet planeras vara klart under hösten 2023. Därefter finns planer för fler etapper som ska säkerställa drift och minimera Nässjö avloppsverkets belastning på miljön.

Både Anneberg och Nässjö ligger låglänt och är enligt Länsstyrelsens lågpunktskartering belägna på utsatta område gällande skyfall och klimatanpassning blir en parameter att ta med i projekteringen om verken ska byggas om.

Tabellen över verken visar bland annat antalet folkbokförda personer inom verksamhetsområdena som är påkopplade till verken. Tabellen tar inte hänsyn till restauranger, verksamheter, skolor eller annan tillfällig belastning. Det behöver tas med om ett verk ska utredas för fler påkopplade fastigheter och ökad belastning.

Bräddmätning på verken sker enligt Naturvårdsverkets föreskrifter SNF 2016:6. Det innebär att på de större verken över 2000 pe mäts och rapporteras bräddningen löpande till tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen. På avloppsverk under 2000 pe loggas endast händelse och tid och rapporteras årligen till Nässjö kommun, som är tillsynsmyndighet för dessa verk. Bräddmätning sker även i pumpstationerna men det saknas fortfarande bräddmätning i många av dem. NAV arbetar med att åtgärda detta.

NAV arbetar även kontinuerligt med att minimera tillskottsvatten till avloppsreningsverken. Till stöd för detta arbete är det strategiska förnyelsearbetet på ledningsnätet som är ett stöd för att ta fram områden för tillskottsvattenutredning.

Utredningsområden

Följande kriterier gäller enligt VA-policyn för att ett område ska utredas för eventuell utbyggnad i VA-planen.

1. Minst 20 hushåll samlade. *
2. 10 hushåll eller fler som ligger samlade och inom 200 meter från befintligt VA-nät.
3. 10 hushåll eller fler som ligger samlade och i, eller mindre än 100 meter från, ett område som är särskilt känsligt (vattenskyddsområde, vattendrag med hög skyddsnivå, höga naturvärden och så vidare).
4. Område som är utpekat för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) i kommunens översiktsplan.

* Samlade: Gränisar till varandra eller endast åtskils av väg, park, torg eller motsvarande (inom 50 meter), vilket måttet som kartanalysen i GIS har utgått från. Med ovanstående kriterier ska följande områden utredas närmare. Det innebär dock inte att utbyggnad av kommunalt VA skall ske, men förutsättningarna studeras och områdena bedöms närmare.

Prioritering

Då samtliga utredningsområden inte kan byggas ut samtidigt behöver en prioritering göras inbördes mellan de olika områdena. Prioriteringen av i vilken ordning utbyggnad ska ske ska utgå från hur starka skäl det finns för att bygga ut området och om det i den sammanfattande bedömningen finns ytterligare skäl som gör det mer angeläget att förse området med kommunalt vatten och avlopp.

Prioriteringen sker i följande nivåer:

Prio 1– Utbyggnad av området är angeläget och bör starta efter att VA-Planen antagits i kommunfullmäktige.

Prio 2 – Inom planperioden ska utredningsarbete och förutsättningar för att kunna genomföra utbyggnaden påbörjas.

Prio 3 – Utbyggnad av området är inte prioriterat att påbörjas inom planperioden för VA-planen (2024-2028). Utbyggnad av kommunalt VA i området kan vara aktuellt på längre sikt.

Bevakning – Område som i dagsläget har enskild VA-försörjning och som sannolikt inte är i behov av en utbyggnad av allmänt VA under innevarande VA-plansperiod. En uppföljning beträffande en förändrad VA-försörjning bör göras i samband med framtagande av en ny vatten- och avloppsplan.

I händelse av att behovet av allmänt VA förändras över tid så ska beslut om åtgärder kunna fattas på ett effektivt sätt.

Inom bevakningsområdena är det fastighetsägarens skyldighet att tillse att försörjning av vatten samt omhändertagandet av spill- och dagvatten fungerar på ett tillfredställande sätt.

KAPITELRUBRIK

Utbyggnadsområde	Kriterier	Prioritering
Rosjön/Nyaby	1	Prio 3
Kansjön	1,3	Prio 3
Marietorp/Pallarp	1	Prio 2
Bäckafallasjön	3	Prio 3
Boda-/Långelidsviken	2,3	Prio 3
Malmbäck Södra	2	Prio 3
Osfällan	3	Prio 3
Grimstorpaviken	2,3	Prio 3
Vallsjön Norra	3	Prio 3
Sandsjöbaden	1,2	Prio 1
Isåsa	2	Bevakning
Bodafors Östra	1,2	Bevakning
Utbyggnadsområden LIS		
Uppsjön Norra/Södra	4	Bevakning
Nömnen Södra/Mellersta/Norra	4	Bevakning
Nömnenäs	4	Bevakning
Stensjön	4	Bevakning
Sjunnarydssjön	4	Bevakning
Ormaryd Norra/Södra	4	Bevakning
Älmeshultasjön	4	Bevakning
Svartån	4	Bevakning
Anebysjön	4	Bevakning
Rosjön Västra	4	Bevakning
Hästsjön Norra/Mellersta/Södra	4	Bevakning
Lättarpasjön	4	Bevakning
Lillsjön	4	Bevakning
Fredriksdalasjön	4	Bevakning
Lillesjön	4	Bevakning
Uddeberg Bodafors	4	Bevakning

Tabell över samtliga utbyggnadsområden, med kriterier och prioriteringsgrad

KAPITELRUBRIK

Nedan följer en beskrivning av respektive områdes förutsättningar utifrån följande aspekter:

- Känslighet (recipient) Natur-/Vatten-/Skyddsvärde
- Övergödningsproblem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)
- Påverkan på miljö (av befintligt avlopp)
- Påverkan på hälsa (av befintligt avlopp) Badplats etc./ förorening enskild vattentäkt.
- Förutsättningar för enskilt VA
- Tillgång till dricksvatten (över tid)
- Risk för påverkan av översvämning vid skyfall
- Förutsättningar för kommunalt VA

För LIS-områdena har aspekterna ”Påverkan på miljö (av befintligt avlopp)” samt ”Påverkan på hälsa (av befintligt avlopp) Badplats etc./ förorening enskild vattentäkt” undantagits. Detta då det förefaller en mycket stor osäkerhet i dessa bedömningar beroende på de olika områdenas utbredning och storlek, samt att flera av dem är lågexploaterade eller inte exploaterade alls.

Behov

Ovanstående områden behöver utredas vidare varefter det beslutas om prioriteringsordning och tidplan för respektive utredningsområde. Kommunen behöver därmed fastställa riktlinjer för hur vatten- och avloppsfrågor inom utredningsområden ska hanteras i väntan på kommande utbyggnad.

Den VA-utbyggnad som sker till följd av växande tätorter beskrivs inte i denna del av VA-planen, utbyggnad av dessa sker kontinuerligt allt efter detaljplaneläggande av respektive område.

Rosjön/Nyaby

Områdesbeskrivning

Området ligger utmed östra sidan av Rosjön i nordöstra delen av Nässjö kommun. I söder gränsar området till Eksjö kommun. Genom området går riksväg 32 och huvuddelen av bebyggelsen ligger mellan vägen och sjön. Området består av omväxlande skog och mindre områden med öppen mark samt sommarstugeområden. Totalt omfattar området 69 bostadshus.

Inom området finns tio fastigheter som ligger inom kommunalt verksamhetsområde för VA, som är ordnat med lokala anläggningar.

I området finns idag alltså 59 tomter med enskilda VA-lösningar. Alla bostadsfastigheter med kommunalt VA bebos permanent. Gällande övriga tomter är cirka 40 procent permanent bebodda (minst en person skriven på fastigheten). Mer än hälften av tomterna har strandkontakt. I norr finns huvudsakligen permanent bebyggelse med generellt hög standard. Längst norrut vid badplatsen ligger fastigheterna lågt och nära sjön. Inom det kommunala verksamhetsområdet har bebyggelsen karaktären av traditionell villabebyggelse, och denna del av området ligger öster om riksväg 32 och med tydligt avstånd till sjön. Längre söderut finns ett område som huvudsakligen innehåller traditionella fritidshus med arrenderad strandtomt på fastigheten Flisby-Nyaby 3:1. Av dessa är cirka 30 procent permanent bebodda. Oftast ligger husen nivåmässigt nära sjön och tomterna är små. Ett 20-tal av dessa försörjs av en gemensam vattentäkt som finns cirka 500 meter öster om riksvägen på fastigheten Flisby-Nyaby 3:1.

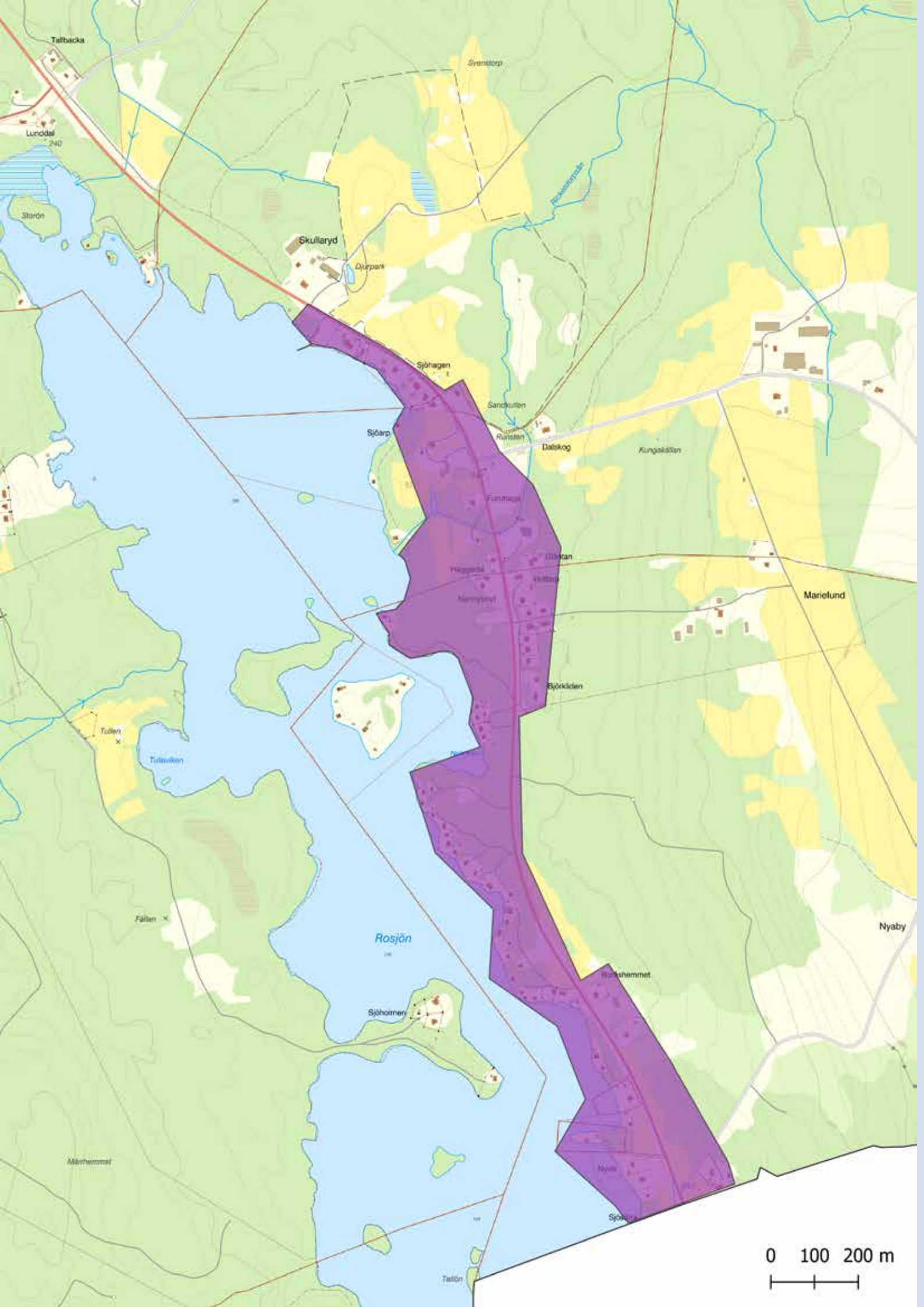


Längst i söder uppträder ett blandat område med avstyckade fritids- och permanentus samt även flera fritidshus på arrendetomt. Höjden över sjön varierar mycket. Generellt ligger denna bebyggelse nära sjön och många har strandtomt. Två permanentus och tre arrendestugor ligger öster om riksväg 32.

Förutsättningarna att lösa avloppen enskilt på respektive tomt eller gemensamt varierar tydligt och bedöms sammantaget som måttligt goda. Vissa tomter är stora och har avstånd till sjön medan flera tomter är små och ligger nivåmässigt nära sjön. Närmaste större avloppsreningsverk är i Anneberg vilket är en avsevärd sträcka. Gemensamt dagvatten är överlag svårt att lösa då en stor del av tomterna har strandkontakt och lutar mot sjön.

Geografiskt ligger området med närhet till både Aneby, Tranås, Eksjö och Nässjö samtidigt som Rosjön är en attraktiv sjö. Riksväg 32 genom området är dock hämmande för utvecklingen och attraktiviteten.





Jordarter

Jordarten i området är huvudsakligen isälvs sediment, delar i öster övergår till morän. Få områden med ytligt berg förekommer.

Känslighet

I anslutning till befintlig grundvattentäkt finns ett skyddsområde för grundvatten. Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden, däremot en del i nära anslutning. Anläggningar där de kända naturvärdena finns kan skada naturvärdena. I området finns också ett antal fornlämningar.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Miljö kvalitetsnormer för vatten har funnits sedan 2009 och är beslutade av vattendelegationerna. Miljö kvalitetsnormerna innebär att sjöar och vattendrag ska uppnå en viss lägsta vattenkvalitet och att det biologiska livet i vattnet ska må bra (god ekologisk och kemisk status).

Rosjön anses ha en måttlig ekologisk status, men bedömningen är inte helt tillförlitlig. Detta beror på att vattnet i sjön påverkas av övergödning, vilket påverkar både vattenkvaliteten och statusen för vattenlevande organismer. Sjös status har försämrats med en klass sedan förra bedömningscykeln, men detta beror inte på en påvisbar försämring utan på förändrade metoder för bedömning av status.

Utsläppens påverkan på miljön

Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen till Rosjön sammantaget är måttliga. Det beror på att det är ett stort långsträckt område med många fastigheter och cirka 40 procent av dem som inte har kommunalt VA är permanentboende. En annan orsak är att flertalet av fastigheterna har strandtomt. Området har inte varit utpekad som utbyggnadsområde för kommunalt VA i tidigare VA-plan. Detta har lett till att statusen på de enskilda avloppen generellt har höjts under senare år vilket innebär minskade utsläpp.

Utsläppens påverkan på hälsan

I närheten av Skullaryd ligger en kommunal badplats, och för fastigheter som ligger inom 200 meters radie kan särskilda försiktighetsmått krävas ur hälso-skyddssynpunkt vid anläggandet av enskilda avloppsanordningar. Vid genomgång av inkomna enkätsvar angående vattenkvaliteten på enskilda dricksvattenbrunnar är det få som är tveksamma till vattenkvaliteten och ett antal som svarar att de har någon typ av rening av sitt vatten.

Risken för att läckage från enskilda avloppsanläggningar i området skall påverka denna eller den gemensamma vattentäkten på Flisby-Nya-by 3:1 bedöms som liten på grund av täkternas lägen. Risken att enskilda avloppsanläggningar förorenar enskilda vattentäkter bedöms som måttlig med anledning av relativt gles bebyggelse och överlag goda geologiska förutsättningar.

Förutsättningar kommunalt VA

Området har utspridd bebyggelse och därmed lång ledningssträcka per fastighet för utbyggnad av lokala ledningar, vilket innebär stora kostnader för utbyggnad av lokalt ledningsnät. Närmast belägna verksamhetsområde är Skullaryd. VA-anläggningarna i detta område har inte förutsättningar för att utökas med ytterligare kapacitet. Inom ramen för den kommunala vattenförsörjningsplanen pågår en utredning kring hur VA-försörjningen av den nordöstra kommundelen kommer se ut i framtiden.

Förutsättningar för enskilt VA

Måttligt goda förutsättningar.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten. Större delar av bebyggelsen i området ligger högt i förhållande till omgivande vatten, emellertid riskerar dock fastigheter vissa fastigheter närmast sjön samt i anslutning till det vattendrag som rinner genom området i höjd med Furuhaga att drabbas av en förhöjd översvämningsrisk. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningsrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Bebyggelsen i området är utspridd över ett långsträckt område och närhet saknas till kommunalt verksamhetsområde med förutsättningar att ta hand om områdets VA. Antalet fastigheter är stort men numera är statusen generellt god på de enskilda avloppen. Aspekterna känslighet och bedömd påverkan på hälsan från befintliga avlopp talar inte för utbyggnad av allmänt VA. Att Rosjön nu klassas som en sjö med övergödningssproblem talar för en utbyggnad. Förutsättningarna för att lösa VA enskilt bedöms överlag som måttligt goda. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

Kansjön

Områdesbeskrivning

Området ligger vid Kansjöns nordvästra strand cirka 1 mil väster om Nässjö stad. I området finns 55 tomter varav tre är obebyggda, resten är bebyggda med bostadshus, inom området finns såväl permanentboenden som fritidshus.

En mindre andel av husen ligger på arrendetomter vilka huvudsakligen återfinns i södra delen av området. I dagsläget föreligger det inget större bebyggelsetryck i området.



Nordöstra delen av området ligger på isälvs sediment, resterande del ligger på moränjord. Centralt i område förekommer ytligt berg. Knappt hälften av husen ligger inom 70 meter från sjön. Dock avvattnas bara en del av tomterna mot sjön. En väg går tvärs igenom området, vilken utgör huvudsaklig vattendelare. Det betyder att avloppen från de enheter som ligger norr om vägen avleds norrut, det vill säga från sjön. Cirka 20 fastigheter bedöms ha avrinning mot sjön samtidigt som de ligger nära sjön. Huvuddelen av dessa är mindre stugor.



Bebyggelse på arrendetomter i södra delen av området.

Jordarter

Jordarten i området är huvudsakligen sandiga moränjordar. Längst i öster dominerar isälvs-sediment och i mitten av området förekommer områden med berg.

Känslighet

Kansjön är ett Natura 2000 område. Natura 2000 är ett nätverk inom EU som verkar för att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Området har mycket höga naturvärden knutna till den naturtyp som i Natura 2000-systemet kallas "Oligotrofa mineralfattiga sjöar i slättområden".

Den rödlistade makroalgen *Nostoc zetterstedti* förekommer rikligt i sjön och ger sjön ett genbanksvärde. Förekommande fiskarter är sik, siklöja, gädda, mört, lake, bergsimpa och abborre. Det har tidigare förekommit flodkräfterbestånd i Kansjön men är sedan 2002 definitivt borta. Gulbrämad dykare ska finnas i en livskraftig population.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Kansjöns ekologiska status anses vara måttlig och bedömningen är högt tillförlitlig. Detta beror på övergödning som påverkar vattenkvaliteten och statusen för vattenlevande organismer. Enligt mätdata råder en svagt stigande trend gällande fosfor. Det finns en risk att ökande halter av fosfor leder till övergödning, därför har sjön klassats som en sjö med övergödningsproblem. Jämfört med förra cykeln har statusen försämrats med en klass, men detta är inte på grund av en faktisk försämring utan snarare på grund av ändrade metoder för statusbedömning.

Utsläppens påverkan på miljön

Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen är låga. Området har inte varit utpekade som utbyggnadsområde för kommunalt VA i tidigare VA-plan. Detta har lett till att statusen på de enskilda avloppen generellt har höjts under senare år vilket innebär minskade utsläpp.

Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen är låga. Eftersom det finns en vattendelare i området bedöms endast en mindre del av fastigheterna ha utsläpp som skulle kunna nå sjön.

Utsläppens påverkan på hälsan

Området bedöms inte innehålla några förutsättningar gällande geologi eller bebyggelsens placering som gör att risken för förorening av enskilda vattentäkter är högre än normalt. Det finns ingen kommunal badplats vid Kansjön som skulle kunna påverkas.

Förutsättningar för enskilt VA

Måttligt goda.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten. För ett fåtal fastigheter närmast sjön bedöms översvämningens risk något högre. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningens risk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Bebyggelsen är någorlunda väl sammanhållen, vilket innebär måttliga kostnader för utbyggnad av lokalt ledningsnät. Dock innehåller området en del berg. Avståndet är stort till närmaste befintligt verksamhetsområde för allmänt VA (Fredriksdal). Inom ramen för den kommunala vattenförsörjningsplanen pågår en utredning kring hur vattenförsörjningen i Fredriksdal påverkas av framtida klimat med längre perioder av torka, därav finns osäkerhet kring vattentäktens möjlighet till ökade uttag. Spillvattenförsörjningen i Fredriksdal är sammankopplad med Nässjö vilket ger goda förutsättningar att nyttja befintlig ledningsstruktur och Nässjö reningsverk. Tekniskt sett finns i nuläget enbart möjlighet att bygga ut allmänt VA för spillvatten, dock till en orimligt hög kostnad som påverkar VA-kollektivets ekonomi. Totalt blir det en stor investeringskostnad som innebär höga kapitalkostnader för VA-kollektivet.

Sammanfattande bedömning

Det finns många hus i området men belastningen på sjön antas vara förhållandevis liten. Sjöns känslighet är hög. Befintliga övergödningsproblem bedöms som måttliga och risker för hälsan antas vara små. Förutsättningarna för att ordna enskilda VA-anläggningar bedöms som måttligt. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

Marietorp/Pallarp

Områdesbeskrivning

Områdena Marietorp och Pallarp ligger i den södra delen av Sjunnarydssjön på gränsen till Eksjö kommun. Området Pallarp söder om riksväg 40 har 25 fastigheter varav cirka hälften uppskattas användas som permanentboende. Området norr om riksväg 40 benämnt Marietorp omfattar cirka 30 fastigheter varav cirka en fjärdedel uppskattas användas som permanentboende.

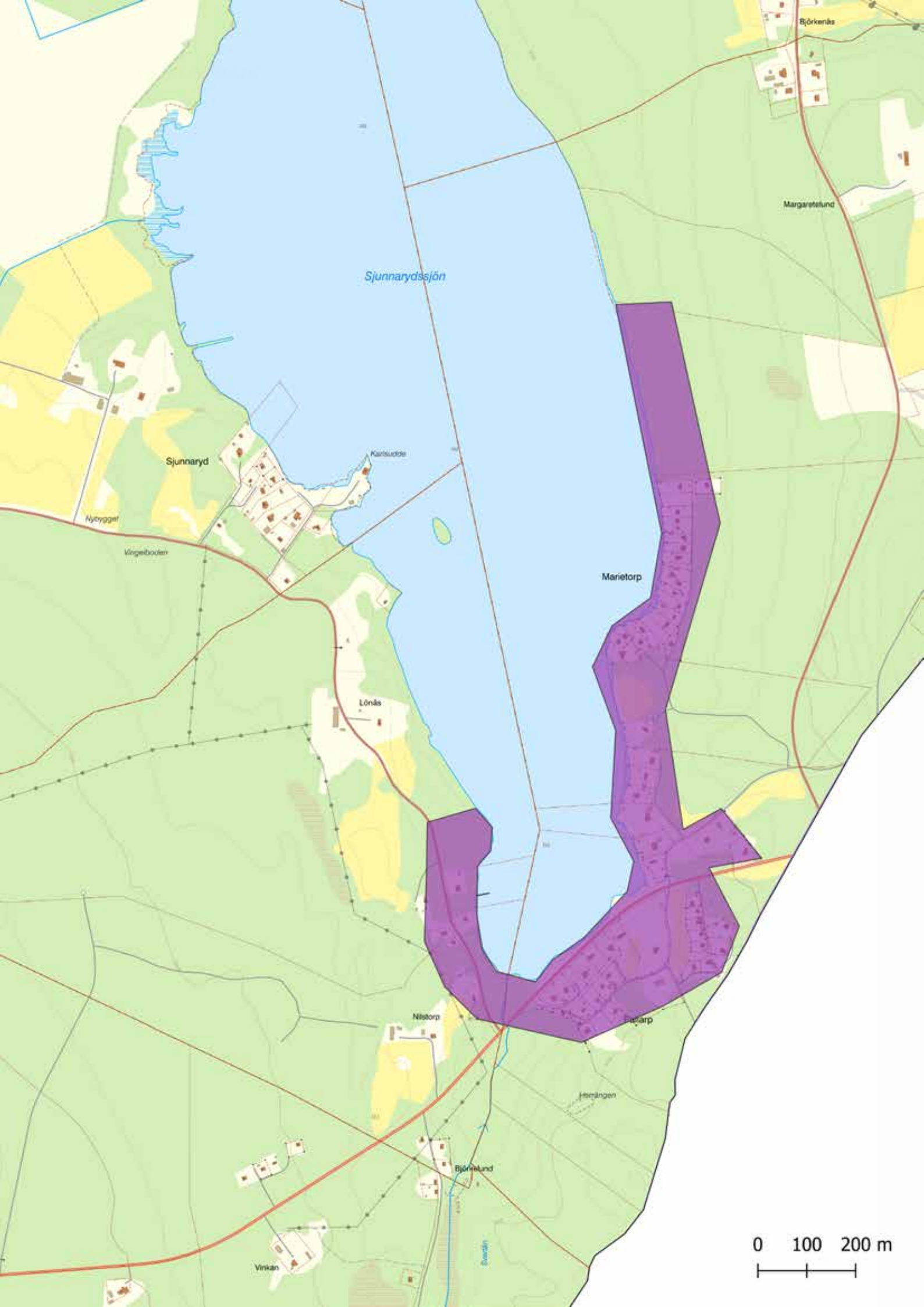
I Marietorp/Pallarp finns i princip uteslutande avstyckade fastigheter. Pallarp ligger generellt högt beläget i förhållande till sjön. Även Marietorp ligger relativt högt i förhållande till sjön i en sluttning och båda områdena har fina utblickslägen. Standarden på bebyggelsen är generellt god, något högre i södra delen där flest permanentbostäder finns. Området Marietorp/Pallarp ligger bra kommunikationsmässigt mellan Eksjö och Nässjö och vid en attraktiv sjö. Riksväg 40 kommer under planperioden att få en ny sträckning, vilket kommer innebära att buller- och trafiksäkerhetsproblem i området kommer minska avsevärt. Detta kommer tydligen förbättra områdets utvecklingspotential.

Bebyggelsen inom området är till större del detaljplanelagd i perioder från 1945 och fram till 1980-talet. Vid ytterligare exploatering behöver en ny detaljplan tas fram i syfte att få ett bättre helhetsgrepp om området.

I Marietorp finns det en gemensamhetsanläggning för sommarvatten för tio tomter och i Pallarp en för tolv tomter.

Bilderna till höger illustrerar befintlig bebyggelse i området.





Sjunnarydssjön

Sjunnaröd

Marietorp

Lönås

Nilstorp

Björkelund

0 100 200 m

Jordarter

Området ligger på moränmark med ett stort inslag av ytligt berg i hela området. All bebyggelse avvattnas mot sjön och huvuddelen har strandtomt eller ligger inom 50 meter från sjön. I norra delen av Marietorp är det tydligt att markvatten trycker på uppifrån och på vissa ställen behöver ledas separat ner mot sjön. Förutsättningarna för att i gemensamma anläggningar ta hand om dagvatten bedöms som goda i Pallarp men dåliga i Marietorp.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har viss biologisk funktion men har inga direkta raritetsvärden. Bland sjöberoende fåglar som häckar där kan man hitta storlom och fiskgjuse, medan sångsvan använder sjön som rastplats. Nedströms i vattensystemet kan utöver observeras. Fiskfaunan och sjövegetationen är relativt artfattig. Fiskpopulationen inkluderar gädda, sutare, brax, mört, lake, abborre och gös. År 1981 infördes även signalkräfta i sjön. Tillgängliga data indikerar inte på en hög biologisk mångfald.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Sjunnarydssjön bedöms ha god ekologisk status. Tillförlitligheten i bedömningen är dock låg.

Utsläppens påverkan på miljön

Ungefär 60 procent av husen ligger inom 75 meter från sjön. Flertalet av fastigheterna i Marietorp har strandtomt medan riksväg 40 går mellan Pallarp och Sjunnarydssjön. Området har i tidigare VA-plan varit utpekade som framtida utbyggnadsområde för VA varför en del tidsbegränsade lösningar har tillåtits där det varit motiverat.

Utsläppens påverkan på hälsan

Den kommunala badplatsen ligger i den norra delen av Sjunnarydssjön och bedöms inte direkt påverkas av utsläpp från området. Tunt jordtäckte över berg ökar risken för att enskilda avlopp förorenar enskilda vattentäkter.

Förutsättningar för enskilt VA

Låga förutsättningar för utbyggnad av enskilt VA på grund av små tomter och närhet till berg på en del fastigheter.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall
Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten. För ett fåtal fastigheter närmast sjön samt i anslutning till riksvägen i områdets östligaste del bedöms risken för översvämning vara något högre. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningsrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

För området är behoven som ligger till grund för allmänt dagvatten inte utredda.

Bebyggelsen är någorlunda väl sammanhållen, vilket innebär måttliga kostnader för utbyggnad av lokalt ledningsnät, dock påverkas kostnaderna av att området är kuperat med inslag av berg. Detta påverkar kostnaderna till måttligt höga. Stort avstånd till befintliga VA-anläggningar innebär stora kostnader för överföringsledning alternativt nybyggnad av lokala VA-verk. En utredning visar på att det mest ekonomiska alternativet är att ansluta området till befintliga VA-anläggningar i Ormaryd, dock har vattentäkten i Ormaryd begränsad kapacitet och kan i nuläget inte förse det utpekade området med vatten. Området kommer ingå i utredning avseende vattenförsörjning i nordöstra kommundelen. Spillvattnet från området kan överföras till Ormaryds avloppsreningsverk där förutsättningar för mottagande finns. Sammantaget får investeringskostnaden för områdesspecifika anläggningar måttlig påverkan på behovet att höja anläggningsavgifterna medan kostnaderna för överföringsledningar/lokala verk får stor påverkan på behovet att höja brukningsavgifterna. För att bygga ut allmänt vatten krävs utökad tillgång till vatten i Ormaryd.

Tekniskt sett finns i nuläget enbart möjlighet att bygga ut allmänt spillvatten dock till en hög kostnad som påverkar VA-kollektivets ekonomi. Totalt blir det en stor investeringskostnad som innebär höga kapitalkostnader för VA-kollektivet.

Sammanfattande bedömning

Området innehåller förhållandevis många fastigheter som ligger relativt samlat. Många fastigheter har strandtomt och ytligt berg återfinns i hela området. Den ekologiska statusen är måttlig på grund av trend med ökade fosforhalter. Utsläppens påverkan på hälsa och miljö samt förutsättningarna för enskilt VA bedöms som låga. Kostnaderna för utbyggnad lokalt bedöms bli måttligt höga medan kostnaden för överföringsledning/verk bedöms bli hög. Området antas ha förhållandevis hög potential gällande tillkommande bebyggelse och andelen permanent bosatta har ökat under senare år.

En förutsättning för att utbyggnad av VA ska kunna ske i området är att en ny detaljplan för en större del av det utpekade området tas fram. En detaljplaneläggning av området bidrar till att bebyggelsen i området ges en tydligare struktur samt att det blir lättare att beräkna kapaciteten som krävs för utbyggnad av VA. Inom samt i nära anslutning till området pekas områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) ut i kommunens översiktsplan. Vid utbyggnad av VA i området bör även höjd tas för att ytterligare bebyggelseutveckling kan ske inom dessa områden. Under åren 2023–2025 pågår även en ombyggnad av Riksväg 40, som i dagsläget passerar genom utredningsområdet. Ombyggnationen av vägen kommer medföra att vägen flyttas söderut och därmed hamnar utanför området. Denna aspekt behöver beaktas vid framtida utveckling och utbyggnad av området.

Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, föreligger. Behovet av samtliga vattentjänster i området ska utredas inom ramen för att en ny detaljplan för området tas fram, detaljplanen blir därmed en förutsättning för att en eventuell utbyggnad ska kunna ske.

Bäckafallasjön

Områdesbeskrivning

Området är beläget på den östra sidan av Bäckafallasjön, i området knappt 20 bostadshus som till största delen är fritidsbostäder. I norra delen (Bäckafall) finns fem arrendetomter belägna på fastigheten Bäckafall 1:20, och i södra delen (Skieryd) finns 13 avstyckade tomter. Husen på arrendetomterna är överlag små medan de avstyckade fastigheterna håller en normal fritidshusstandard generellt. Delområdena skils åt av en högre bergsformation, benämnd Jättens tå.

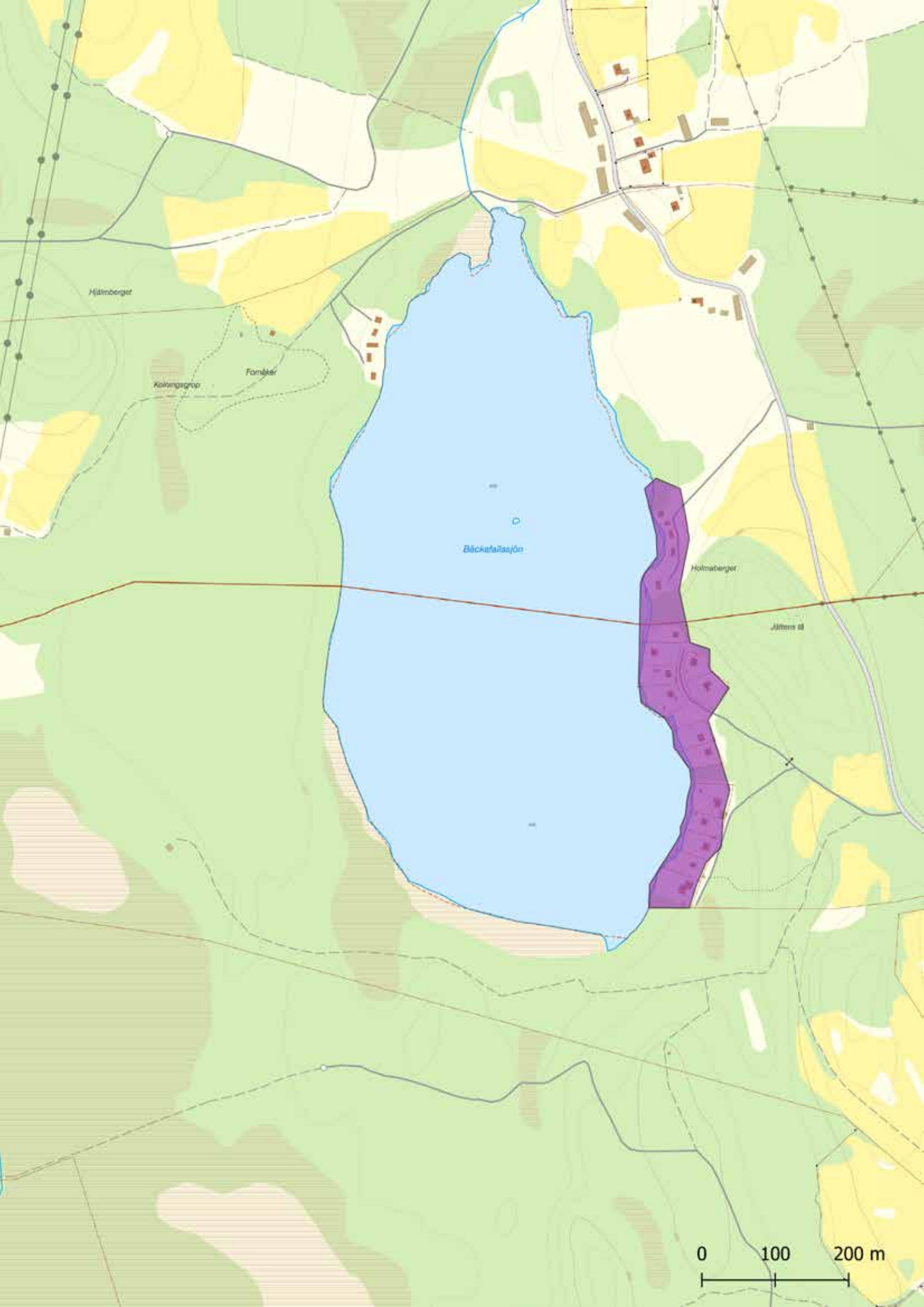
Höjdskillnaden mellan tomterna och sjön varierar mycket i området. Vissa tomter ligger problematiskt lågt i förhållande till sjön, men huvuddelen har en mer eller mindre stor höjdskillnad till sjön. Flera tomter är rejäla i förhållande till stugorna och på dessa finns då plats för enskilda lösningar. Så gott som samtliga tomter har dock strandkontakt, vilket skapar en begränsad buffert för omhändertagande av enskilt avlopp. Förutsättningarna för ett gemensamt dagvattensystem är mycket små. Bebyggelsestrycket i området bedöms som begränsat. En potential finns dock i närheten till Nässjö.

Bäckafallasjön ligger inom Spexhultasjöns vattenskyddsområde. Längre tillbaks i tiden har det varit förbjudet att anlägga vattentoalett i området, men under de senaste 25 åren har tank godkänts som en toalettlösning.



Bilderna ovan illustrerar befintlig bebyggelse inom området.





Hjärnberget

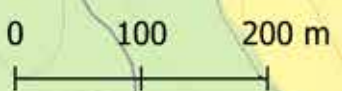
Köningsgröpp

Fornäker

Bäckafältsjön

Hölmaberget

Jättens gård



Jordarter

Tomterna ligger på moränjord med lutning mot sjön. Ett större område med ytligt berg finns mellan delområdena Skieryd och Bäckafall. Bäckafallasjön har ett litet tillrinningsområde och avvattnas till Spexhultasjön, större ytligt tillflöde till Bäckafallasjön saknas.

Känslighet

Bäckafallasjön ingår i Spexhultasjöns vattenskyddsområde, för vilket vattenskyddsföreskrifter finns. Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden. I anslutning till området finns områden med utpekade naturvärden. Anläggningar inom dessa områden skulle kunna påverka naturvärdena negativt.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

För Bäckafallasjön finns inte några uppgifter när det gäller övergödning.

Utsläppens påverkan på miljön

Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen till Bäckafallasjön är låga. Av 18 hus bebos 2 permanent. Alla ligger inom 75 meter från sjön. Elva hus har sluten tank, resterande har enkla toalettlösningar som latrin, mulltoa och så vidare. Vissa av dem bär ut och in vatten, det vill säga har inget avlopp.

Utsläppens påverkan på hälsan

Bäckafallasjön ligger inom Spexhultasjöns vattenskyddsområde, vilket gör att sjön har hög skyddsnivå när det gäller hälsoskydd. Det finns ingen kommunal badplats och ingen gemensamhetsanläggning för vatten, utan de som har vatten har egen brunn.

Förutsättningar för enskilt VA

Goda förutsättningar för enskilt VA.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten. Enstaka tomter närmast sjön bedöms kunna vara mer utsatta för översvämning påverkan än området som helhet. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Bebyggelsen är utspridd med lång ledningssträcka per fastighet och därmed hög kostnad per fastighet för lokala ledningar. Området ligger långt från befintliga VA-anläggningar, vilket innebär hög kostnad för överföringsledning. Sammantaget får investeringskostnaden för områdesspecifika anläggningar stor påverkan på behovet att höja anläggningsavgifterna, medan kostnaderna för överföringsledningar får mycket stor påverkan på behovet att höja bruksavgifterna.

Sammanfattande bedömning

Området har en högre känslighet än normalt på grund av att det ligger inom vattenskyddsområdet, dock med tydligt avstånd till råvattenintaget. Förutsättningarna för att lösa avloppet enskilt bedöms som måttligt goda. Övriga aspekter talar mot en utbyggnad av allmänt VA. Kostnaderna för utbyggnad av allmänt VA är höga både inom området och för överföringsledning/lokalt verk. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

Bodaviken/Långelidsviken

Områdesbeskrivning

I området ingår två bebyggelseområden som ligger i norra delen av Nömmen på var sin sida om Nömmebergs vårdhem. Det södra området (vid Långelidsviken) består av nio fastigheter och det norra (vid Bodaviken) av 11 fastigheter. Bebyggelsen ligger generellt glest på stora tomter i båda områdena.

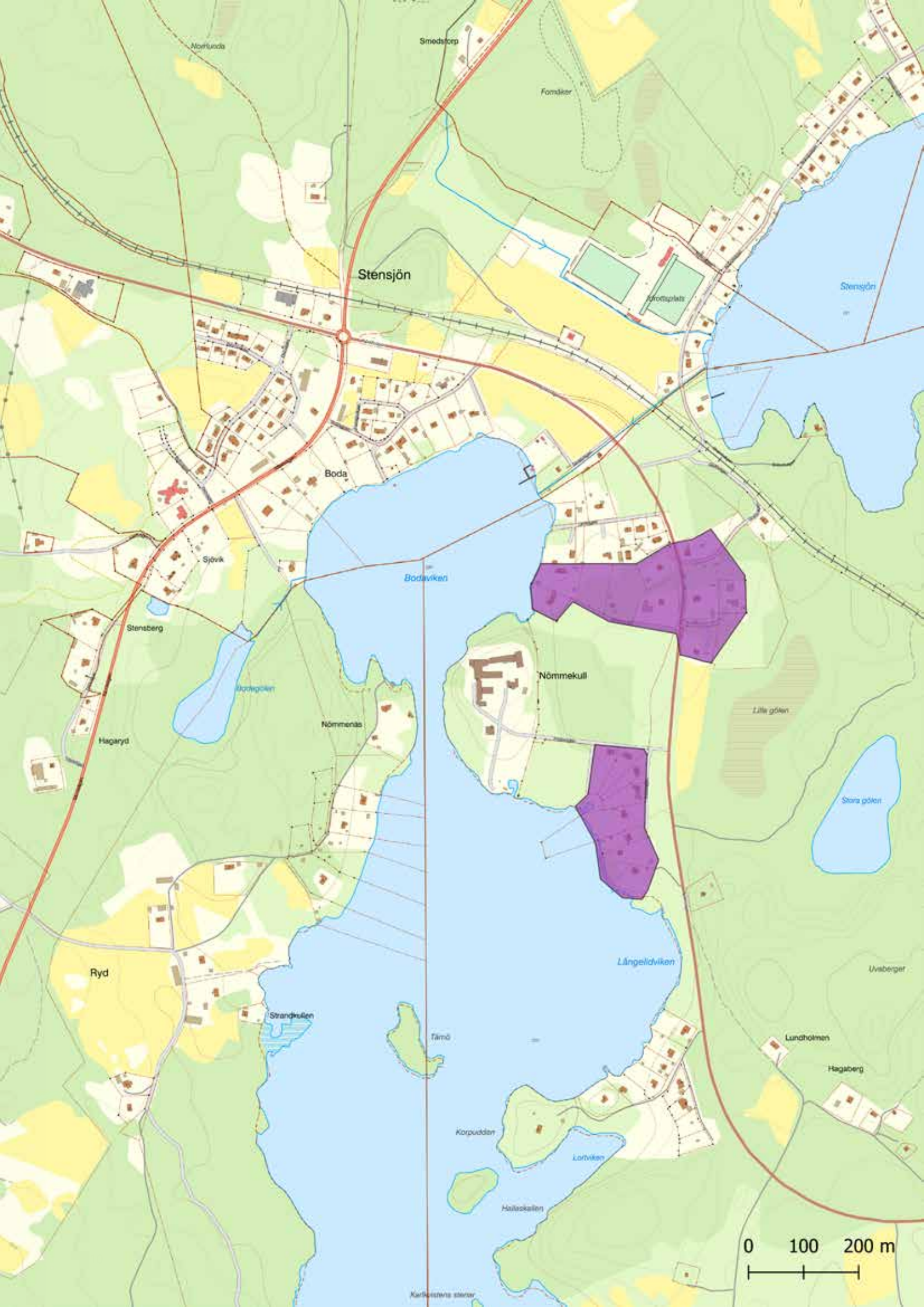
I norra delen finns 11 fastigheter varav en är obebyggd. En större andel av dessa bostäder bebos permanent. En fastighet har allmänt VA, via en egen överföringsledning.

I södra delen har fyra av nio fastigheter allmänt VA genom en privat överföringsledning till allmänt VA vid Nömmebergs vårdhem. En fastighet är obobodd och en saknar byggnad. Större delen av bostäderna är permanentboenden. Många av husen har både tydligt avstånd och höjdskillnad till sjön. Flera fastigheter har dock strandkontakt. Många hus är permanentbostäder och håller hög standard. Stensjön ligger bra till ur arbetsmarknadssynpunkt och attraktivt vid Nömmen, och det finns obebyggd tomtmark i området.



Bilderna ovan illustrerar befintlig bebyggelsen inom området





Norrlunda

Smedstorp

Fornäker

Stensjön

Grödsplats

Stensjön

Boda

Bodaviken

Sjövik

Stensberg

Körögölen

Nömmenas

Nömmekull

Lilla gölen

Hagaryd

Stora gölen

Ryd

Strandkullen

Långeldviken

Uvaberget

Filmö

Lundholmen

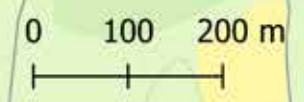
Hagaberg

Körpudden

Löviken

Hällskallen

Karlensväs stensar



Jordarter

Jordartskartan visar att området vilar på ett tunt moräntäcke. I norra delen är andelen ytligt berg stor.

Förutsättningarna för att ordna enskilt VA bedöms som relativt goda. Försvårande är ytligt berg, men tomternas storlek, avstånd och höjdskillnad till sjön är positivt. Flera fastigheter har även nyttjat möjligheten att ansluta avloppet till närliggande allmänt VA. Förutsättningarna för att gemensamt ta hand om dagvatten från tomterna bedöms som måttliga.

Känslighet

Nömmen är utpekad som regionalt värdefullt vatten med hänsyn tagen till sjöns betydelse för fritidsfisket. Sjön har en mycket hög biologisk funktion och innehar även höga raritetsvärden.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Nömmen har klassen måttlig ekologisk status. Det är bedömningen av växtplankton och fosfor som avgjort statusen. Nömmen har enligt provtagningar en trend med stigande fosforhalter och klassas som en sjö med övergödningsproblem.

Utsläppens påverkan på miljön

Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen från båda områdena är relativt låga. Faktorer som påverkar detta är att av 21 fastigheter är fem anslutna mot allmänt VA och tre är obebodda. Ungefär hälften av bebyggelsen ligger längre från sjön än 75 meter.

Utsläppens påverkan på hälsan

Några hundra meter från det norra delområdet ligger en kommunal badplats. Ytligt berg innebär en generellt högre risk för att enskilda vattentäcker påverkas av enskilda avloppsanläggningar. Att området är glest bebyggt motverkar dock denna risk.

Förutsättningar för enskilt VA

Förutsättningarna är relativt goda.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara måttlig, fastigheter närmast sjön i den södra delen av området löper en högre risk för att påverkas av översvämning. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningsrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Området innehåller två fastighetsgrupperingar med relativt stora tomter och är glest bebyggt. Det innebär hög kostnad per fastighet för lokala ledningar. Hög andel ytligt berg försvårar utbyggnaden. Det begränsade antalet fastigheter gör dock den totala investeringskostnaden låg. I områdena finns privata lösningar som är tänkbara att utnyttja, och som skulle kunna minska kostnaderna för överföringsledningar. Sammantaget får investeringskostnaderna hög påverkan på behovet att höja anläggningstaxan, medan påverkan på bruksavgifterna bedöms måttliga.

Sammanfattande bedömning

Antalet fastigheter är relativt få med stora tomtor. Förutsättningarna för att ordna enskilt VA på tomten eller gemensamt/enskilt ansluta till allmänt VA bedöms som relativt goda. Av de 18 fastigheter som används idag är fem anslutna till kommunalt VA. I den norra delen har flera fastigheter ett tydligt avstånd till sjön. Den ekologiska statusen i Nömmen är måttlig på grund av stigande fosforhalter. Utsläppens påverkan på miljön är relativt låga och kostnaderna för kommunal utbyggnad av VA bedöms vara relativt höga. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

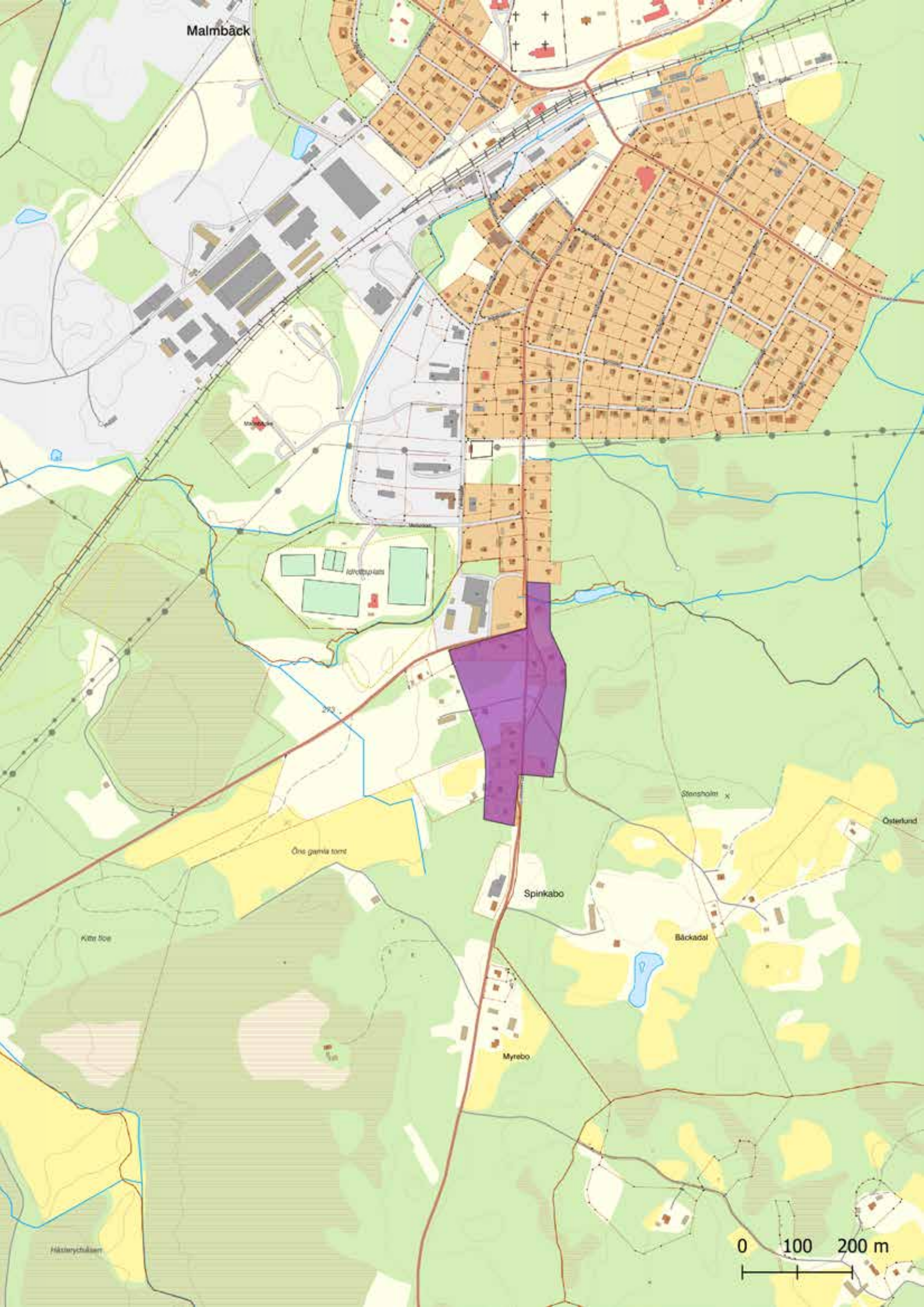
Malmbäck södra

Områdesbeskrivning

Området ligger i södra utkanten av Malmbäck och innefattar 13 fastigheter utmed Strömsdalsvägen, varav en fastighet endast har komplementbyggnader. Av resterande 12 fastigheter nyttjas större delen som permanentboende. Närmaste kommunala avloppsnät ligger inom 100 meter från norra delen av området. Bebyggelsestrycket i området är dock begränsat, översiktsplanen pekar inte ut någon ny bebyggelse inom området.



Bilderna ovan illustrerar befintlig bebyggelse inom området.



Malmback

Malmback

Koltrappplats

Öns gamla tomt

Kvinnlösa

Hälsingehälsan

Stensholm x

Osterlund

Spinkabo

Myrebo

Bäckadal

0 100 200 m

Jordarter

Området vilar på moränjord utan något inslag av ytligt berg enligt jordartskartan. I norra delen rinner en bäck, men i övrigt saknas kontakt med sjö eller annat vattendrag. Förutsättningarna för att lösa VA enskilt är förhållandevis goda. Förutsättningarna för gemensamt dagvatten bedöms som måttliga.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Området ligger inom Malmbäcksåns delavrinningsområde. Malmbäcksånen har måttlig ekologisk status. Det är bedömningen av fisk som avgjort statusen och den stärks av fysiska förändringar. Övergödning bedöms fortfarande vara ett miljöproblem, även om halterna av näringsämnen minskat (ligger på gränsen mellan god och måttlig status).

Utsläppens påverkan på miljön

Det är för närvarande flera fastigheter som inte har godkända avlopp. Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen från området är måttliga. Av 12 fastigheter är det 11 som används för permanentboende. Avståndet till Malmbäcksånen gör dock att utsläppens påverkan på ån begränsas. Bara två av fastigheterna ligger inom 75 meter från vattendrag som leder mot Malmbäcksånen och alla fastigheter ligger mer än 100 meter från Malmbäcksånen.

Utsläppens påverkan på hälsan

Bedömningen är att det är en liten påverkan på hälsan. Badplatser påverkas inte och risk för förorening av enskilda vattentäkter bedöms som låg utifrån geologi och bebyggelsens placering.

Förutsättningar för enskilt VA

Det finns goda förutsättningar.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen översvämningsskader på fastigheter inom området.

Förutsättningar för kommunalt VA

Området är beläget nära befintligt verksamhetsområde och innehåller ett fåtal fastigheter. Måttliga kostnader för lokala ledningar och låg kostnad för överföringsledning. Sammantaget får investeringskostnaderna för både områdesspecifika anläggningar och överföringsledning måttlig till liten påverkan på behovet att höja anläggnings- och brukningsavgifterna.

Sammanfattande bedömning

Antalet fastigheter är relativt litet. Flera icke godkända anläggningar i kombination med permanentbostadsbebyggelse gör att utsläppen idag bedöms måttliga. Risken för påverkan på hälsa och miljö bedöms dock vara begränsad, under förutsättning att enskilda avlopp åtgärdas för att uppfylla gällande krav. Övergödningsproblemen i Malmbäcksånen tenderar att minska och avståndet till ån är tydligt. Bebyggelsestrycket i området är lågt. Kostnaderna för att bygga ut allmänt VA är måttliga till låga. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

Vallsjön Norra

Områdesbeskrivning

Området består av två delområden i den norra delen av Vallsjön, inom bägge områden finns det sedan tidigare befintlig bebyggelse. Bebyggelsestrycket i området bedöms vara förhållandevis lågt men ytterligare bebyggelse skulle kunna bli aktuellt, men det beror i så fall på att markägaren själv tar initiativ till detta.

Jordarter

Enligt jordartskartan ligger södra delområdet och östra delen av norra området på isälvsdiment, sand. Västra sidan av norra delområdet ligger på moränmark. Ytligt berg förekommer inte inom områdena. Det norra området ligger mycket lågt i förhållande till sjön och har därmed hög grundvattennivå.

Känslighet

Sjöns biologiska funktion är mycket hög och den har höga raritetsvärden. Bland sjöfåglar som häckar i området kan man hitta arter som storlom, fiskgjuse, småskrake, brunand och lärkfalk. Sjön har även ett högt värde som genbank tack vare förekomsten av den blågröna makroalgen *Nostoc zetterstedti*. Öring, sik, gädda, sutare, elritsa, mört, lake och abborre är några av fiskarterna som finns i sjön. Dessutom har signalkräfta släppts ut i sjön.

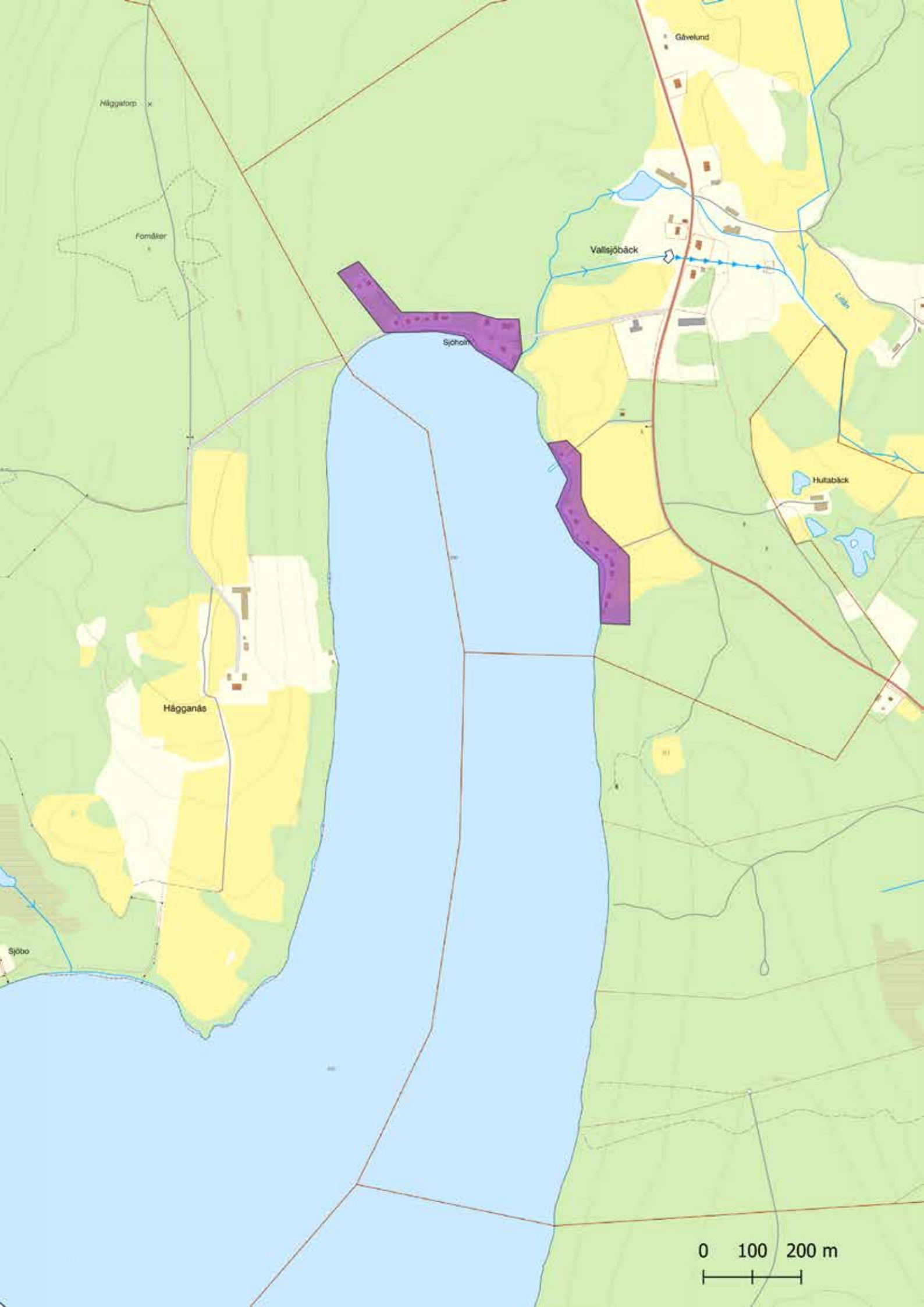
Sjöns biologiska mångfald kan betraktas som tämligen hög, främst på grund av dess relativt artrika fisk- och sjöfågelfauna, den stora ytan och en varierande strandlinje.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Vattenförekomsten i Vallsjön anses ha en måttlig ekologisk status, men med låg tillförlitlighet i bedömningen. Detta beror på förekomsten av syrefattiga förhållanden som bedöms påverka statusen hos vattenlevande organismer. Statusen har försämrats en klass jämfört med föregående cykel, men inte på grund av en påvisbar försämring. Istället är försämringen resultatet av förändrade metoder för att bedöma statusen.

Utsläppens påverkan på miljön

Vallsjön delas av Nässjö och Sävsjö kommuner och är vattentäkt för Sävsjö kommun. De allra flesta husen har enkla avloppslösningar, såsom utedass/mulltoa/tank/inget avlopp. De två permanentbostäderna har infiltrationsanläggningar. Närmaste kommunala avlopps nät för anslutning är Sandsjöfors/Sjövik cirka 4 km bort. Utsläppen från området relaterat till antalet fastigheter bedöms som lågt till måttligt.



Håggelorp

Fornåker

Hågganäs

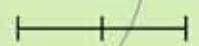
Sjöholm

Vallsjöback

Gävelund

Hultabäck

0 100 200 m



Utsläppens påverkan på hälsan

Vallsjön är vattentäkt för Sävsjö kommun och det finns vattenskyddsföreskrifter. Råvattenintag och närmaste kommunala badplats ligger i södra delen av Vallsjön, cirka 4 km från utredningsområdet. Utlopp från sjön finns i anslutning till bebyggelsen.

Förutsättningar för enskilt VA

Förutsättningarna för enskilt VA på tomterna är generellt dåliga, på grund av små tomter och närhet till sjön samt högt grundvatten.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningrisk för området.

Förutsättningar för kommunalt VA

Området har dåliga förutsättningar för kommunalt VA då det ligger långt från befintligt verksamhetsområde.

Sammanfattande bedömning

Vallsjön har generellt hög känslighet och påverkan på miljön från befintliga anläggningar bedöms var måttlig. Övergödningsproblemen och risken för påverkan på hälsa talar inte för utbyggnad av allmänt VA. Förutsättningarna för enskilt VA på tomterna är dock generellt dåliga, på grund av små tomter och närhet till sjön/grundvatten. En lösning kan vara att nyttja närliggande mark längre från sjön för enskilda eller gemensamma avloppsanläggningar. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

Sandsjöbaden

Områdesbeskrivning

Området är beläget strax öster om Uppsjön, i öster avgränsas området av väg 128. Inom området finns cirka 50 fastigheter knappt fyra femtedelar av dessa är bebyggda, huvudsakligen med fritidshus en inom området finns även ett antal bostäder som används som permanentboende. I den södra delen av området ligger även Sandsjö Vårdshus med tillhörande camping.

Jordarter

Området ligger huvudsakligen på isälvs sediment, några områden med berg i dagen förekommer.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har en viss biologisk funktion och innehåller enstaka raritetsvärden. Bland häckande sjöfågel märks storlom, vattenrall och brunand. Utter förekommer periodvis i området och kan utnyttjas av sjön för näringssök. Förekommande fiskarter är öring, braxen, sarv, mört, lake, abborre och gös. Även signalkräfta förekommer i sjön.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Den ekologiska statusen i Uppsjön bedöms som God.

Utsläppens påverkan på miljön

Eftersom området är kopplat till kommunalt avlopp bedöms påverkan på miljön som mycket liten.

Utsläppens påverkan på hälsan

I närheten finns kommunal badplats och området försörjs med enskilda vattentäkter. Eftersom området är kopplat till kommunalt avlopp bedöms påverkan på dessa anläggningar försumbar.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten. För två fastigheter belägna på en udde norr om badplatsen löper emellertid större risk att påverkas av översvämningar. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Området har goda förutsättningar att försörjas med kommunalt dricksvatten i och med att sammankoppling mellan Sandsjöfors och Norra Sandsjö är klar. Sandsjöfors vattenverk har även renoverats i närtid. Behoven som ligger till grund för allmänt dagvatten är inte utredda.

Sammanfattande bedömning

Eftersom kommunalt avlopp är utbyggt är frågan i detta område hur angeläget det är att bygga ut kommunalt vatten. En enkät som 2022 genomfördes bland boende i Sandsjöbaden visar att det föreligger en betydande risk för vattenbrist för flera av fastigheterna inom området. Vattenkvaliteten i området som helhet bedöms alltför god, restaurangen och campingen i området har dock problem med förhöjda halter av fluorider i dricksvattnet. Utbyggnad av överföringsledning gällande vatten är genomförd vilket skapat goda förutsättningar att försörja området med kommunalt dricksvatten i ett större sammanhang. Kostnaden för att försörja hela området med vatten är relativt liten. Sammantaget bedöms att det föreligger skyldighet att bygga ut allmän vattenförsörjning i den detaljplanelagda delen av området.

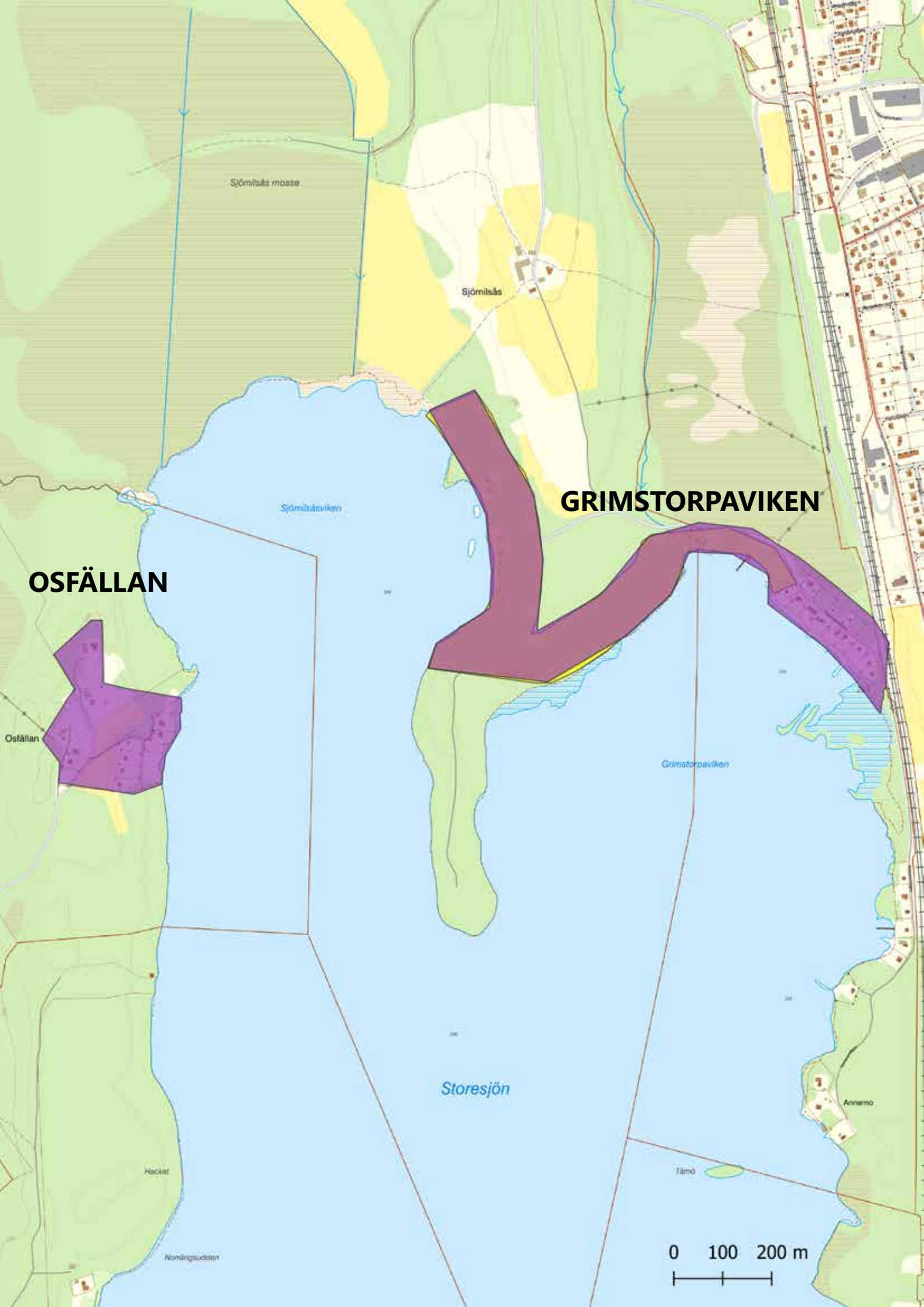
Osfällan

Områdesbeskrivning

Osfällan ligger i norra delen av Storesjön på västra sidan och omfattar 13 fastigheter. Av de fastigheter som finns inom området är utgörs huvuddelen av fritidsbostäder och endast en knapp fjärdedel används som permanentbostäder. Fyra fastigheter har inget registrerat avlopp eller har enkelt avlopp som utedass. Husen ligger relativt glest på stora tomter. Endast ett par tomter ligger nära vattnet och övriga har tydlig höjdskillnad till sjön. Området ligger fint på Storesjöns västsida med fina utblickar men har lång vägsträcka till större vägar. Det föreligger inget betydande bebyggelsestryck i området.



Bilderna ovan illustrerar befintlig bebyggelse i området.



Sjörmlåsa mosse

Sjörmlås

Sjörmlåsviken

GRIMSTORPAVIKEN

OSFÄLLAN

Ostfällan

Grimstorpaviken

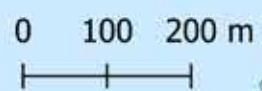
Storesjön

Häckel

Nordingaudeåsen

Annemo

Tämo



Jordarter

Jordartskartan visar att området ligger på moränmark utan inslag av ytligt berg. Förutsättningarna för enskilt VA bedöms generellt som goda. Gemensam lösning gällande dagvatten är möjlig för huvuddelen av bebyggelsen men försvåras av att bebyggelsen ligger glest.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden, förutom vattentäkten. Området gränsar till en värdefull våtmark. Anläggningar i våtmarken kan påverka naturvärdena negativt. Storesjön är utpekad som regionalt värdefullt vatten för fritidsfiske. Sjön har en hög biologisk funktion och hyser enstaka raritetsvärden. Bland häckande sjöfågel märks bl a storlom och fiskgjuse. Agnsäv växer i sjön och stor andmat nedströms sjön. Förekommande fiskarter är sik, siklöja, planktonsik, stensimpa, gädda, sutare, mört, lake, abborre och gös samt öring i sjön och nedströms i Emån. Även signalkräfta förekommer i sjön och flodpärlmussla är utplanterad nedströms. För närvarande pågår arbetet med att undersöka möjligheterna att använda Storesjön som reservvattentäkt för Nässjö och samtidigt kunna förse Bodafors och Grimstorp med reservvatten från Nässjö.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Storesjön uppnår god ekologisk status och övergödning bedöms inte vara ett problem. Fosforhalterna är enligt mätningar de senaste åren stabila och relativt låga.

Utsläppens påverkan på miljön

Utsläpp av näringsämnen från bebyggelsen till Storesjön bedöms vara låga. Det beror framför allt på bebyggelsens omfattning och läge samt antalet permanentbostäder och typ av avlopp. Flera fastigheter utgörs av fritidshus med relativt enkel standard.

Utsläppens påverkan på hälsan

Storesjön är dricksvattentäkt för Bodafors samhälle och området ligger cirka 3,5 km från råvattenintaget. Kommunal badplats finns närmast vid Grimstorpaviken, över en kilometer från området. Utredning kring möjlig reservvattentäkt för Nässjö stad pågår.

Förutsättningar för enskilt VA

Det finns goda förutsättningar.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten, enstaka fastigheter närmast sjön löper emellertid en något förhöjd risk att i viss utsträckning påverkas av översvämningar. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Bebyggelsen är relativt väl sammanhållen, vilket innebär måttliga till låga kostnader för lokala ledningar. Avståndet till befintliga VA-anläggningar är stort, vilket gör kostnaden för överföringsledningar måttlig till hög. Sammantaget får investeringskostnaderna för områdesspecifika anläggningar måttlig påverkan på behovet att höja anläggningsavgifterna, medan kostnaderna för överföringsledningar får måttlig till stor påverkan på behovet att höja bruksavgifterna.

Sammanfattande bedömning

Området innehåller relativt få fastigheter och huvuddelen utgörs av fritidshus varför utsläppen bedöms som låga. Förutsättningarna för att ordna enskilt VA bedöms generellt som goda. Känsligheten är måttlig till hög på grund av att området ligger inom skyddsområde för kommunal vattentäkt men med tydligt avstånd till råvattenintaget. Kostnaderna för utbyggnad av allmänt VA bedöms vara måttliga till höga. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

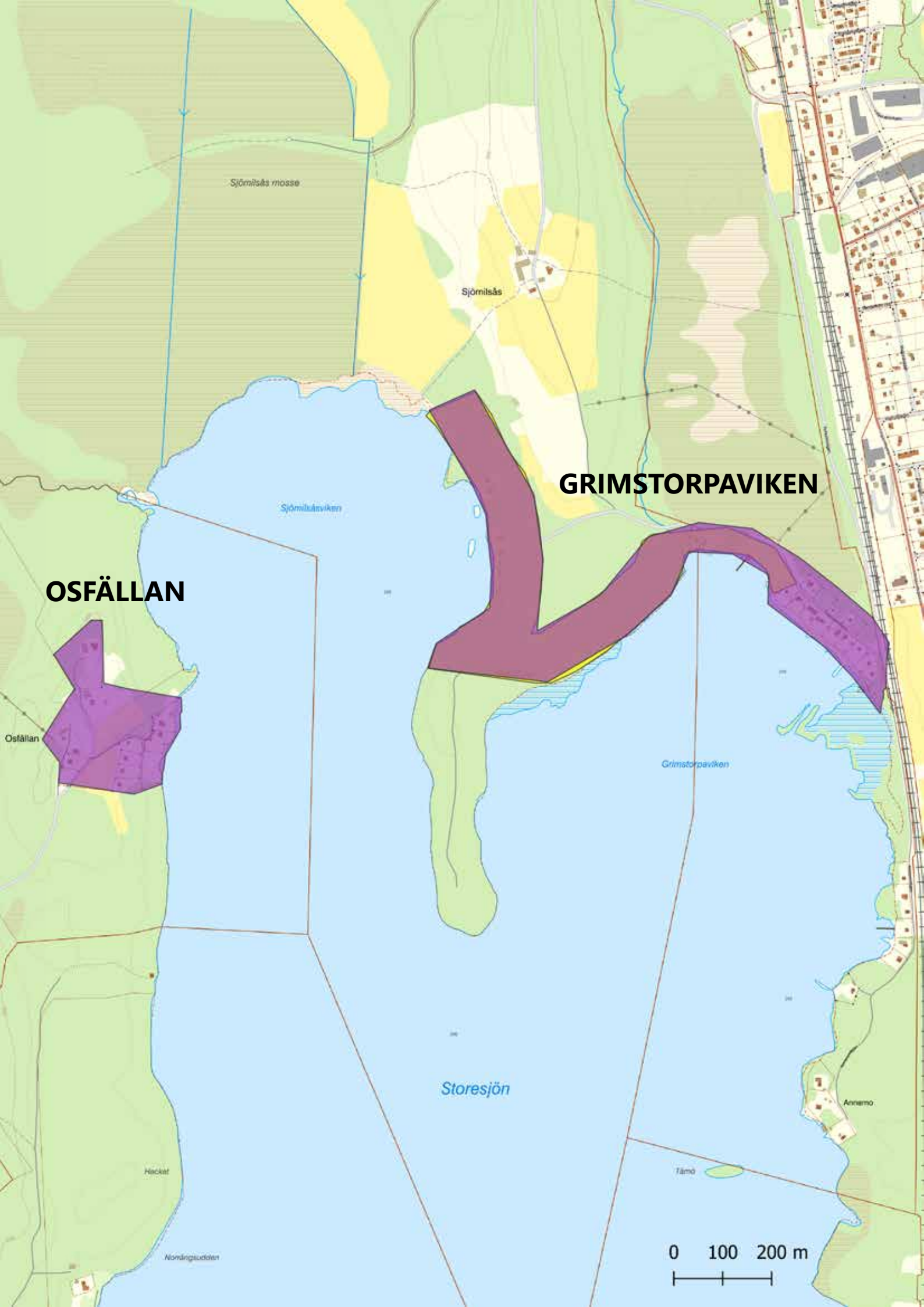
Grimstorpaviken

Områdesbeskrivning

Vid den kommunala badplatsen i Grimstorp ligger det ett fritidsområde i norra delen av Grimstorpaviken, Storesjön. Området består av 14 tomter varav 13 är avstyckade (se karta för område Osfällan). Huvuddelen av husen är fritidsbostäder och endast ett fåtal bostäder brukas i dagsläget som permanentboende. Området ligger mycket lågt i förhållande till sjön och de flesta husen ligger nära sjön. Utvecklingspotentialen bedöms som begränsad på grund av omgivande mossmark och närheten till Södra stambanan. Området pekats ut som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i översiktsplanen, vilket ökar attraktiviteten. Närhet finns till Grimstorp och allmänt VA. Förutsättningarna för enskilt VA är dåliga, främst på grund av hög grundvattennivå och det korta avståndet till sjön. Flera fastigheter har egna dricksvattenbrunnar.



Bilderna ovan illustrerar befintlig bebyggelse inom området.



Sjörnilsås mosse

Sjörnilsås

GRIMSTORPAVIKEN

OSFÄLLAN

Sjörnilsånsviken

Ostfällan

Grimstorpaviken

Storesjön

Häckel

Nordingsuddön

Annemo

Tämo

0 100 200 m

Jordarter

Enligt jordartskartan (se område Osfällan) ligger området på en remsa av isälvsediment omgiven av sjö och myrmark. Ett stort område med mossmark finns norr om området vilket avvattnas söderut. Den låga höjdskillnaden till sjön gör att området har hög grundvattennivå.

Känslighet

Området gränsar till en värdefull våtmark. Anläggningar i våtmarken kan påverka naturvärden negativt. Storesjön är utpekad som regionalt värdefullt vatten för fritidsfiske. Sjön har en hög biologisk funktion och hyser enstaka raritetsvärden. Bland häckande sjöfågel märks b.l.a. storlom och fiskgjuse. Agnsäv växer i sjön och stor andmat nedströms sjön. Förekommande fiskarter är sik, siklöja, planktonsik, stensimpa, gädda, sutare, mört, lake, abborre och gös samt öring i sjön och nedströms i Emån. Även signalkräfta förekommer i sjön och flodpärlmussla är utplanterad nedströms.

Storesjön är också ytvattentäkt för Bodafors samhälle men råvattenintaget ligger på stort avstånd. För närvarande pågår arbetet med att undersöka möjligheterna att använda Storesjön som reservvattentäkt för Nässjö och samtidigt kunna förse Bodafors och Grimstorp med reservvatten från Nässjö.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Storesjön uppnår god ekologisk status och övergödning bedöms inte vara ett problem. Fosforhalterna är enligt mätningar de senaste åren stabila och relativt låga.

Utsläppens påverkan på miljön

Bedömningen är att utsläppen av näringsämnen till Storesjön är låga. Detta med anledning av bebyggelsens omfattning och typen av avlopp.

Utsläppens påverkan på hälsan

Storesjön är dricksvattentäkt för Bodafors samhälle och området ligger cirka 3,5 km från råvattenintaget. Strax bredvid fritidshusområdet ligger en kommunal badplats. Inom 200 meter från badplats krävs hög skyddsnivå för hälsoskydd. Utredning kring möjlig reservvattentäkt för Nässjö stad pågår.



Bilden illustrerar den kommunala badplatsen i området

Förutsättningar för enskilt VA

Dåliga förutsättningar på grund av hög grundvattenyta.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara stor. Den översiktliga översvämningskartering som ligger till grund för bedömningen påvisar en betydande översvämningsrisk för större delen av området. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningsrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Bebyggelsen är koncentrerad, vilket ger måttliga till låga kostnader för lokalt ledningsnät. Avståndet till befintlig VA-anläggning är kort, vilket innebär måttliga kostnader för överföringsledning. Sammantaget får investeringskostnaderna liten påverkan på behovet att höja anläggnings- och brukningsavgifterna. För närvarande finns ett privat bolag anslutet till det allmänna VA-nätet. Det kan finnas möjligheter för fler fastigheter att ansluta. Förfrågan om kommunalt övertagande finns men är för närvarande inte aktuellt.

Sammanfattande bedömning

Antalet fastigheter är relativt få. Området har högre känslighet på grund av vattentäkt och badplats och förutsättningarna för enskilda VA-anläggningar är dåliga. Utsläppen bedöms dock som låga idag och påverkan på övergödning och hälsa liten. Kostnaderna för allmänt VA bedöms som måttliga till låga.

En utbyggnad av privat VA-ledning i området för anslutning till kommunalt vatten och avlopp har gjorts för några fastigheter med möjlighet till påkoppling av ytterligare fastigheter. Denna anläggning kan vara en potential för befintliga och eventuellt tillkommande fastigheter. Sammantaget anses att kommunal skyldighet att ordna VA-tjänster, med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljö, inte föreligger.

Isåsa

Områdesbeskrivning

Området är beläget i Handskeryd i den södra delen av Nässjö stad. En detaljplan har nyligen tagits fram för området, detaljplanen vann laga kraft 2023-03-24 och medger bostäder samt gruppbofastad som markanvändning för området. Vid VA-planens framskrivande fanns endast ett bostadshus inom området, detaljplanen medger dock att ytterligare bostäder uppförs inom området.

Jordarter

Jordartskartan indikerar i uteslutande sandiga Moränjordar inom området, berg i dagen förekommer strax norr om området.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden.

Förutsättningar för enskilt VA

I dagsläget finns en fastighet med enskilt avlopp inom området, i samband med att området detaljplanläggs ansluts fastigheten till det allmänna VA-nätet.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

I samband med att genomförandet av detaljplanen för området anläggs även ett dike i syfte att kunna hantera dagvattensituationen inom området. Den skyfallskartering som finns framtagen för Nässjö stad påvisar ingen förhöjd risk för översvämning i samband med skyfall i området och risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms därmed vara liten.

Förutsättningar för kommunalt VA

Goda förutsättningar för vattentjänsterna eftersom området ligger nära befintligt verksamhetsområde för VA.

Sammanfattande bedömning

Sammantaget bedöms det finnas starka skäl att bygga ut VA inom området, utbyggnad av VA inom området ska dock ske först i samband med att området byggs ut och exploateras.

Bodafors Östra

Områdesbeskrivning

Området är beläget i den östra delen av Bodafors i anslutning till Emån. I dagsläget omfattas endast området av verksamhetsområde för spillvatten, verksamhetsområde för vatten och dagvatten saknas. Inom området ligger cirka 20 fastigheter, befintligt verksamhetsområde (för samtliga vattentjänster) återfinns i nära anslutning strax väster om området.

Jordarter

Jordartskartan indikerar uteslutande sandiga moränjordar inom området, berg i dagen finns i spridda partier öster om området.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. En delsträcka av Emån mellan Uppsjön och Storesjön rinner i anslutning till området. Nedströms ligger Ryds mosse med höga naturvärden.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Delsträckan Emån mellan Uppsjön och Storesjön bedöms ha en måttlig ekologisk status med medelhög tillförlitlighet. Bedömningen grundar sig på att vattenförekomsten påverkas av förändringar i konnektivitet, morfologi och flöde, vilket i sin tur påverkar statusen för vattenlevande organismer.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

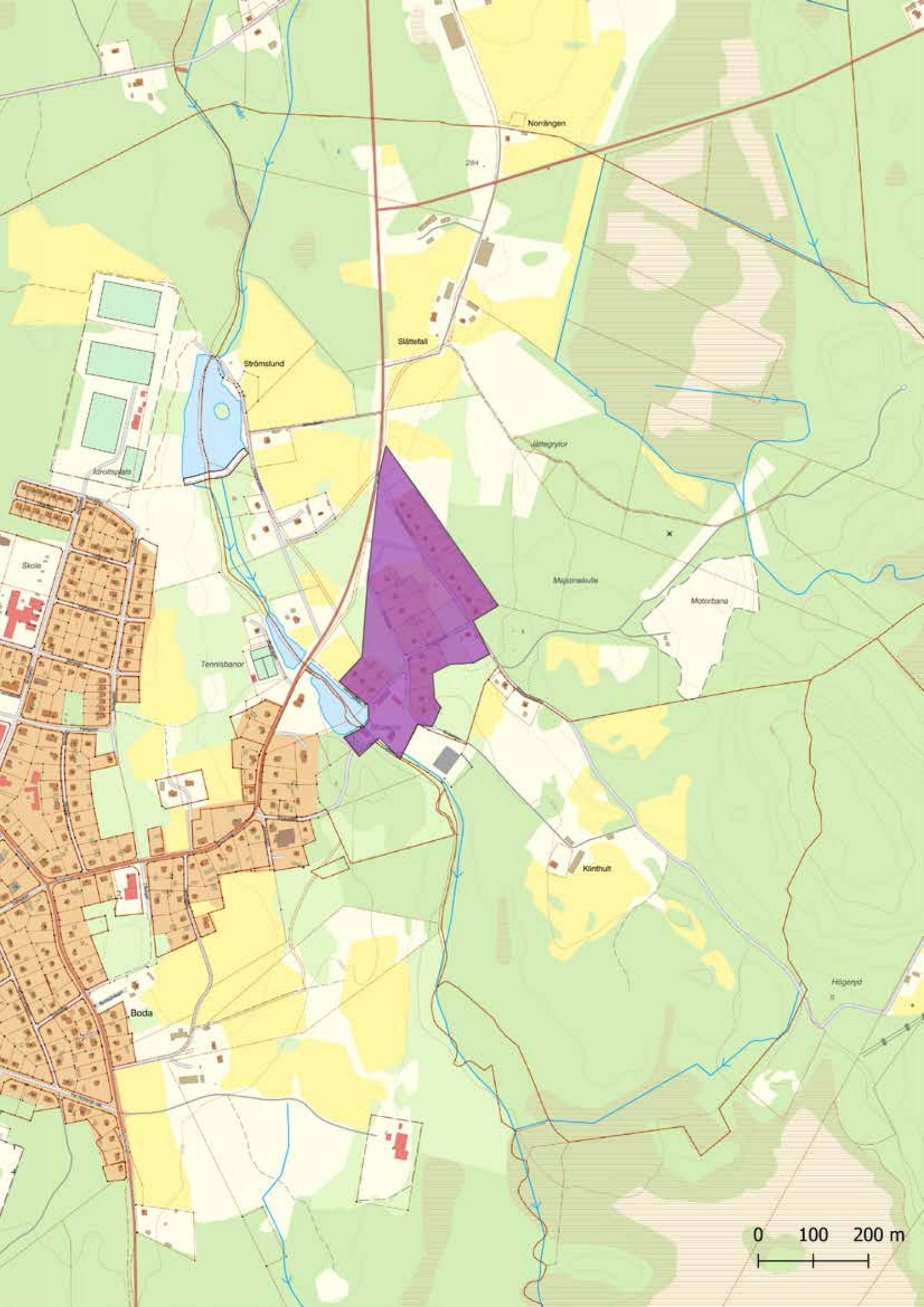
Risken för påverkan av översvämning i samband med skyfall bedöms i detta område vara liten, den översiktliga översvämningskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningsrisk inom området.

Förutsättningar för kommunalt VA

Goda förutsättningar för att bygga ut allmänt vatten i och med närhet till befintligt verksamhetsområde. Spill är redan utbyggt.

Sammanfattande bedömning

Ingen tillkommande bebyggelse eller exploatering planeras i området, området betraktas dock som ett bevakningsområde sett till utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp.



Sammanfattning Utbyggnadsområden - VA

I nedanstående tabell görs en sammanfattande bedömning av i vilken grad de olika bedömningsparametrarna talar för eller emot utbyggnad av allmänt VA i respektive område. Bedömningen illustreras med färgmarkeringar. Sandsjöbaden avser endast utbyggnad av kommunalt vatten.

Tabellerna redovisas i följande ordning

1. Vatten
2. Dagvatten
3. Spillvatten

Förklaring av färgmarkeringar i tabellen

Orange:

Starka skäl för utbyggnad av allmänt VA

Gul:

Måttliga skäl för utbyggnad av allmänt VA

Rosa:

Svaga skäl för utbyggnad av allmänt VA

Vatten

Område	Känslighet (recipient) Natur/vattenviden /skyddsvärde	Övergödnings-problem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)	Påverkan på miljö (av befintligt avlopp)	Påverkan på hälsa (av befintligt avlopp) Badplats etc/ förorening enskild	Förutsättningar för enskilt VA	Risk för påverkan av översvämning vid skyfall	Förutsättningar för kommunalt VA
Rono/Nvär							
Kamrön							
Manetorp/Pällarp							
Backafällan							
Boda- Långelidaviken							
Malmbyck Södra							
Örtållan							
Gummetorpaviken							
Uddeberg							
Välljön norra							
Sandsjöbaden							
Iska							
Bodaforst Östra							

KAPITELRUBRIK

Dagvatten

Område	Känslighet (recipient) Natur/vattenviden /skyddsvide	Övergödning-problem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)	Påverkan på miljö (av befintligt avlopp)	Påverkan på hälsa (av befintligt avlopp) Badplats etc/ förorening enskild	Förutsättningar för enskilt VA	Risk för påverkan av översvämning vid skyfall	Förutsättningar för kommunalt VA
Ronö/Nraby							
Kansjön							
Masetorp/Pällarp							
Bäckafällsjön							
Boda/Långedrivsjön							
Malmback Södra							
Orfällan							
Granstorpaviken							
Uddeberg							
Vällsjön norra							
Sandvöbaden							
Isåsa							
Bodafors Östra							

Spillvatten

Område	Känslighet (recipient) Natur/vattenviden /skyddsvide	Övergödning-problem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)	Påverkan på miljö (av befintligt avlopp)	Påverkan på hälsa (av befintligt avlopp) Badplats etc/ förorening enskild	Förutsättningar för enskilt VA	Risk för påverkan av översvämning vid skyfall	Förutsättningar för kommunalt VA
Ronö/Nraby							
Kansjön							
Masetorp/Pällarp							
Bäckafällsjön							
Boda/Långedrivsjön							
Malmback Södra							
Orfällan							
Granstorpaviken							
Uddeberg							
Vällsjön norra							
Sandvöbaden							
Isåsa							
Bodafors Östra							

Utredningsområden Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Inom de områden som beskrivs i detta stycke råder det stor osäkerhet kring i vilken omfattning och inom vilken tidsram som eventuell exploatering sker inom respektive område. Detta beror på att utveckling inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen så gott som uteslutande sker på fastighetsägarens initiativ. Mot bakgrund av detta klassas samtliga områden som bevakningsområden enligt VA-planens prioriteringskategorier.

Uppsjön norra och södra

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är delat i en nordlig och en sydlig del som ligger på respektive sida om Uppsjön, i den östra delen av sjön.

Jordarter

Jordartskartan redovisar isälvssediment för det norra området och isälvssediment med sandiga inslag i det södra området.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har en viss biologisk funktion och innehåller enstaka raritetsvärden. Bland häckande sjöfågel märks storlom, vattenrall och brunand. Utter förekommer periodvis i området och kan utnyttjas av sjön för näringssök. Förekommande fiskarter är öring, braxen, sarv, mört, lake, abborre och gös. Även signalkräfta förekommer i sjön.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Den ekologiska statusen i Uppsjön bedöms som god.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

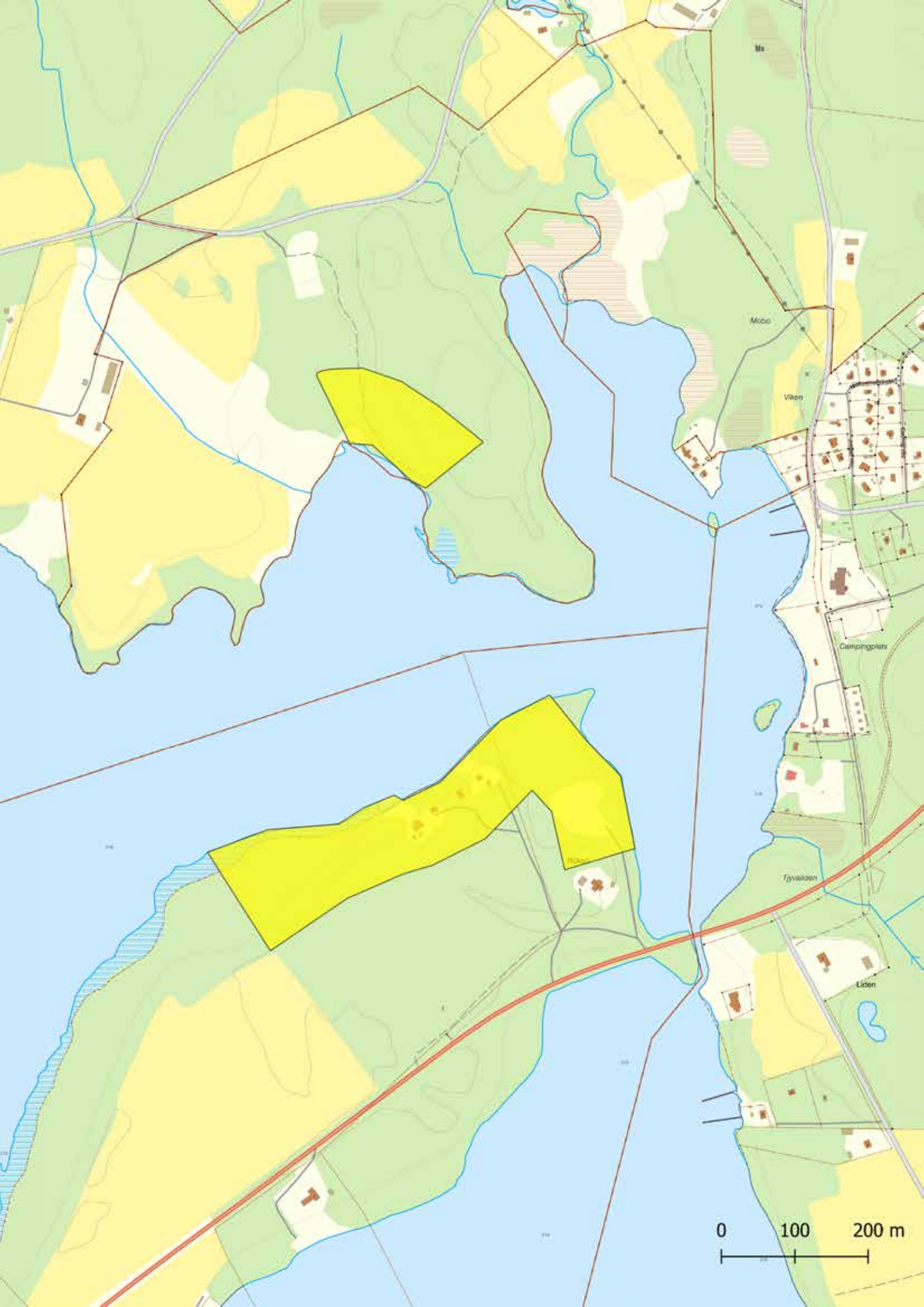
I området norr om Uppsjön bedöms riskerna för påverkan av översvämning i samband med skyfall vara små, medan riskerna i området söder om Uppsjön bedöms vara måttliga. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Förutsättningar för kommunalt VA

Kostnaden i förhållande till den samhällsekonomiska nyttan bedöms båda dessa områden att bli hög, den huvudsakliga anledningen till detta är att båda områdena ligger förhållandevis långt från befintligt nät samt att det inom detta liksom alla LIS-områden är osäkert i vilken utsträckning och med vilken täthet områdena exploateras.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagnandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Nömmen (Södra, mellersta och norra samt Nömenäs)

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. På Nömmens västra sida finns sammanlagt fyra områden utpekade för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, områdena skiljer sig i karaktär och storlek, även de naturgivna förutsättningarna och markens beskaffenhet varierar mellan de olika områdena.

Jordarter

Jordartskartan indikerar huvudsakligen sandiga moränjordar inom områdena, berg i dagen förekommer i mindre utsträckning inom i huvudsak det sydligaste området.

Känslighet

Nömmen är utpekad som regionalt värdefullt vatten med hänsyn tagen till sjöns betydelse för fritidsfisket. Sjön har en mycket hög biologisk funktion och innehar även höga raritetsvärden.

Befintliga övergödningsproblem i recipient

Nömmen har klassen måttlig ekologisk status. Det är bedömningen av växtplankton och fosfor som avgjort statusen. Nömmen har enligt provtagningar en trend med stigande fosforhalter och klassas som en sjö med övergödningsproblem.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms vara måttliga för samtliga områden vid Nömmen med undantag för det område som i matrisen benämns som "Nömmen norra", där riskerna bedöms vara små. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

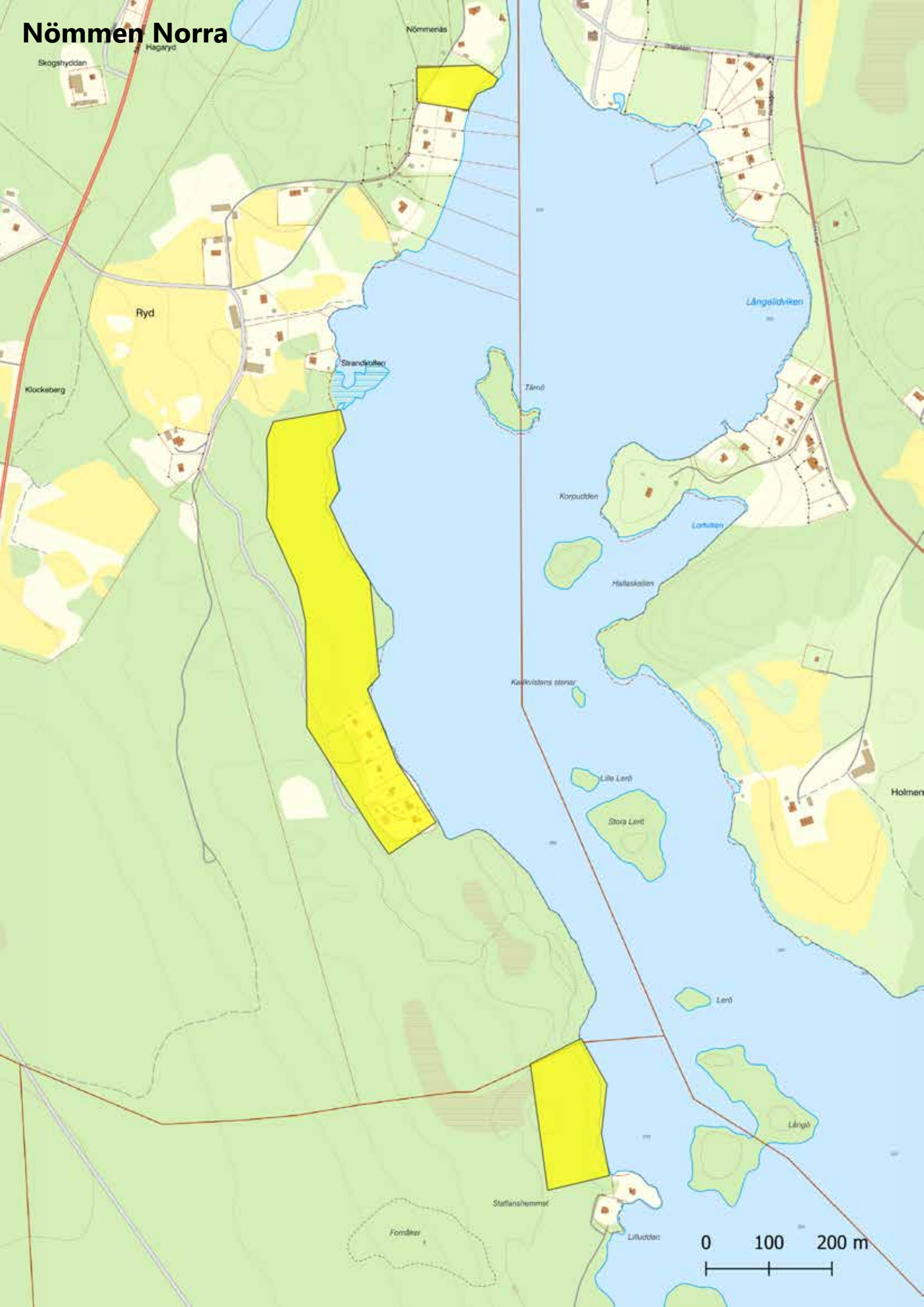
Förutsättningar för kommunalt VA

För samtliga områden, utom det område som i tabellen benämns som "Nömmenäs" bedöms kostnaden för utbyggnad i förhållande till den samhällsekonomiska nyttan bli hög, för Nömmenäs bedöms kostnaden hamna på en medelnivå i förhållande till bedömningsmatrikens riktvärden.

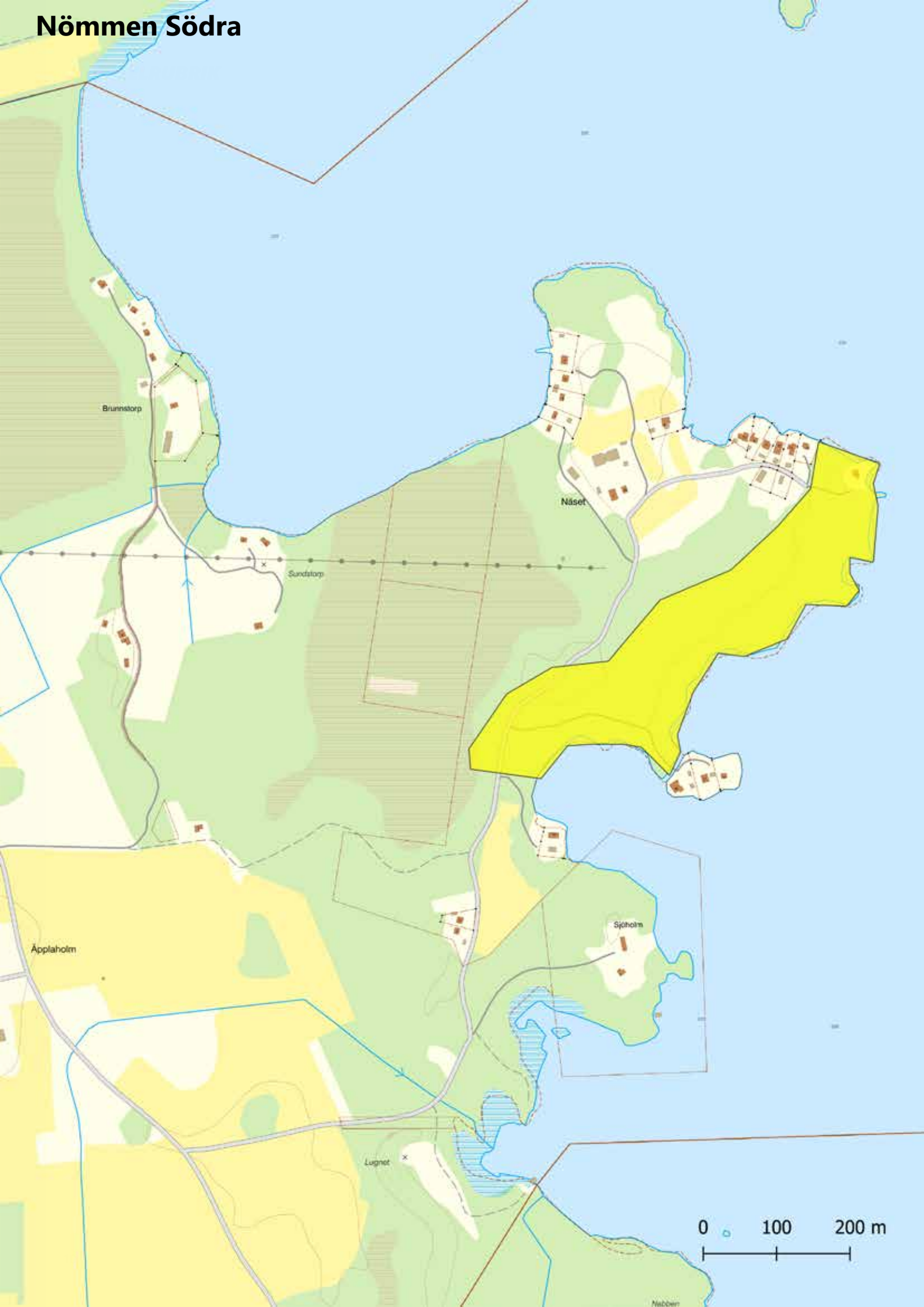
Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagnandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.

Nömmen Norra



Nömmen Södra



Stensjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekad som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området ligger i nära anslutning till Stensjöns samhälle, inom området finns en stor andel befintlig bebyggelse.

Jordarter

Jordartskartan redovisar huvudsakligen sandiga moränjordar inom området, i den sydligaste delen av området förekommer postglacial finsand. I områdets mitt finns även ett mindre parti med kärrtorv.

Känslighet

Stensjön anses vara något påverkad, främst på grund av de mycket låga syrehalterna i bottenvattnet samt en betydande mängd friluftsliv.

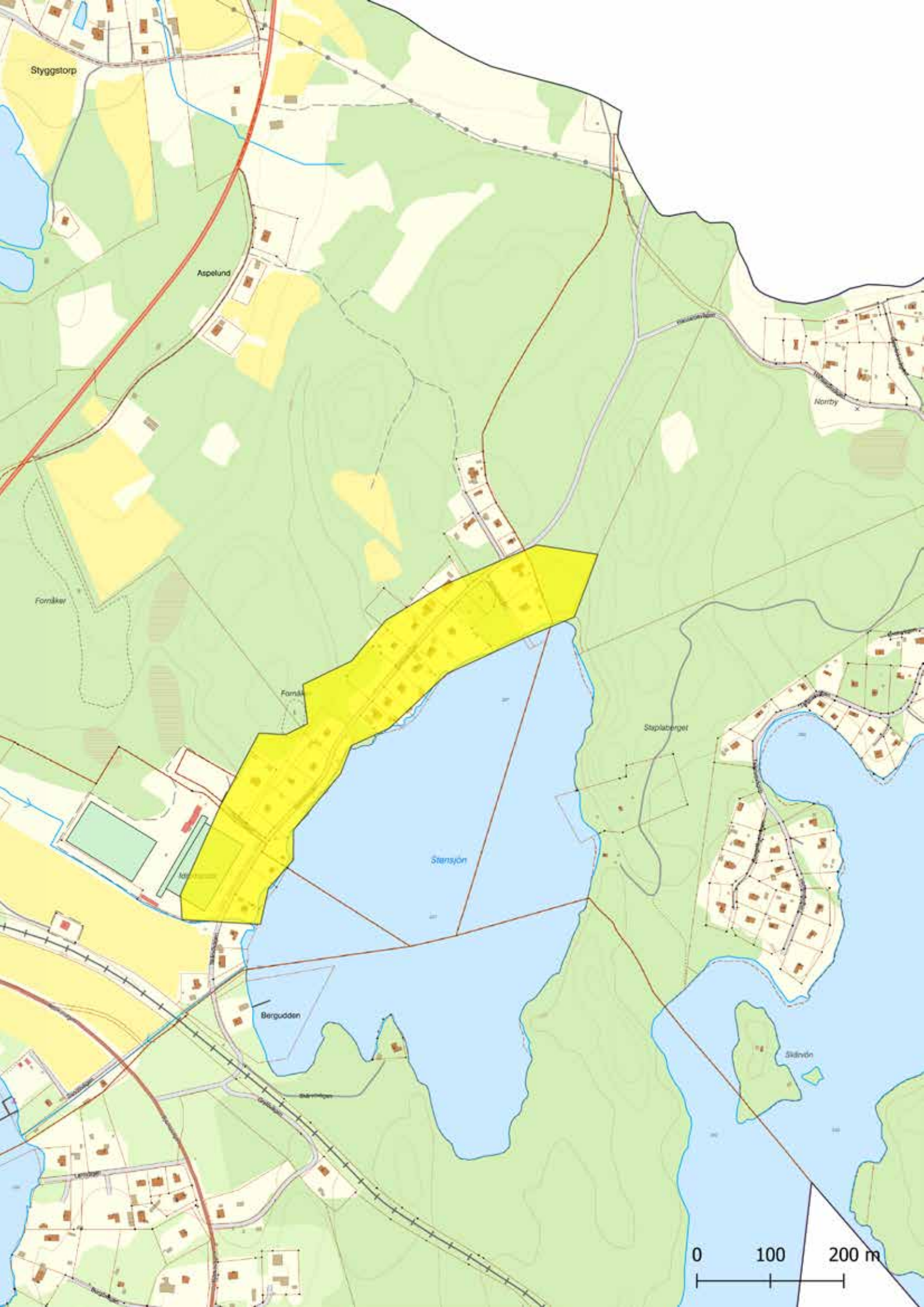
Sjön har en begränsad biologisk funktion och endast några få raritetsvärden. Höstlånke, slokstarr och en röd variant av vit näckros är några av växtarterna som växer i sjön. Siklöja, gädda, sutare, sarv, mört, lake och abborre är några av fiskarterna som finns i sjön.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i detta område vara stor. Den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på, indikerar att större delen av de fastigheter som har fastighetsgräns mot sjön löper en förhöjd översvämningssrisk. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningssrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekad som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Styggstorp

Aspelund

Fornåker

Fornåker

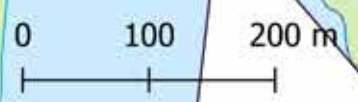
Stensjön

Staplaberget

Bergudden

Norby

Skälvön



Sjunnarydssjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är beläget på Sjunnarydssjöns västra sida, mellan Pallarp och Ormaryd. I dagsläget finns ingen bebyggelse inom området.

Jordarter

Jordartskartan indikerar sandiga moränjordar för så gott som hela området

Känslighet

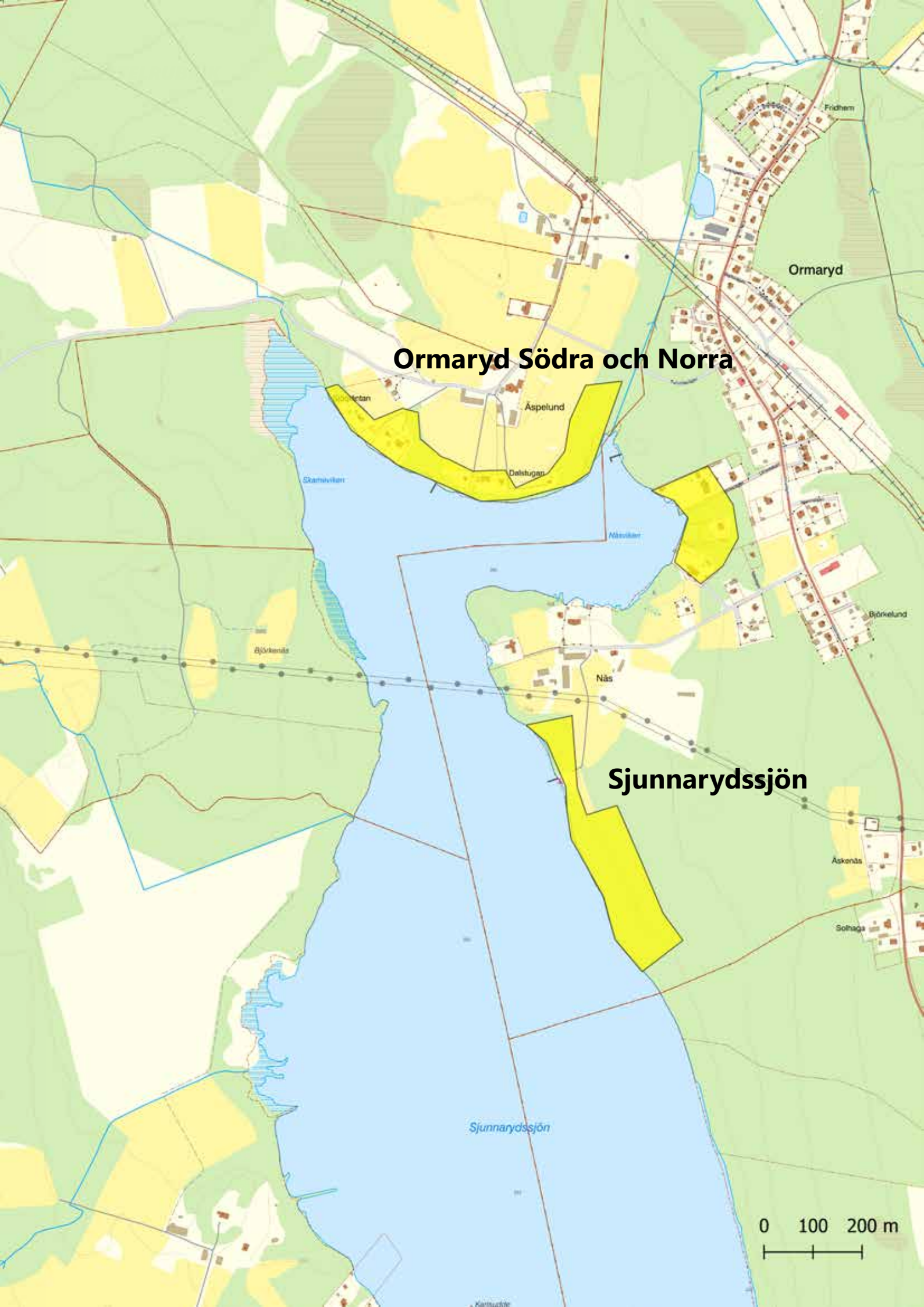
Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har viss biologisk funktion men har inga direkta raritetsvärden.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i detta område vara måttlig, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar en förhöjd risk för översvämningsspåverkan närmast sjöns strand. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningsskada ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Ormaryd Södra och Norra

Sjunarydssjön

0 100 200 m

Ormaryd norra och södra

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är delat i två och ligger i anslutning till Ormaryds samhälle, bebyggelse finns i anslutning till båda områdena.

Jordarter

Jordartskartan indikerar sandiga moränjordar för så gott som hela området, inom en mycket begränsad del av det nordligaste området förekommer även kärrtorv.

Känslighet

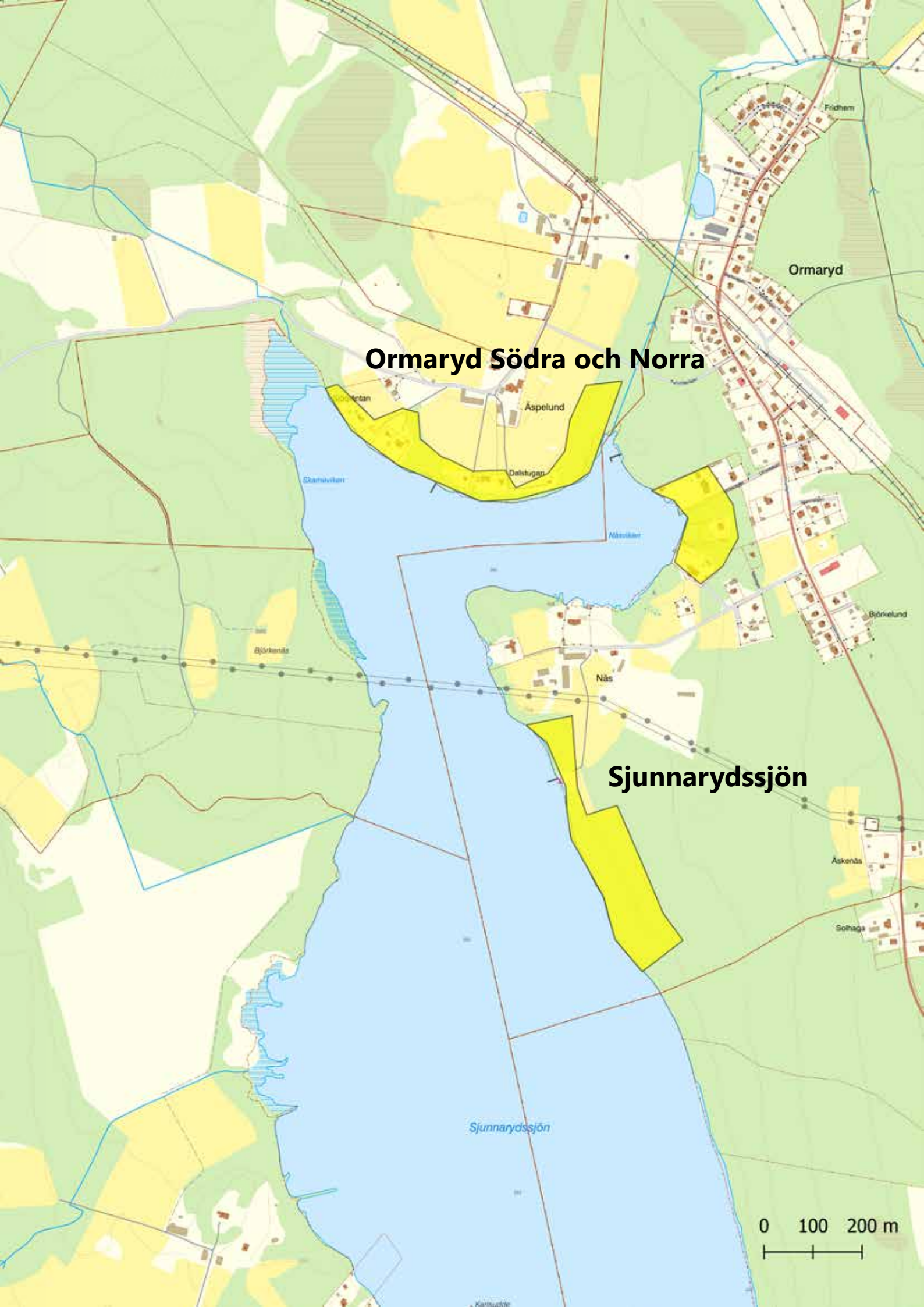
Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har viss biologisk funktion men har inga direkta raritetsvärden.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i det södra området att vara liten, men i det norra området bedöms riskerna vara stora. Sammantaget bedöms därmed översvämningsspåverkan vara måttlig, för fastigheterna närmast sjön i det norra området föreligger dock en förhöjd översvämningrisk. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Ormaryd Södra och Norra

Sjunarydssjön

0 100 200 m

Älmeshultasjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är beläget på Älmeshultasjöns västra sida. Området är oexploaterat, undantaget bebyggelsen närmast badplatsen.

Jordarter

Jordartskartan indikerar sandiga moränjordar för större delen av området, berg i dagen samt kärrtorv förekommer i begränsad omfattning.

Känslighet

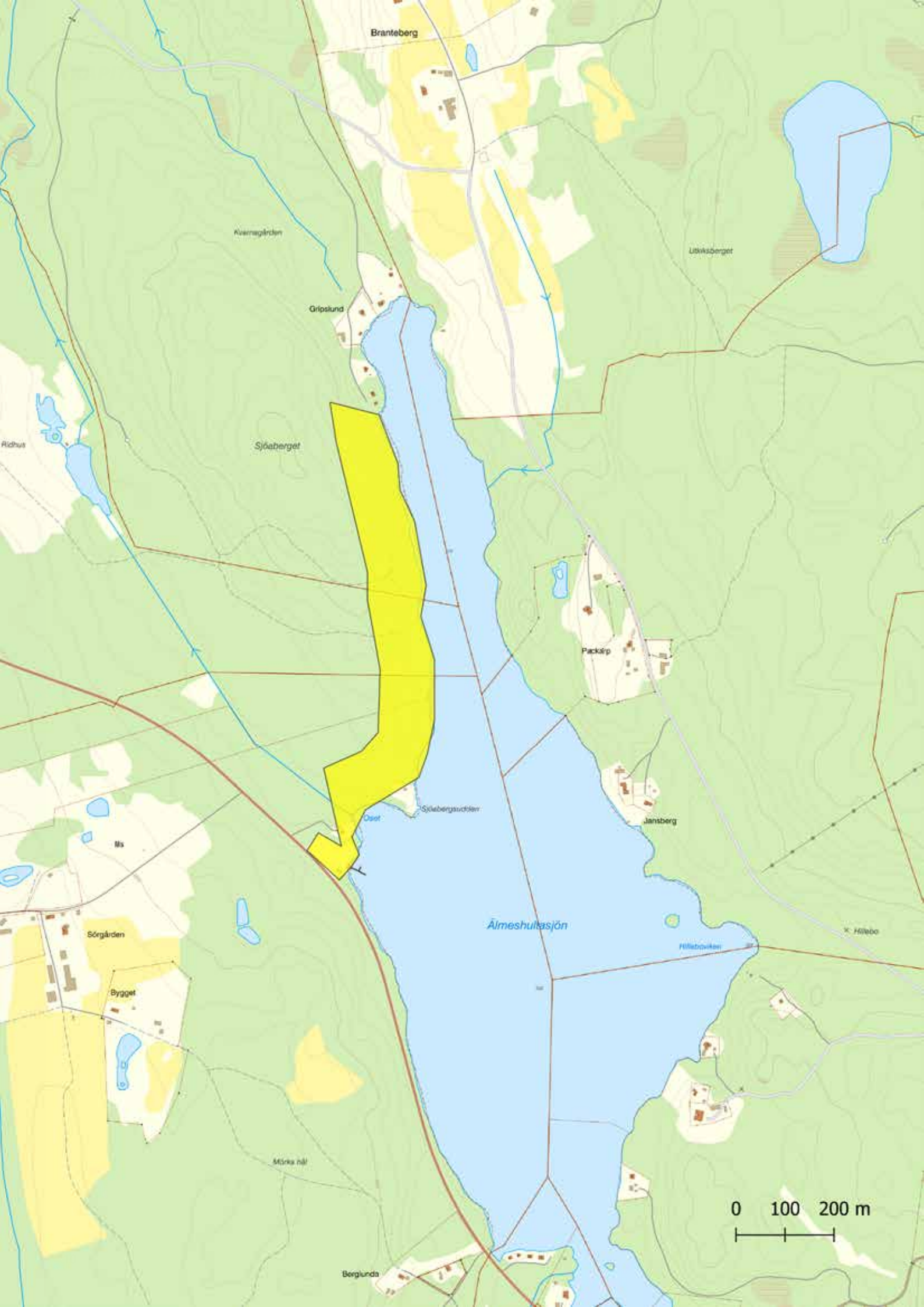
Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har viss biologisk funktion men har inga direkta raritetsvärden.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i detta område vara liten, den översiktliga översvämningsskarteringen som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningrisk inom området.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Branteberg

Kvarngården

Uttviksberget

Gripskund

Sjöberget

Packarp

Jämsberg

Ämshultasjön

Håbo

Håboviken

Sörgården

Bygget

Mörka häll

Berglunda

0 100 200 m

Svartån

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området ligger beläget i anslutning till Svartån i den sydöstra delen av Anneberg, området blir naturlig förlängning av Ågatan.

Jordarter

Jordartskartan redovisar huvudsakligen sandiga moränjordar inom området, längst i öster finns i begränsad omfattning inslag av berg i dagen.

Känslighet

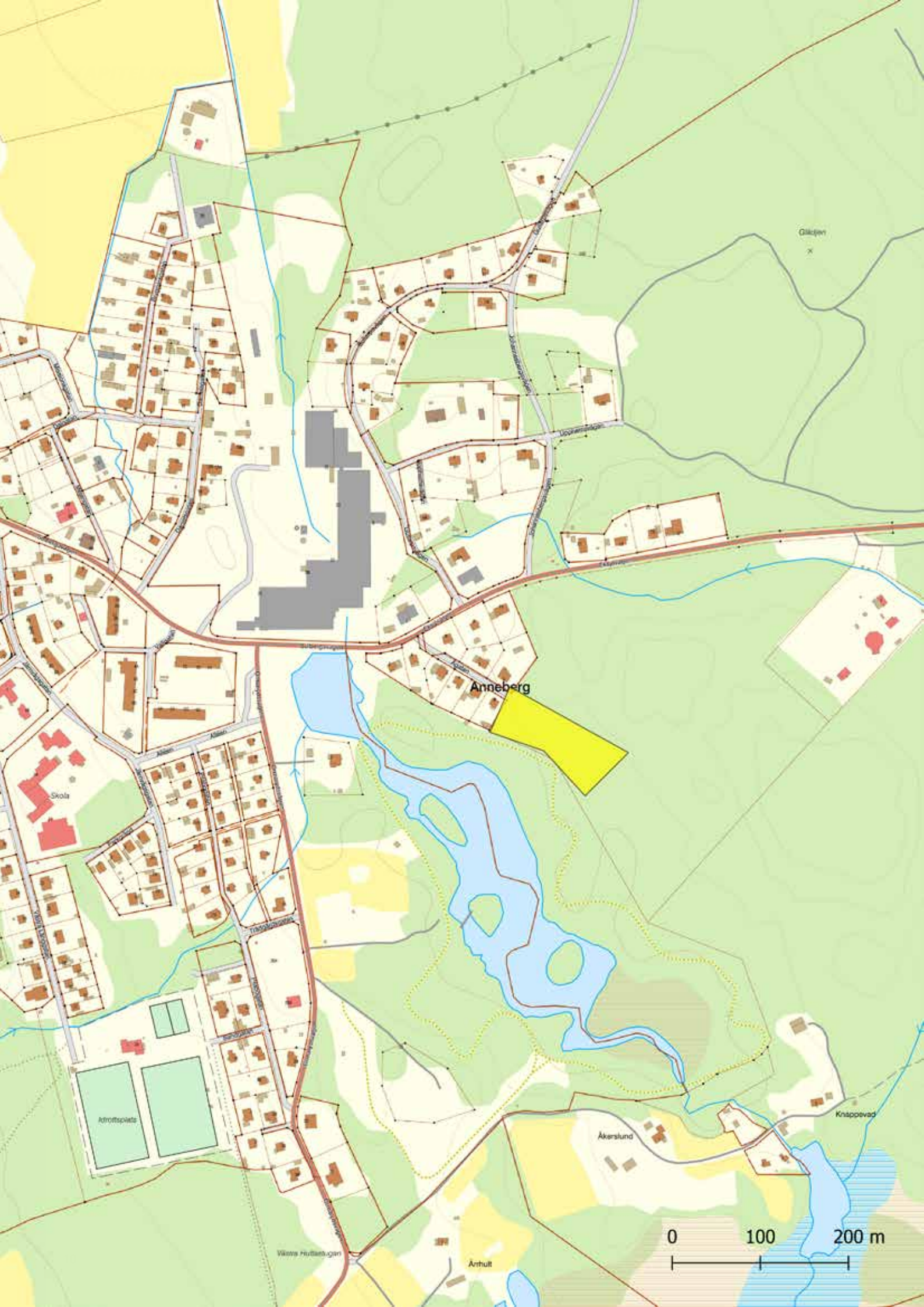
Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Längre uppströms området, vid Knappevad, ligger en ca 68 hektar stor värdefull myrmark vid namn Svartåmaden som hyser mycket höga naturvärden och är upptagen i myrskyddsplanen.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i detta område vara liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningrisk inom området.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Gädder
x

Anneberg

Skola

Adroftspåls

Akerslund

Knappesvad

Viava Hvitbanugan

Arnhult



Anebysjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är beläget på sjöns västra sida i anslutning till Syreda, strax öster om Flisby. Inom området finns i dagsläget cirka 10 bostadsfastigheter.

Jordarter

Jordartskartan indikerar uteslutande sandiga moränjordar inom hela området

Känslighet

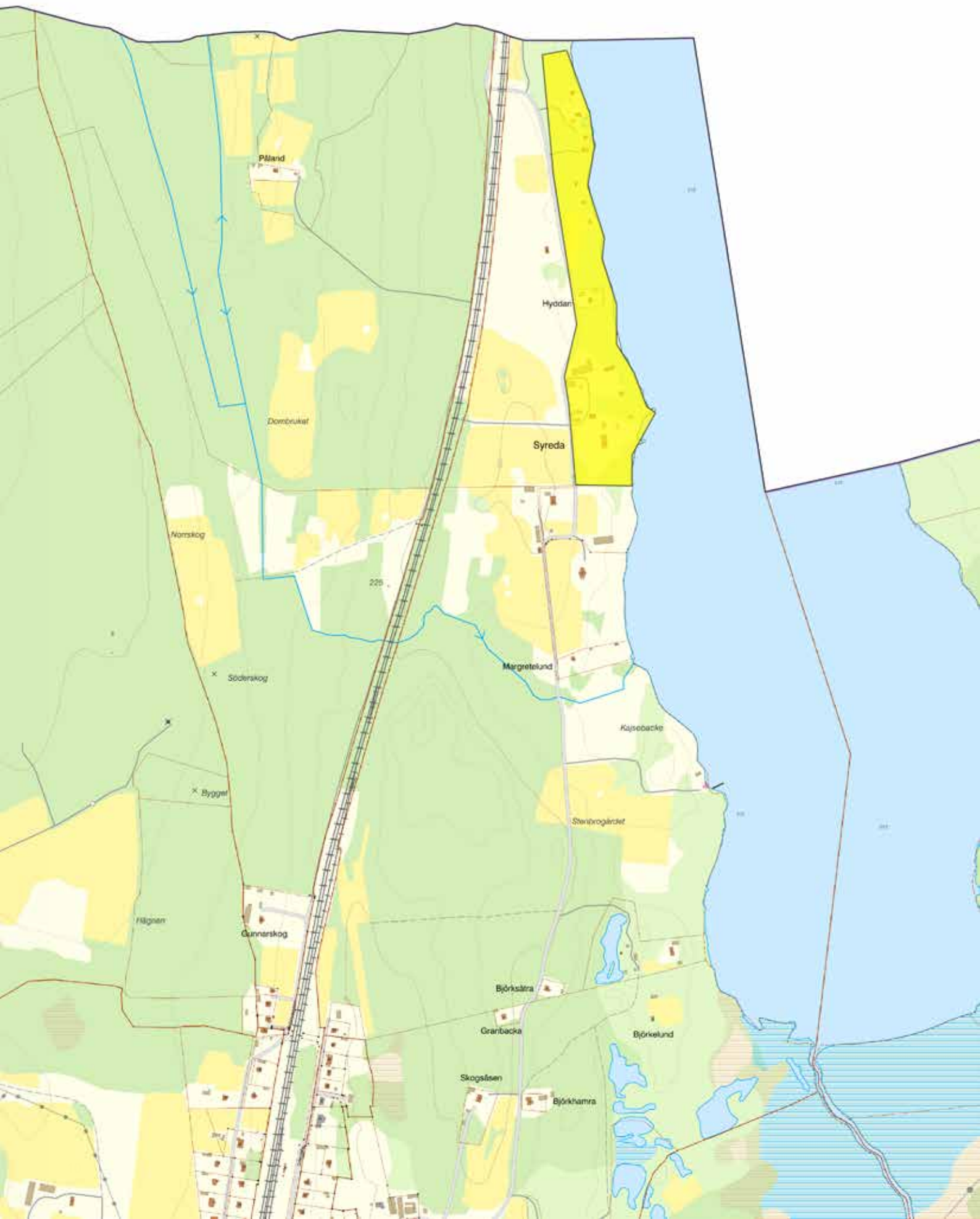
Sjön har en mycket hög biologisk funktion och hyser höga raritetsvärden. Utter förekommer i området. Bland häckande sjöberoende fågel märks bl a fiskgjuse. Sjön har även en viss betydelse som rastlokal för sjöfågel. Sjön är av riksintresse för naturvård.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i detta område vara måttlig, i den norra delen, för fastigheterna belägna närmast sjön föreligger en förhöjd översvämningrisk. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Rosjön Västra

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är beläget på den sydvästra sidan av Rosjön, området består av tre olika delar i nära anslutning till varandra, ett av områdena är beläget på en ö i Rosjön, cirka 50 meter från strandkanten. I dagsläget finns ingen bebyggelse inom området.

Jordarter

För det nordligaste området indikerar jordartskartan morän, i det södra området samt på ön indikeras isälvsediment.

Känslighet

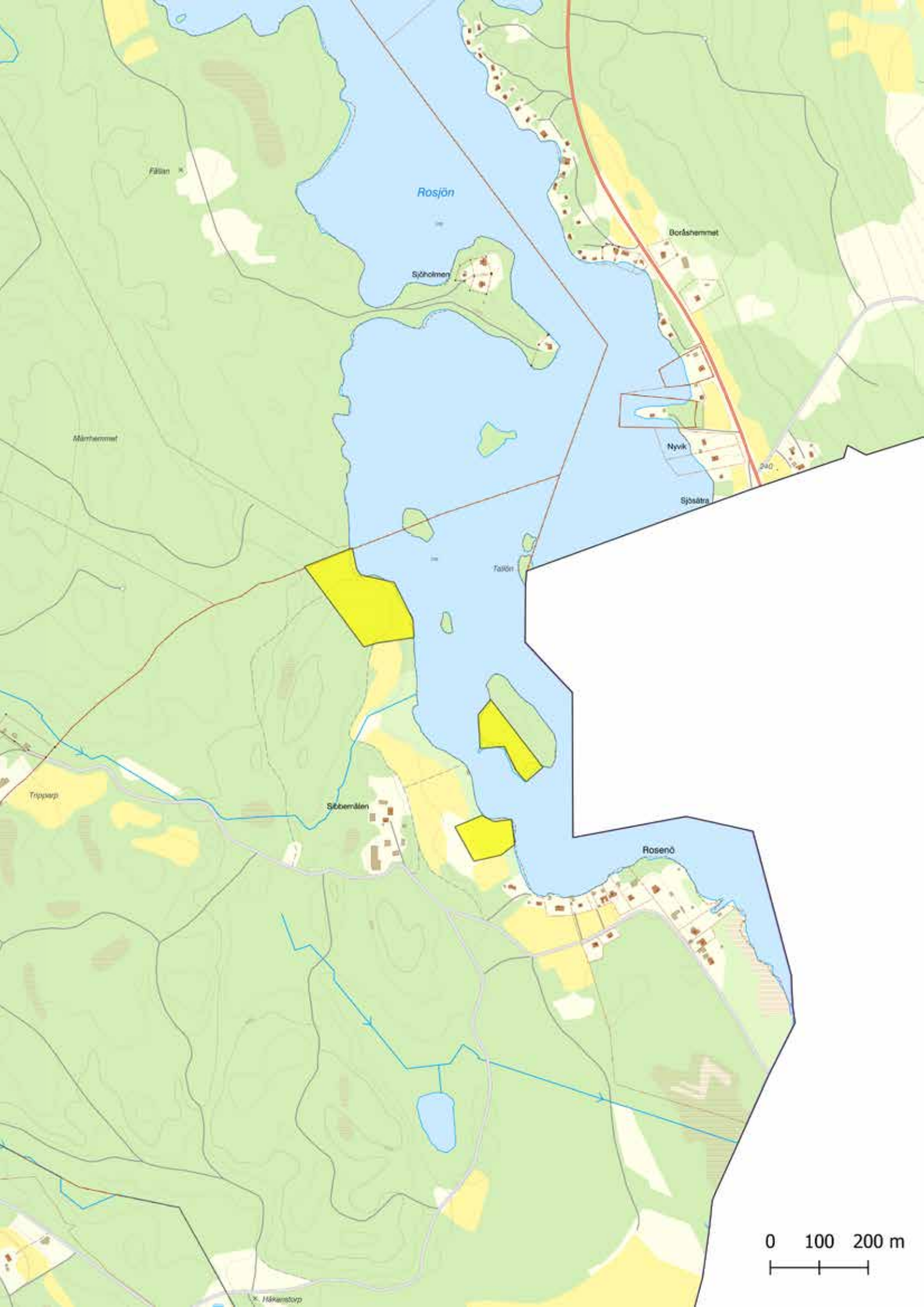
Sjön har en viss biologisk funktion och innehåller enstaka abiotiska raritetsvärden.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall inom dessa områden bedöms vara måttlig, en viss förhöjd översvämningrisk för det södra området samt de delar av ön som ligger närmast strandkanten föreligger, det norra området höjer sig markant från sjönivån, vilket medför att risken för översvämning inte är lika stor här. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Hästsjön (Norra, mellersta och södra)

Områdesbeskrivning

Området är utpekad som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är uppdelat i fyra olika områden, tre områdena ligger i nära anslutning till varandra, medan ett fjärde område ligger längre norrut, samtliga belägna på Hästsjöns östra sida. I dagsläget finns bebyggelse inom samtliga områden, varav huvuddelen ligger inom det södra området.

Jordarter

Jordartskartan indikerar moränjordar för större delar av det norra området och berg för det mellersta och södra området, inom dessa områden finns även i mindre omfattning inslag av moränjordar.

Känslighet

Sjön har en mycket hög biologisk funktion och uppvisar höga raritetsvärden. Ett exempel är förekomsten av den klotformade blågrönalgen *Nostoc Zetterstedti*, som ger sjön ett högt värde som en genbank. Bland de häckande sjöfågarna i området finns arter som storlom, fiskgjuse, skrattnås och lärkfalk. Dessutom växer höstlånken i sjön.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall inom samtliga områden vid Hästsjön bedöms vara liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningssrisk för något av områdena.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekad som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.

Lättarpasjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är beläget på Lättarpasjöns västra sida, en liten andel befintlig bebyggelse finns inom området, i övrigt är området oexploaterat.

Jordarter

Jordartskartan indikerar morän för den södra delen av området längre norrut tar isälvs sediment och glacialt slit över, längst i norr återfinns sandiga moränjordar med inslag av berg.

Känslighet

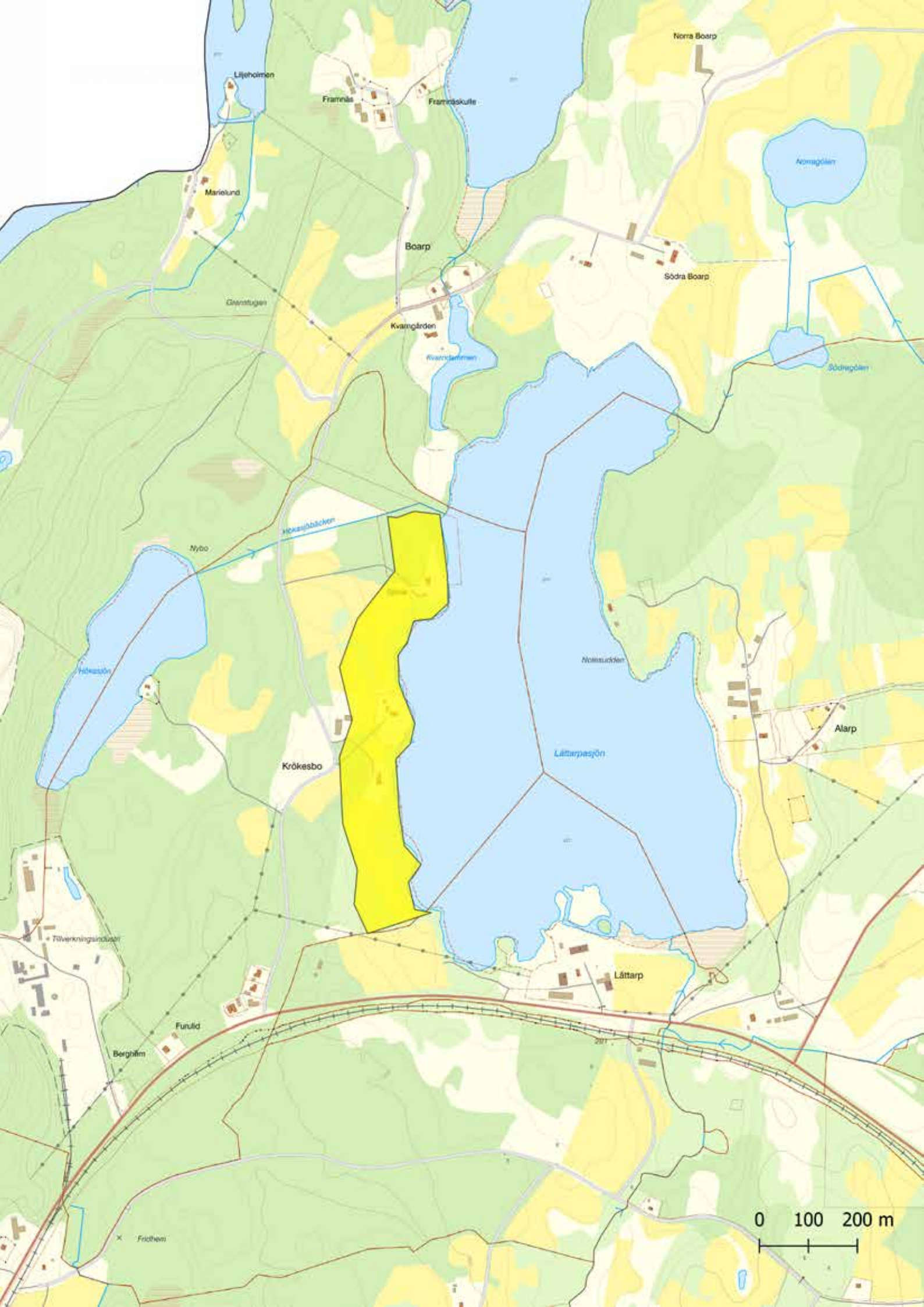
Sjön har en viss biologisk funktion, men hyser inga direkta raritetsvärden. Bland de fåglar som häckar vid sjön finns storlommen. Dessutom hittar man den blågröna makroalgen *Nostoc zetterstedti* nedströms.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område som liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningssrisk för området.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Norra Boarp

Liljeholmen

Framnäs

Framsjökulle

Marielund

Boarp

Södra Boarp

Gårstugan

Kvångården

Kvångårdsdammen

Norrögölen

Södrögölen

Nybo

Kråksjöbäcken

Håksjön

Norslundén

Alarp

Kråkesbo

Lättarpesjön

Lättarp

Tillverkningsgårdsvägen

Furulid

Bergålm

Frithem

0 100 200 m

Lillsjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området ligger i Lillsjöns nordvästra hörn strax norr om Forserum, området saknar sedan tidigare bebyggelse.

Jordarter

Jordartskartan indikerar uteslutande morän inom området.

Känslighet

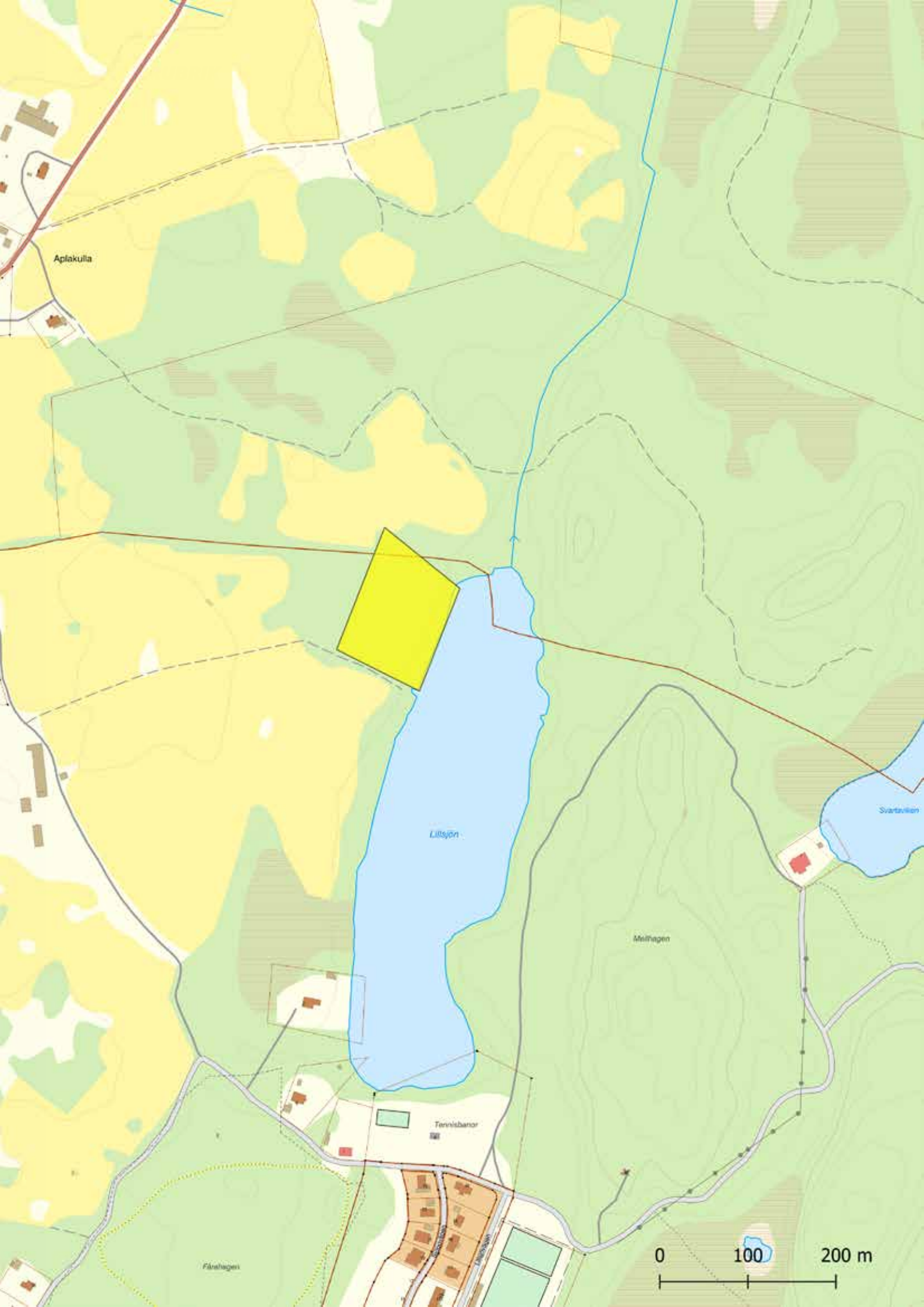
Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall inom detta område bedöms vara liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningsskartering för området.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Aplakulla

Lillsjön

Svartviken

Mellnagen

Tennisbanor

Färnagen



Fredriksdalasjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekad som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området ligger på Fredriksdalasjöns östra sida, strax söder om Sjölund och Fredriksdals samhälle, en mindre andel bebyggelse finns inom LIS-området som i övrigt är oexploaterat.

Jordarter

Jordartskartan indikerar sandiga moränjordar, inom området finns även inslag av berg.

Känslighet

Sjön har en viss biologisk funktion och hyser även enstaka raritetsvärderna. Bland häckande sjöfågel märks bl a storlom. Agnsäv och kalmus växer i sjön.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten, den översiktliga översvämningskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningsrisk för området.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekad som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Klintamossen

Sjövik

Sjölund

Gränd

Ångsviken

Kepsudden

Kärten

Hämbo

Snällingsviken

Fredriksdalasjön

Storingen

Långholmen

Torpängen

Nytorp

Hållaga udden

Länga vik

Björkå

Källudden

Tärnhäll

Hållstagen

Luttavudden

0 100 200 m

Fredriksdal

Lillesjön

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området ligger på Lillesjöns östra sida, öster om Grimstorp. Det finns ingen befintlig bebyggelse inom området.

Jordarter

Jordartskartan redovisar huvudsakligen isälvs sediment inom området, längst i öster finns även ett område med sandiga moränjordar.

Känslighet

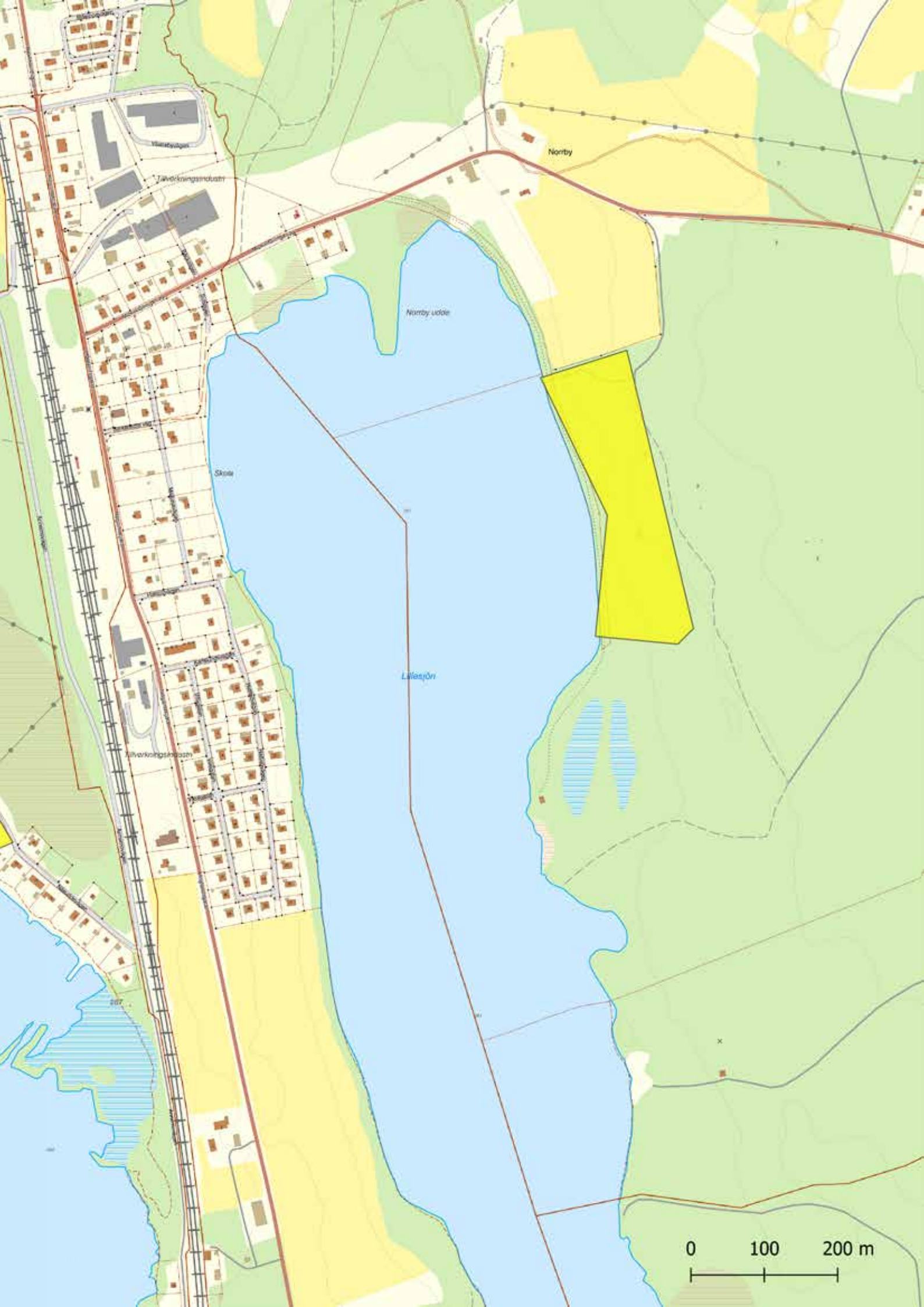
Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Sjön har en viss biologisk funktion, men hyser inga direkta raritetsvärden.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms inom detta område vara liten, den översiktliga översvämningsskartering som bedömningen baseras på redovisar ingen förhöjd översvämningsskartering för området.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Uddeberg Bodafors

Områdesbeskrivning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i kommunens översiktsplan. Området är beläget strax väster om Varevikens badplats i den södra delen av Storesjön, området är till viss andel bebyggt.

Jordarter

Jordartskartan indikerar huvudsakligen sandiga moränjordar inom området, i områdets mitt finns även i begränsad omfattning berg och kärrtorv.

Känslighet

Inom området finns inte några särskilt utpekade naturvärden eller skyddade områden. Storesjön är utpekad som regionalt värdefullt vatten för fritidsfiske.

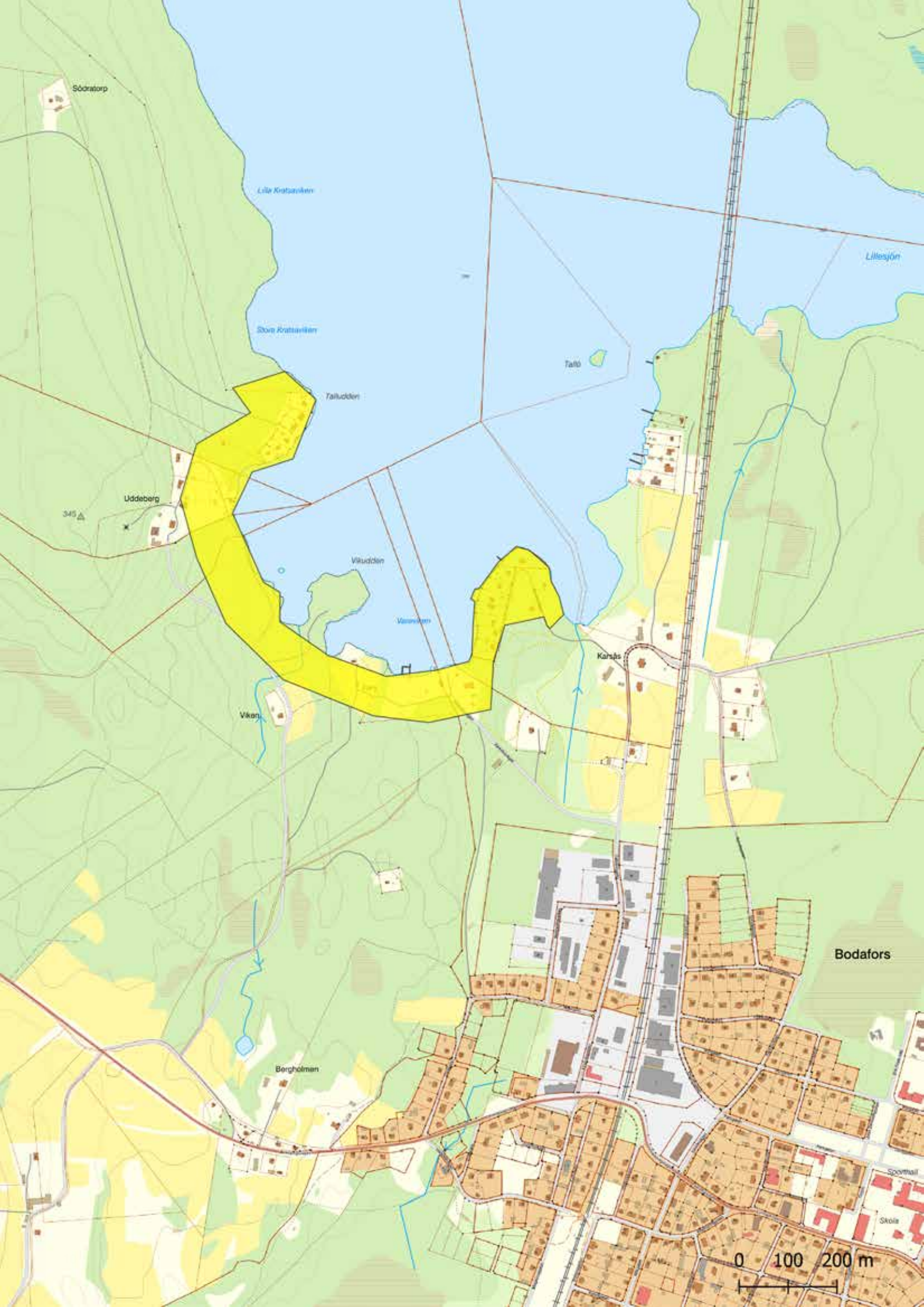
Sjön har en hög biologisk funktion och hyser enstaka raritetsvärden. Bland häckande sjöfågel märks bl a storlom och fiskgjuse. Agnsäv växer i sjön och stor andmat nedströms sjön. Förekommande fiskarter är sik, siklöja, planktonsik, stensimpa, gädda, sutare, mört, lake, abborre och gös samt öring i sjön och nedströms i Emån.

Risk för påverkan av översvämning vid skyfall

Risken för påverkan av översvämning vid skyfall bedöms i detta område vara hög, främst är översvämningensrisken hög i ett område mellan bebyggelsen vid Uddeberg och Varevikens badplats, i övrigt föreligger ingen förhöjd översvämningensrisk för området. I de områden där det föreligger en förhöjd översvämningensrisk ska utbyggnad generellt inte ske.

Sammanfattande bedömning

Området är utpekade som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i kommunens översiktsplan. Eftersom det vid framtagandet av VA-planen inte fanns någon känd tidplan för när området eventuellt kan komma att exploateras samt i vilken utsträckning ges det status som ett bevakningsområde, det vill säga att det inte bedöms som sannolikt att utbyggnad av allmänt VA kommer att ske under innevarande planperiod.



Sörororp

Lilla Krottsviken

Stora Krottsviken

Lillensjön

Tallö

Talluddelen

Uddeberg

345

Vikuddelen

Vassviken

Viken

Karas

Bodafors

Bergholmen

0 100 200 m

Sammanfattning

Utredningsområden – LIS

I nedanstående tabell görs en sammanfattande bedömning av i vilken grad de olika bedömningsparametrarna talar för eller emot utbyggnad av allmänt VA i respektive område. Bedömningen illustreras med färgmarkeringar. Sandsjöbaden avser endast utbyggnad av kommunalt vatten.

Tabellerna redovisas i följande ordning

1. Vatten
2. Dagvatten
3. Spillvatten

Förklaring av färgmarkeringar i tabellen

Orange:

Starka skäl för utbyggnad av allmänt VA

Gul:

Måttliga skäl för utbyggnad av allmänt VA

Rosa:

Svaga skäl för utbyggnad av allmänt VA

Vatten

Område	Känslighet (recipient) Natur/vattenvärd en/skyddsvärde	Övergödnings-problem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)	Förutsättningar för enskilt VA	Risk för påverkan av översvämning vid skyfall
Uppsjön Norra				
Uppsjön Södra				
Nömmen Södra				
Nömmen Mellersta				
Nömmen Norra				
Nömmenäs				
Stensjön				
Sjunnarydsjön				
Ormarvd Norra				
Ormarvd Södra				
Älmeskultasjön		0		
Svartån				
Anebrvsjön				
Rosjön Västra				
Hästsjön Norra				
Hästsjön Mellersta				
Hästsjön Södra				
Lättarpasjön				
Lillsjön		0		
Fredriksdalasjön				
Lillesjön				
Uddeberg Bodafors				

KAPITELRUBRIK

Dagvatten

Område	Känslighet (recipient) Natur/vattenvärd en/skyddsvärde	Övergödnings-problem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)	Förutsättningar för enskilt VA	Risk för påverkan av översvämning vid skyfall
Uppsjön Norra				
Uppsjön Södra				
Nommen Södra				
Nommen Mellersta				
Nommen Norra				
Nommenäs				
Stensjön				
Sjunnarvdsjön				
Ormarvåg Norra				
Ormarvåg Södra				
Älmshultasjön		0		
Svartån				
Anebynsjön				
Rosjön Västra				
Hästsjön Norra				
Hästsjön Mellersta				
Hästsjön Södra				
Lättarpasjön				
Lillsjön		0		
Fredriksdalasjön				
Lillesjön				
Uddeberg Bodafors				

Spillvatten

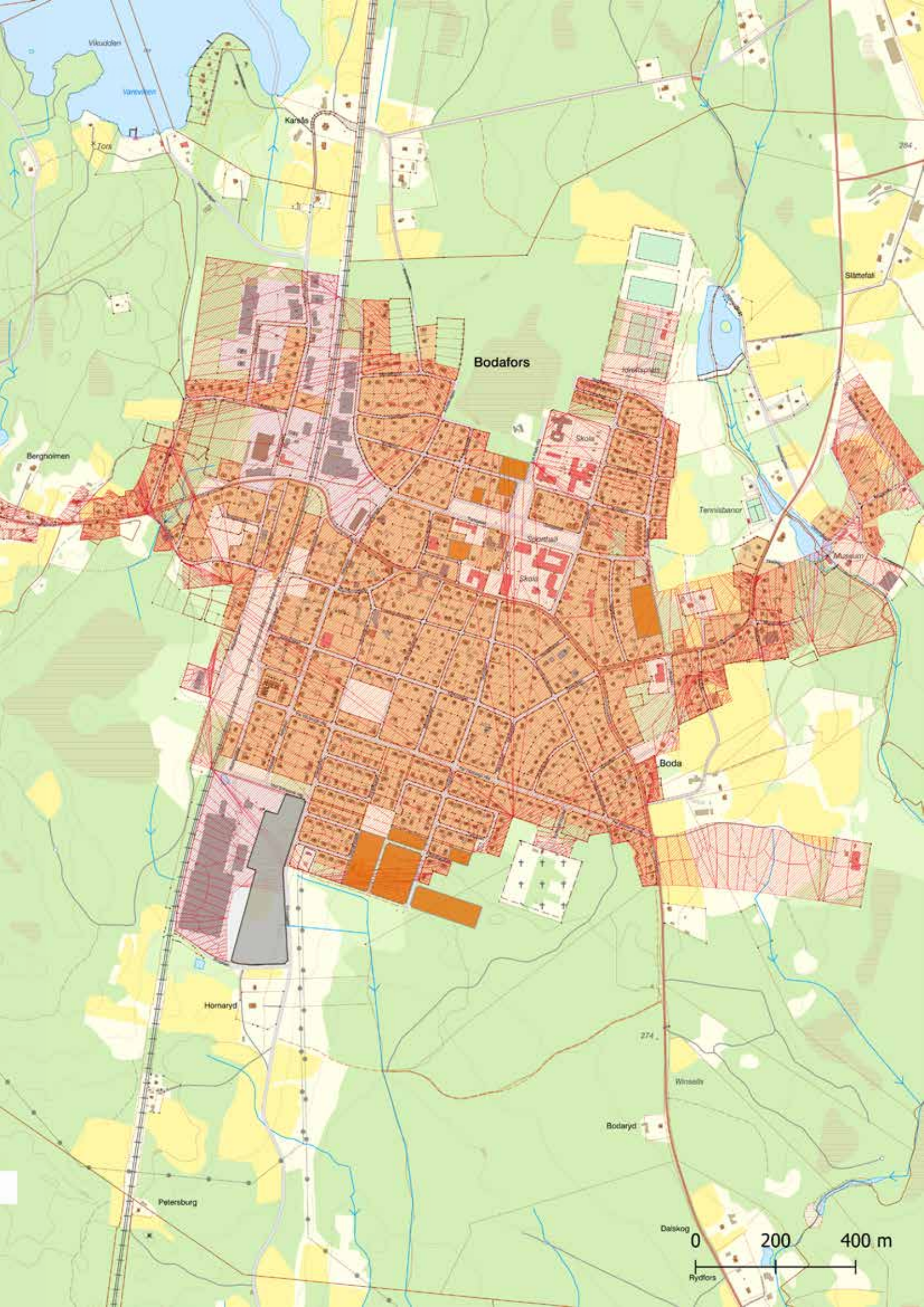
Område	Känslighet (recipient) Natur/vattenvärd en/skyddsvärde	Övergödnings-problem i recipient (normal/hög skyddsnivå, VISS)	Förutsättningar för enskilt VA	Risk för påverkan av översvämning vid skyfall
Uppsjön Norra				
Uppsjön Södra				
Nommen Södra				
Nommen Mellersta				
Nommen Norra				
Nommenäs				
Stensjön				
Sjunnarvdsjön				
Ormarvåg Norra				
Ormarvåg Södra				
Älmshultasjön		0		
Svartån				
Anebynsjön				
Rosjön Västra				
Hästsjön Norra				
Hästsjön Mellersta				
Hästsjön Södra				
Lättarpasjön				
Lillsjön		0		
Fredriksdalasjön				
Lillesjön				
Uddeberg Bodafors				

Översiktsplan 2023

I kommunens översiktsplan pekas områden ut för bebyggelse i samtliga tätorter med undantag för Nässjö och Forserum som omfattas av så kallade fördjupade översiktsplaner. I detta avsnitt följer en redovisning över vilka utbyggnadsområden som finns utpekade i kommunens översiktsplan, samt dess förhållande till befintliga verksamhetsområden för VA.

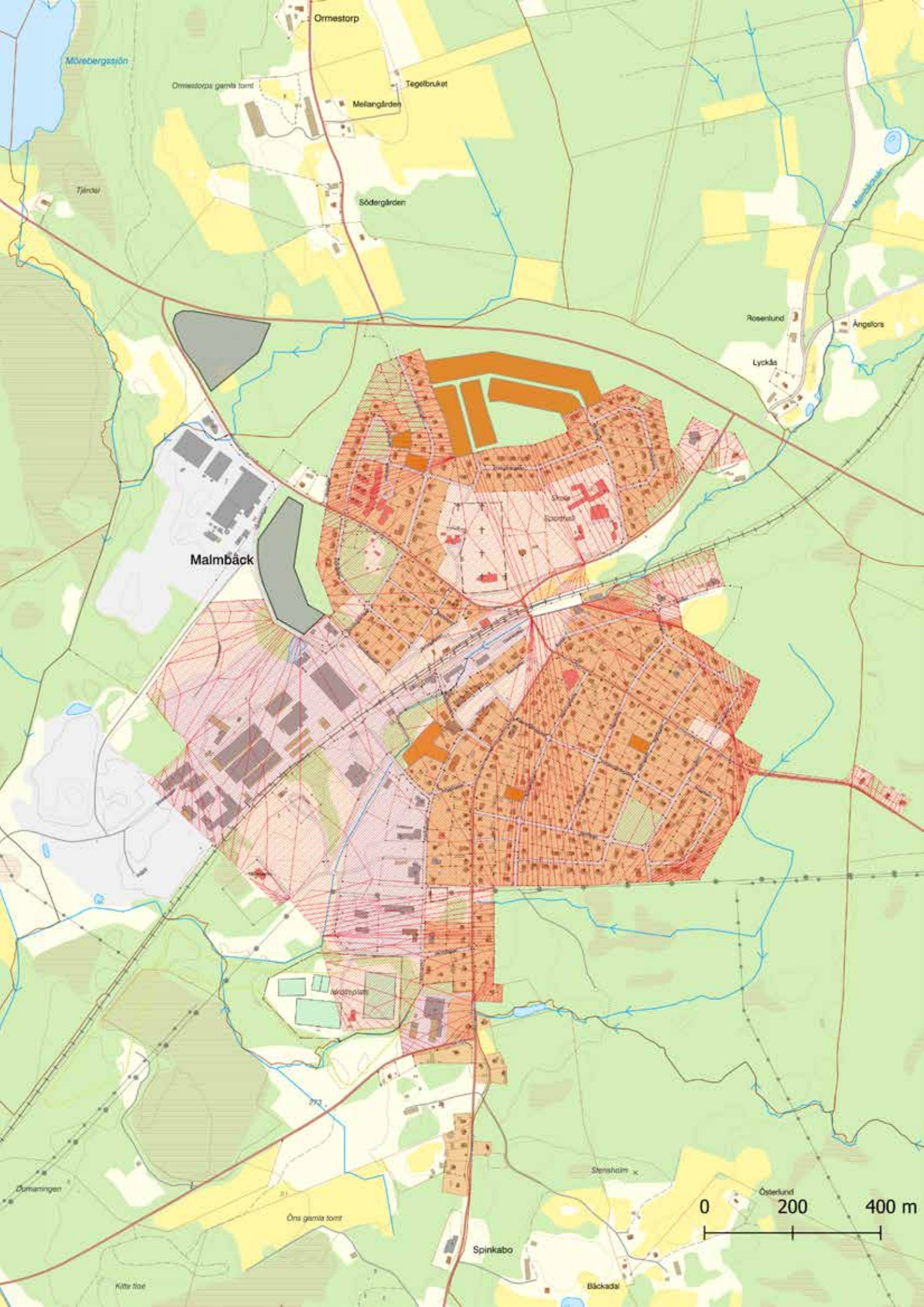
Bodafors

I Bodafors pekas som områden för bostäder ut i den södra delen av samhället samt på lucktomter längre norrut i samhället. I anslutning till gamla C-fabriken precis öster om järnvägen i södra Bodafors pekas också ett område ut för verksamheter. Stora delar av de områden som pekas ut i översiktsplanen omfattas redan i dagsläget av verksamhetsområde för VA, de områden som inte omfattas av verksamhetsområde för VA ligger i direkt anslutning till ett sådant. Förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms som goda.



Malmbäck

I Malmbäck pekas området för Bostäder huvudsakligen ut norr om den befintliga bebyggelsen i samhället samt på ett mindre antal lucktomter i samhällets centrala delar. Områden för verksamheter pekas ut i väster om samhället. Med undantag för de lucktomterna så ligger övriga utpekanden utanför befintligt verksamhetsområde för VA, de områden som pekas ut för bostäder ligger dock i nära anslutning till verksamhetsområdet medan områdena för verksamheter ligger en bit längre ifrån. Sammantaget bedöms dock förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet som goda.



Ormestorp

Mövebergsjön

Ormestorps gamla tomt

Tegelbruket

Melångården

Tjörnel

Södergården

Malmköping

Rosenlund

Ångelors

Lyckås

Malmköping

Skov

Skovhed

Öns gamla tomt

Örnåmningen

Stensholm

Spinkabo

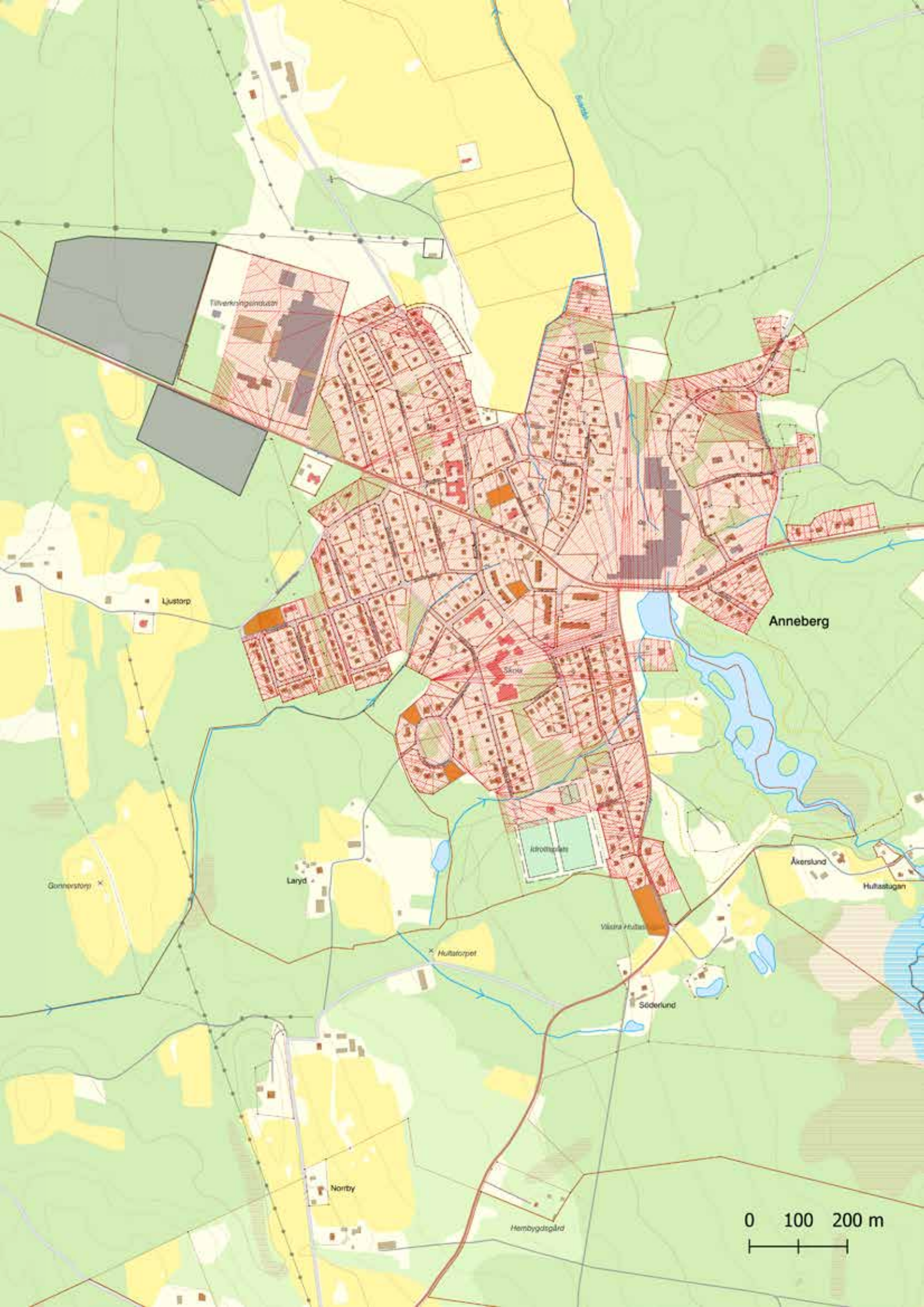
Österlund

Bäckadal

0 200 400 m

Anneberg

I Anneberg pekas områden ut för bostäder huvudsakligen ut i form av lucktomter inom befintliga bostadskvarter i samhället. Väster om samhället pekas områden för verksamheter ut, dessa ligger i anslutning till befintlig verksamhetsbebyggelse. I stort sett samtliga utpekade bostadsområden ligger inom verksamhetsområde för VA, de områden som pekas ut för verksamheter inkluderas inte i befintligt verksamhetsområde för VA men i nära anslutning till ett sådant. Förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms vara goda.



Tilverkningsområdet

Ljustorp

Anneberg

Gunnarstorp

Laryd

Årrottsplan

Akerlund

Hullastugan

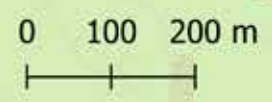
Hullastorp

Västna Hultas

Söderlund

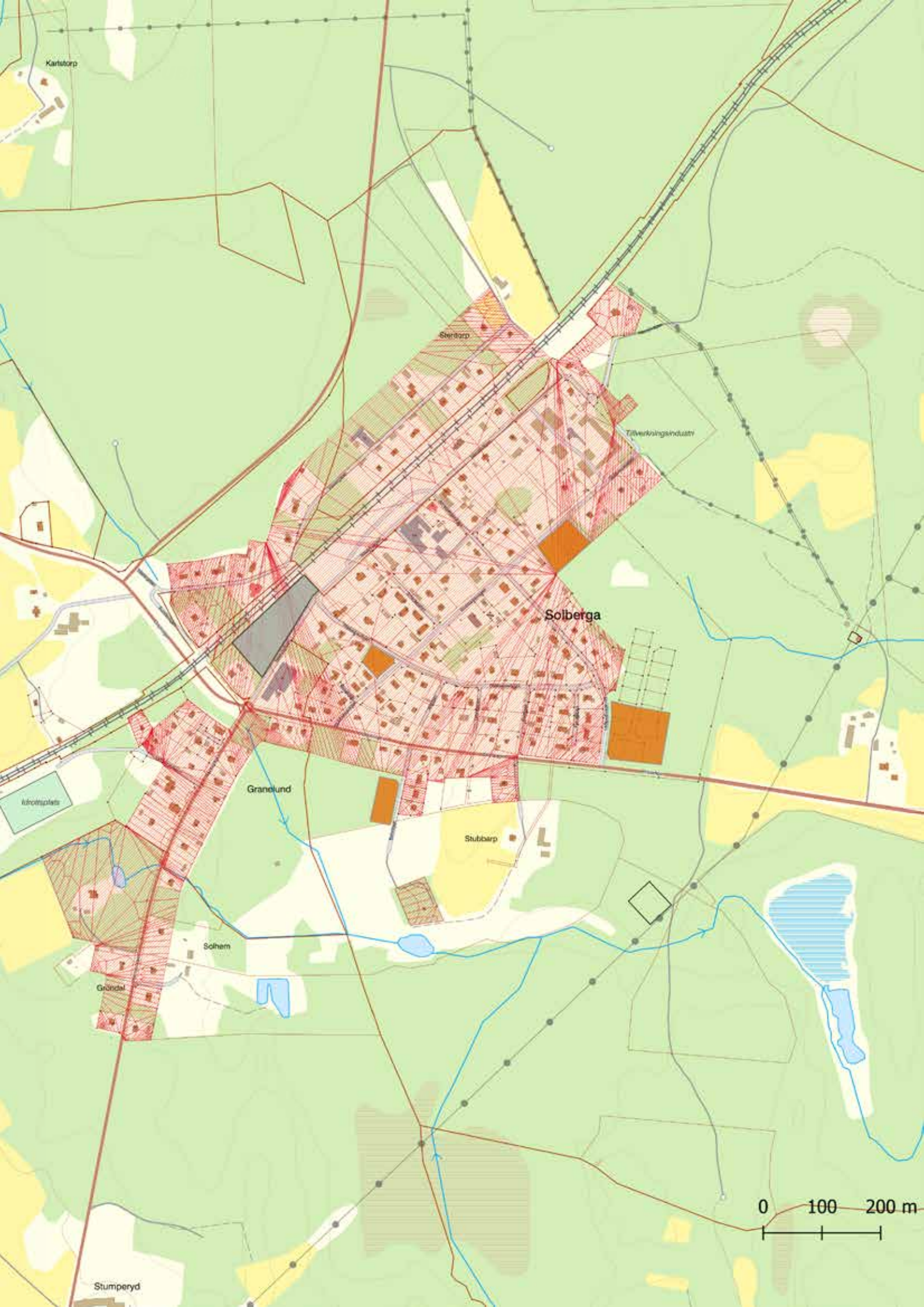
Norby

Hembygdspård



Solberga

I Solberga pekas bostads och verksamhetsområden ut huvudsakligen i anslutning till befintlig bebyggelse. Vilket medför att dessa områden också ligger inom befintligt verksamhetsområde för VA, två av de områden som pekas ut för bostäder ligger emellertid utanför nuvarande verksamhetsområde, men i direkt anslutning till detta. Förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms därmed vara goda.



Karlshorp

Skerbord

Tilvirkingsindustri

Solberga

Granelund

Stubbarp

Solhem

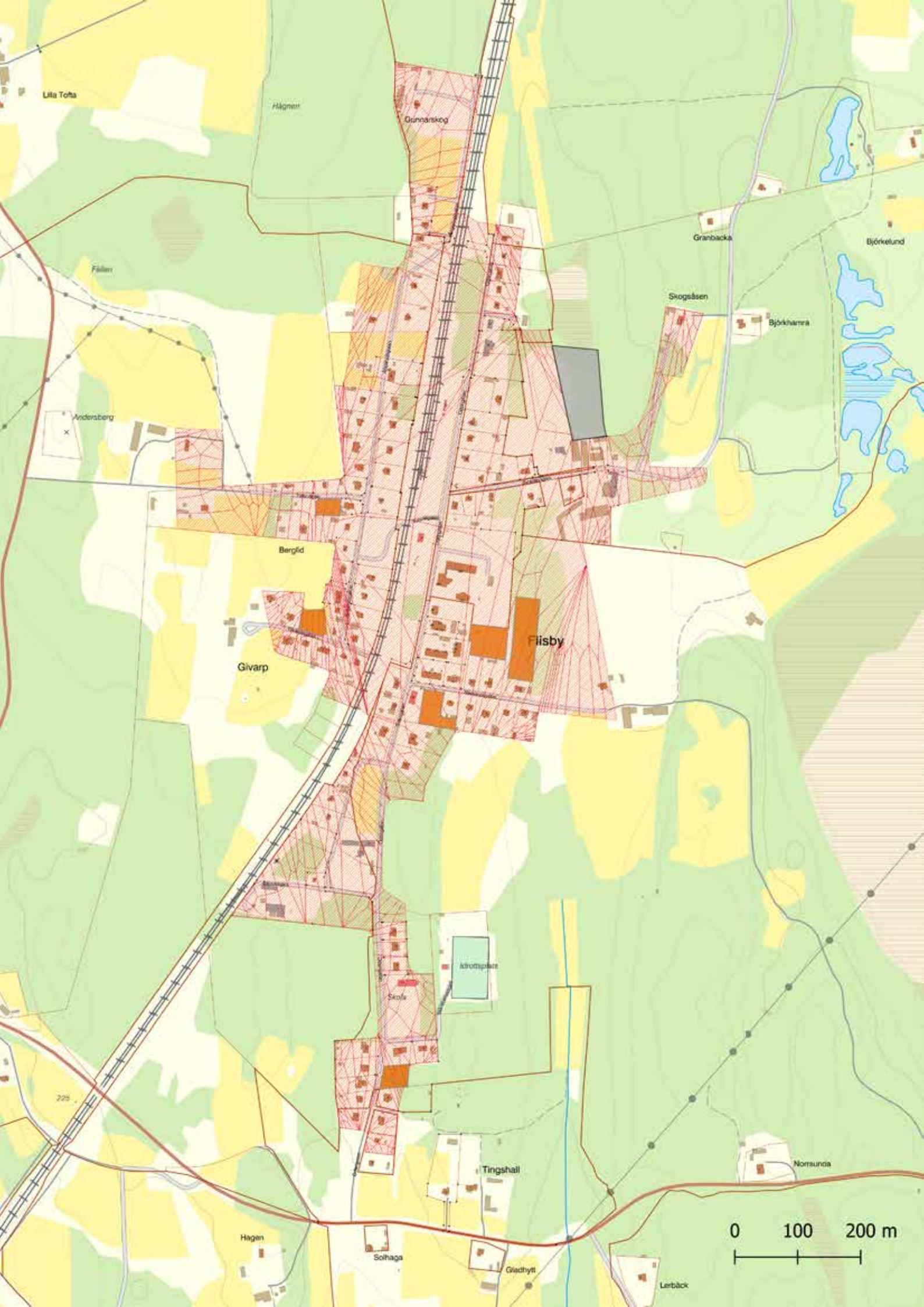
Grändal

Stumperyd

0 100 200 m

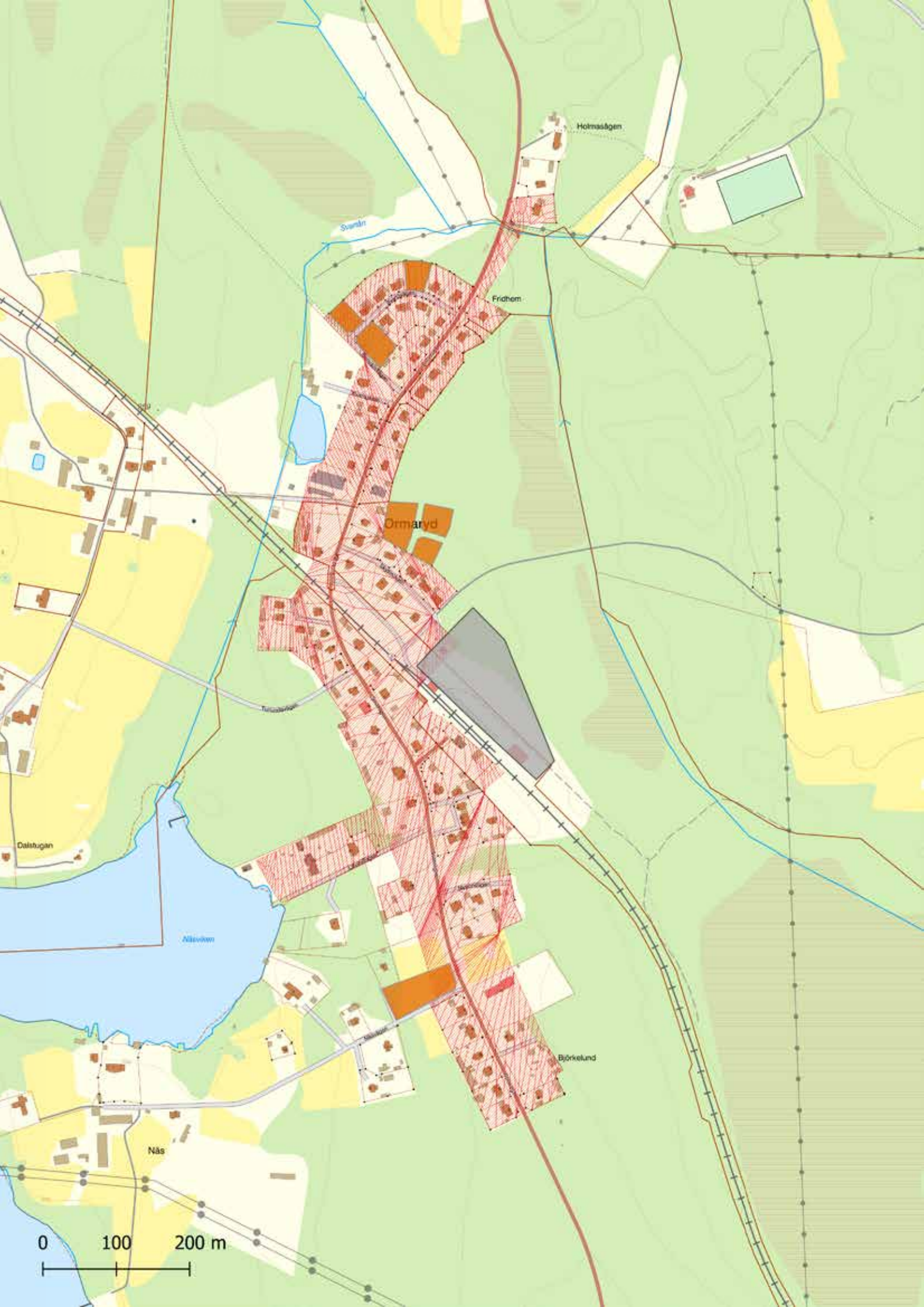
Flisby

I Flisby pekas områden för bostäder och verksamheter ut huvudsakligen i anslutning till befintlig bebyggelse. Samtliga områden som pekas ut för bostäder är belägna inom redan befintligt verksamhetsområde för VA. Beträffande det område som pekas ut för verksamheter så ligger det i direkt anslutning till verksamhetsområde för VA och förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms därmed vara goda för detta område.



Ormaryd

I Ormaryd pekas områden för bostäder ut huvudsakligen i anslutning till befintlig bebyggelse. Ett område pekas även ut för verksamheter, området är beläget öster om järnvägen och omfattas inte av befintligt verksamhetsområde för VA. Beträffande de områden som pekas ut för bostäder omfattas flera av dessa redan av befintligt verksamhetsområde för VA, de som inte gör det ligger i nära anslutning till detta och förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA-nätet bedöms därmed vara goda för såväl bostads- och verksamhetsområden som i dagsläget inte ingår i det befintliga verksamhetsområdet för VA.



Holmasågen

Svanden

Fridhem

Ormaröd

Ållsviken

Dalslugan

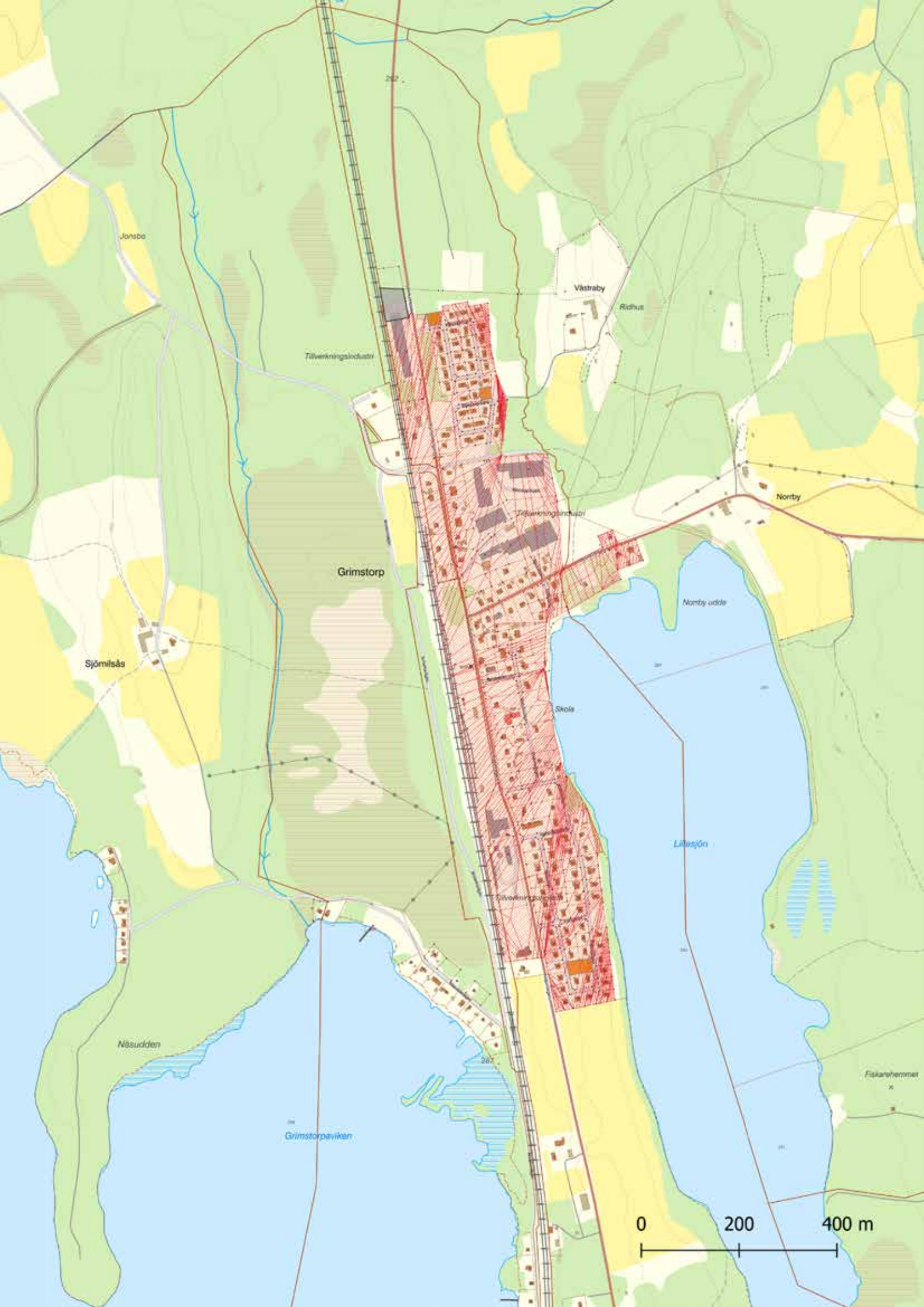
Nås

Börkelund

0 100 200 m

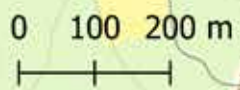
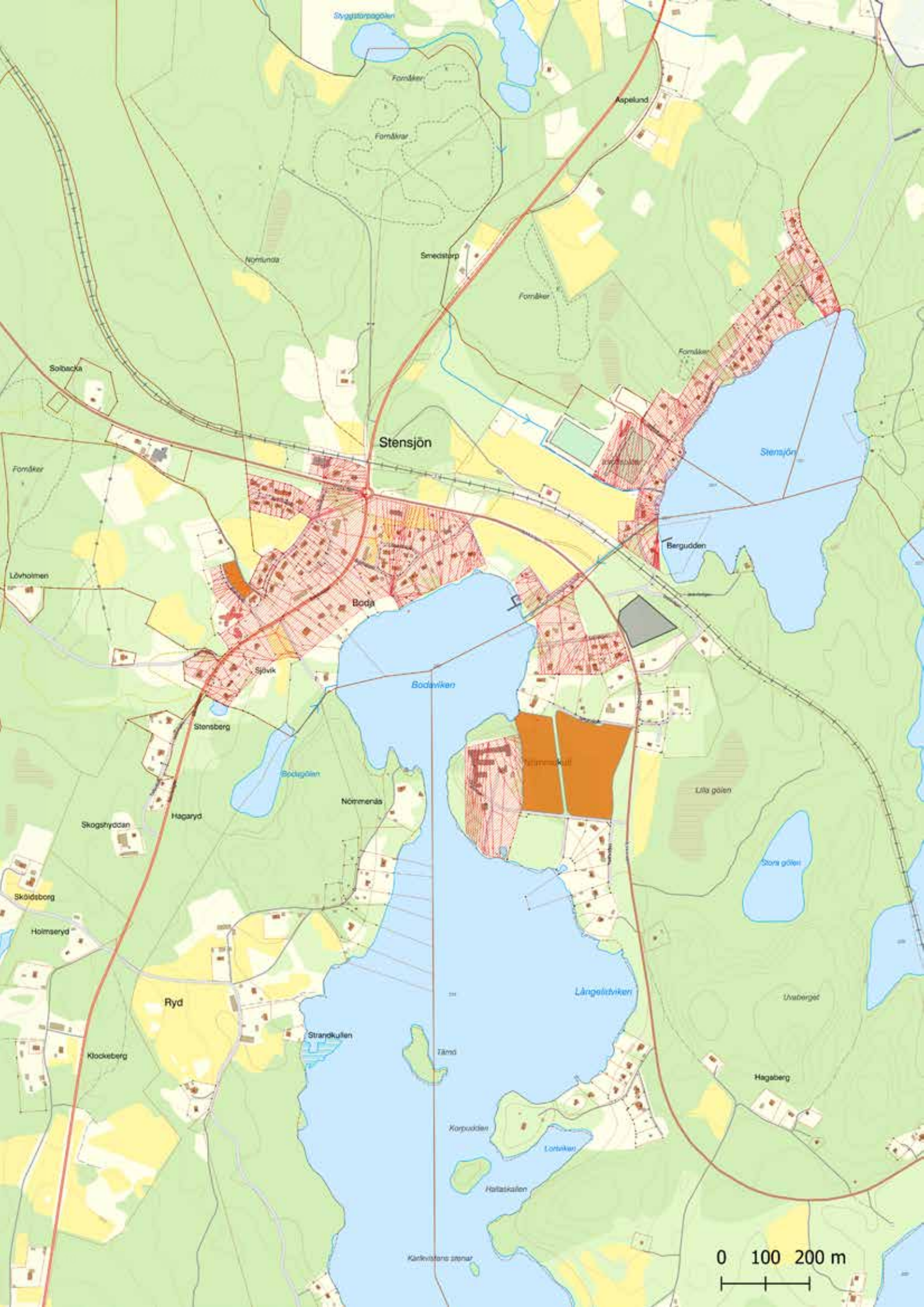
Grimstorp

I Grimstorp pekas områden för bostäder och verksamheter ut i anslutning till befintlig bebyggelse, vilket medför att dessa områden, med undantag för ett område som pekas ut för verksamheter ligger inom befintligt verksamhetsområde för VA. Området som pekas ut för verksamheter ligger norr om samhället men i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och verksamhetsområde för VA. Förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms därmed vara goda.



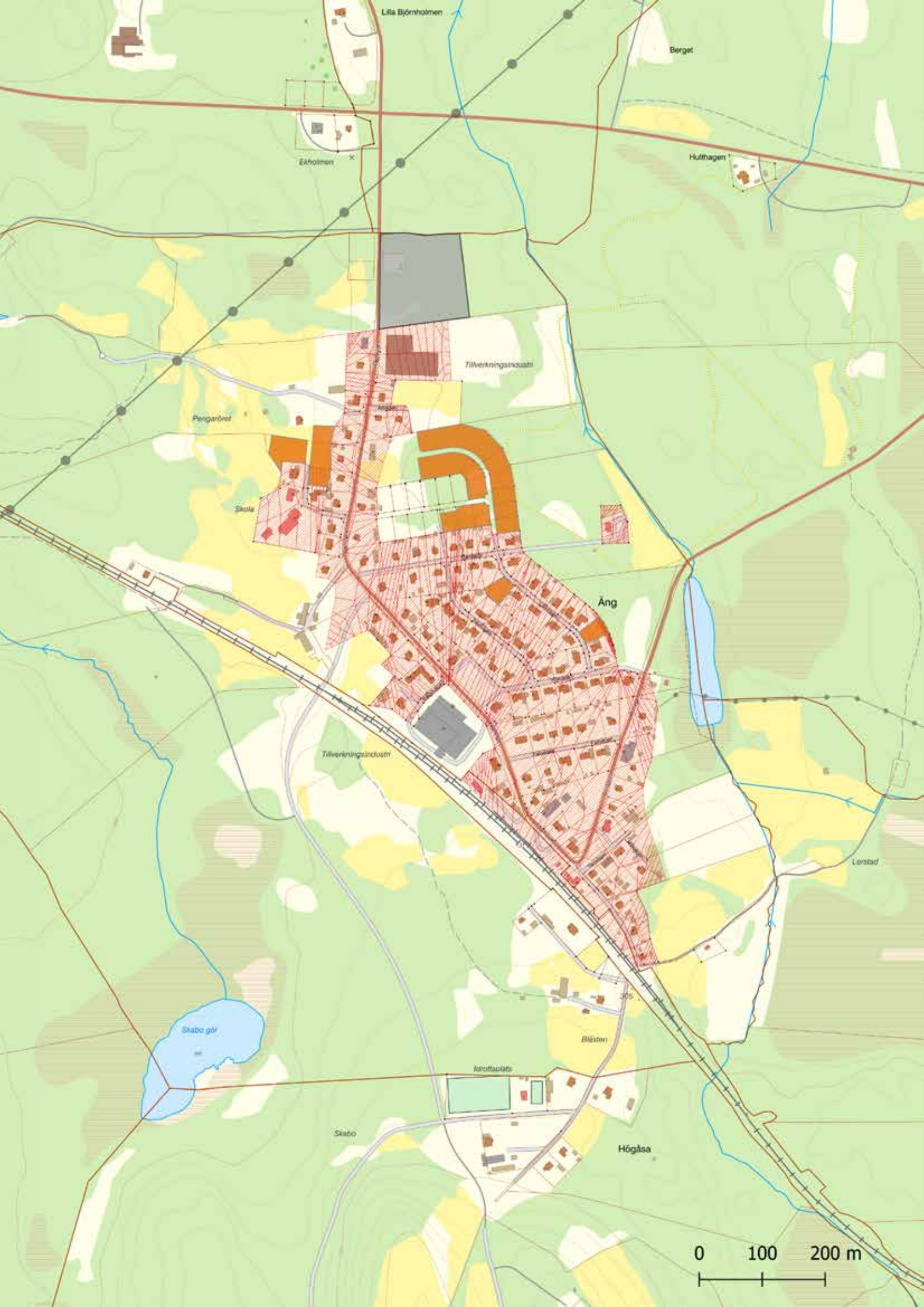
Stensjön

I Stensjön pekas områden för bostäder och verksamheter ut huvudsakligen öster om samhället och den befintliga bebyggelsen. Ett område för bostäder pekas även ut väster om samhället men i direkt anslutning till befintlig bebyggelse, detta områden ligger även inom befintligt verksamhetsområde för VA. De övriga områdena som pekas ut i översiktsplanen ligger utanför befintligt verksamhetsområde för VA, men i nära anslutning till detta. Förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms därmed i stora drag vara goda.



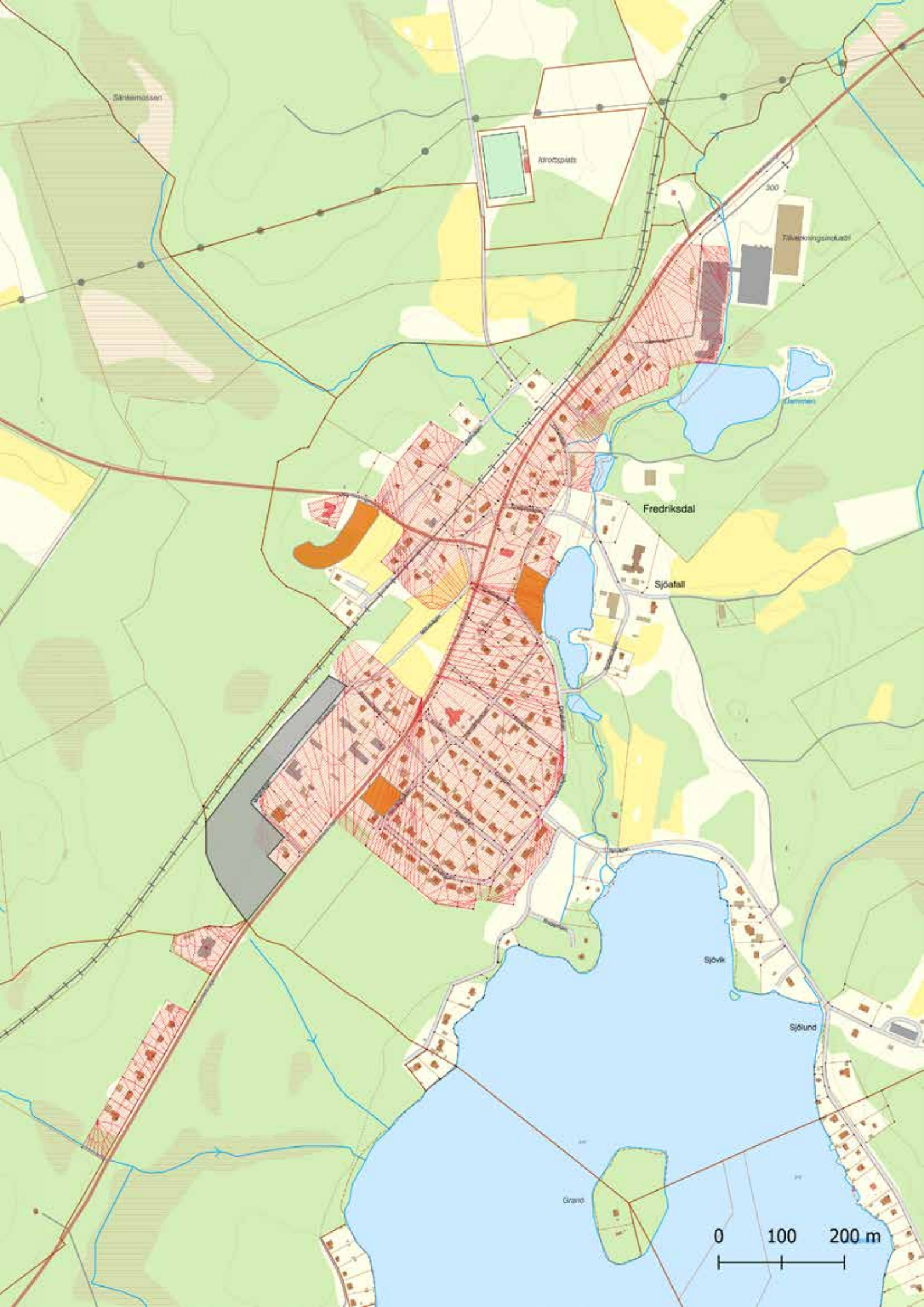
Äng

I Äng pekas områden för bostäder och verksamheter ut huvudsakligen nordost om den befintliga bebyggelsen i samhället. Mindre lucktomter pekas även ut för bostäder i samhällets mer centrala delar. Flertalet av de områden som pekas ut för bostäder samt det område som pekas ut för verksamheter ligger utanför befintligt verksamhetsområde för VA. Dessa områden ligger dock i direkt eller nära anslutning till befintligt verksamhetsområde för VA och möjligheterna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms vara goda.



Fredriksdal

I Fredriksdal pekas områden för bostäder och verksamheter ut väster om samhällets befintliga bebyggelse samt på vissa lucktomter mer centralt i samhället. De områden som pekats ut väster om samhället ingår inte i befintligt verksamhetsområde för VA, men ligger i direkt anslutning till detta, vilket medför att förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA nätet bedöms vara goda.



Sínemassan

Íróttispláts

300

Tilværingisindustri

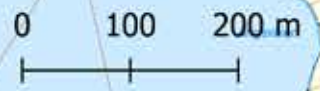
Fredriksdal

Sjófall

Sjóvik

Sjólund

Grano



Sandsjöfors

I Sandsjöfors pekas områden för bostäder ut relativt centralt i samhället, dessa omfattas redan idag av befintligt verksamhetsområde för VA. Sydost om samhället pekas ett område för verksamheter ut, detta ligger dock i anslutning till befintlig bebyggelse och därmed också i anslutning till befintligt verksamhetsområde för VA. Förutsättningarna för anslutning av detta områden till det kommunala VA nätet bedöms därmed vara goda



Norralmen

Sandsjöfors

Södra

Tillverkningsskaduthi

Kyrkohuset

Lilla Baholm

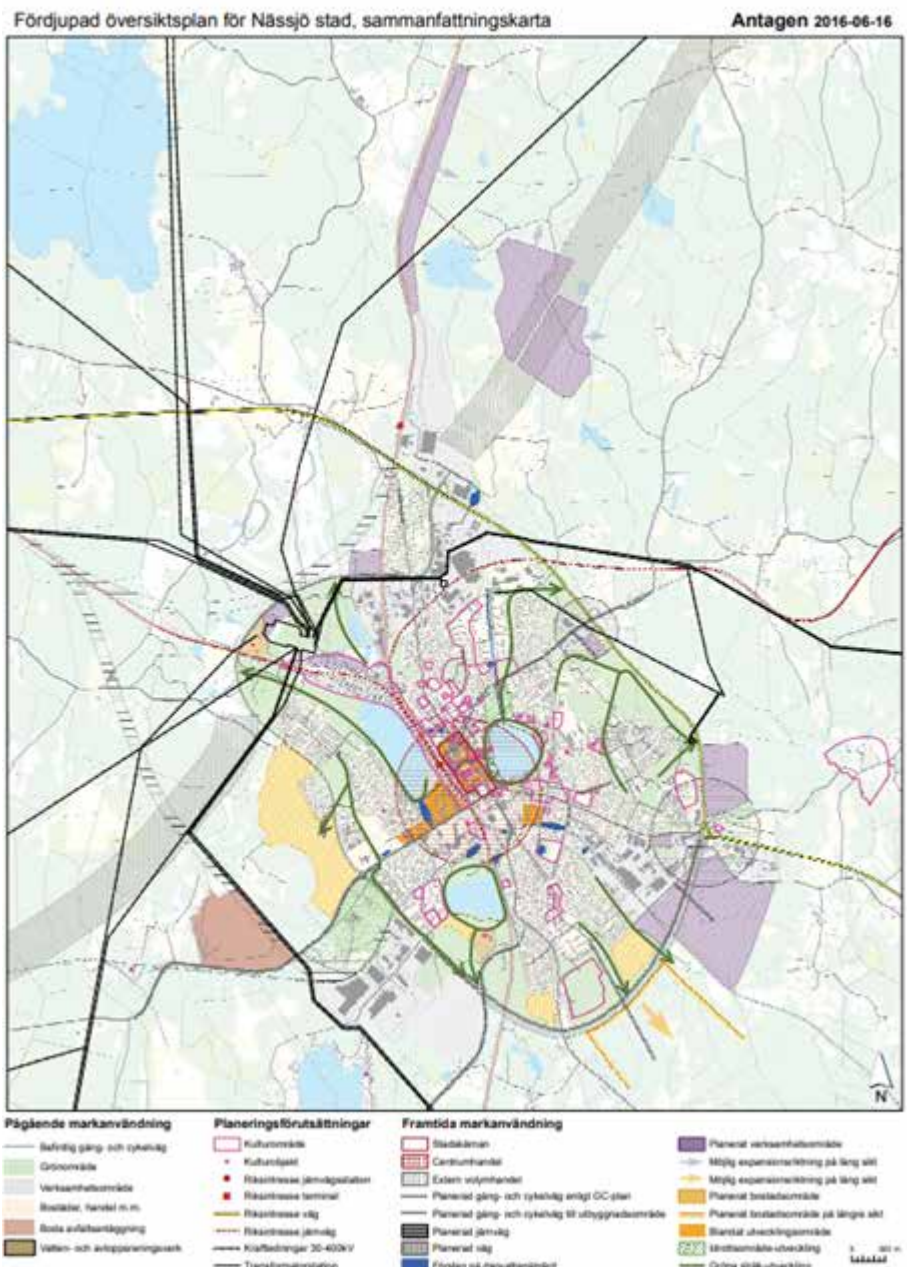
Torget

Holsteryd

0 100 200 m

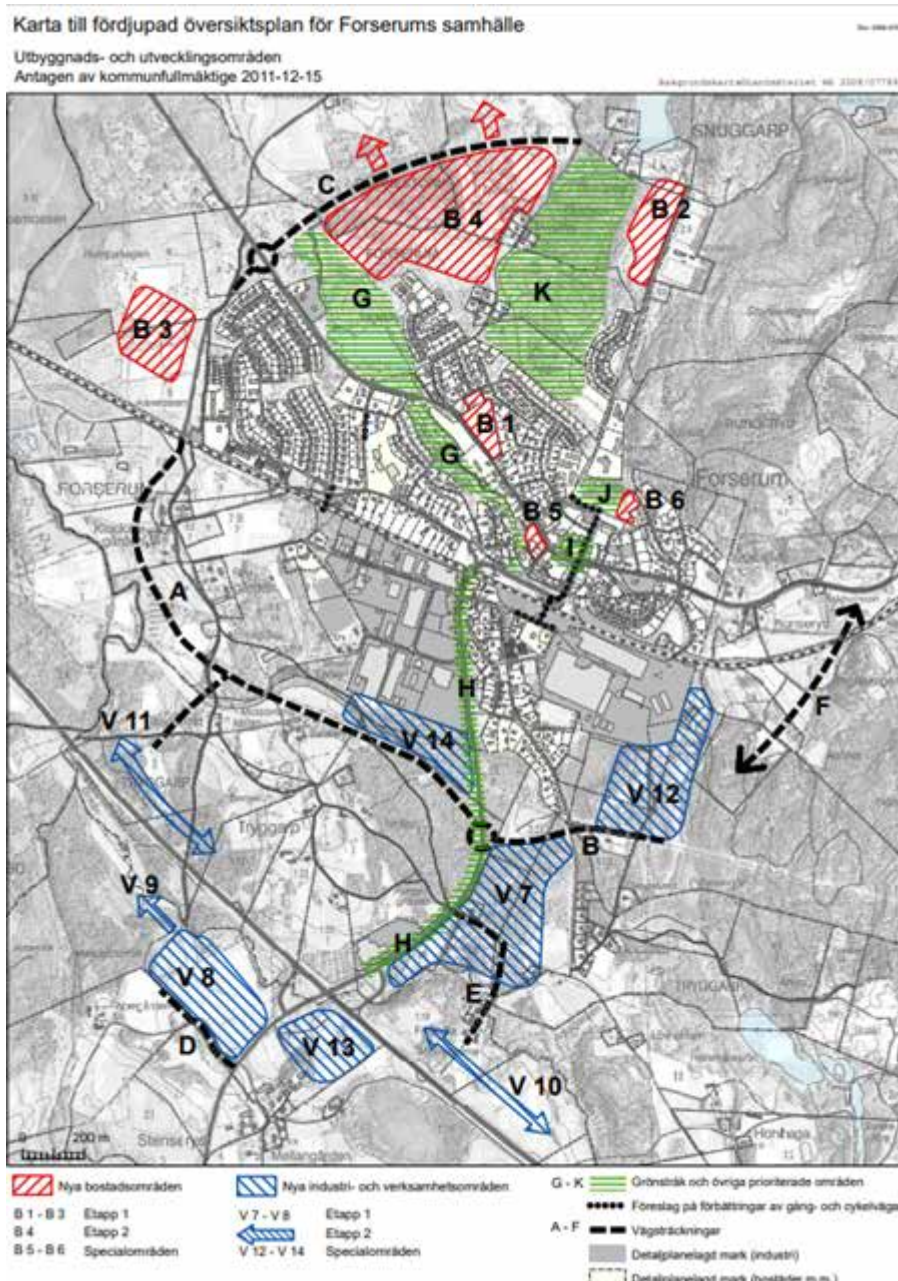
Fördjupad översiktsplan för Nässjö stad

För Nässjö stad finns en fördjupad översiktsplan som antogs av kommunfullmäktige 2016. Den fördjupade översiktsplanen anger kommunens viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen i Nässjö stad. Planen pekar ut mark för bland annat bostäder, verksamheter, grönområden, vägar och nya handelsområden. Planen antogs 2016 och därmed har utbyggnad redan skett inom vissa av de områden som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen och som redovisas i kartan nedan.



Fördjupad översiktsplan för Forserum

För Forserums samhälle finns en fördjupad översiktsplan som antogs av kommunfullmäktige 2011. Den fördjupade översiktsplanen anger kommunens viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen i Forserums samhälle. Planen pekar ur mark för bland annat bostäder, verksamheter, grönområden och vägar. 2021 inleddes arbetet med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserums samhälle, planen förväntas antas 2024. Kartan nedan redovisar den föreslagna markanvändningen för den nu gällande fördjupade översiktsplanen för Forserum.



Dagvatten

Allmänt

Ledningsnätet för dagvatten är normalt utbyggt i samma områden som spill- och dricksvattenledningarna. I äldre områden förekommer kombinerade spill- och dagvattenledningarna vilket ibland innebär översvämningensrisk i källare.

Dagvattenledningarna dimensionerades tidigare för lägre regnintensiteter än idag vilket innebär att avledningskapaciteten i vissa områden är för liten. Klimatförändringar med intensivare och kraftigare regn i kombination med högre andelar hårdgjorda ytor i tätorterna innebär mer marköversvämningar och risk för källaröversvämningar. Det kommer att bli allt viktigare att förstärka dagvattenledningarna, anordna fördröjningsmagasin, välja mer öppna dagvattenlösningar och i framtida planer lämna utrymme för öppna dagvattenlösningar, fördröjning och infiltration.

Dagvatten från tätorterna leds oftast direkt ut i närliggande vattendrag, diken och sjöar. Det finns dock flera befintliga anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten, främst i Nässjö. Dessa finns vid industriområdena Hultet Bråna, Södergården, Norrboda och Gamlaarp. Anläggningar för fördröjning eller översilning finns också vid Handskerydssjön, Ingsbergssjön, Ledet, Ljunggatan, Sturegatan, Bockängsgatan, Runnerydssjön och Folkets park. I Bodafors finns fördröjningsmagasin vid Karsåsvägen. Vid nyanläggning av bostads- och industriområden skapas normalt fördröjningsmagasin/reningsanläggningar i stället för nya direktutsläpp.

VA-planen redovisar riktlinjer för omhändertagande av dagvatten vid nya exploateringar och förändringar av befintlig bebyggelse. Dagvattenfrågan lyfts vid nyexploatering och förändring av befintlig bebyggelse. I planarbetet ingår alltid att skapa utrymme för dagvattenfördröjning/rening om det inte är orimligt/obefogat. Nedan redovisas större befintliga dagvattenutsläpp direkt till vattendrag.

Nässjö

Annefors och Älvshultet avvattnas delvis direkt mot Ejebäcken. Centrala delar av staden och stora delar av övriga bostadsområden avvattnas mot stadssjöarna som i praktiken fungerar som utjämningsmagasin.

Bodafors

Östra delen av samhället avvattnas mot Emån med utlopp nära avloppsverket. Området innehåller bostäder och verksamheter, bland annat bensinstation, bussgarage och genomfartstrafik. Västra delen av samhället avvattnas söderut mot Ulvstorp och så småningom mot Lagan. Denna del av samhället innehåller bostäder och mindre industriområde.

Forserum

Huvuddelen av dagvattnet i Forserums samhälle norr om järnvägen, inklusive sydöstra industriområdet (Jeld-Wen, CEOS), avleds genom ett antal utsläpp i Frickabäcken som rinner genom samhället. Frickabäcken utvidgas till mindre dammar i samhället och passerar den större dammen Forssjön innan vattnet lämnar samhället. Dagvattnet från sydvästra industriområdet (FIAB, Safety glass, Ragnars, Forserums verktygsindustri mm) avleds mot Smörpölen och Bokån. Här pågår diskussioner mellan företagen och Länsstyrelsen angående omhändertagande av släckvatten vid brand.

Malmbäck

Malmbäckån skär rakt igenom samhället och ett antal dagvattenutsläpp sker på dess väg genom samhället. Malmbäckån fungerar därför som huvudstråk för dagvattenavledning.

Anneberg

Genom samhället rinner Svartån med Pilabodammen och flera mindre skogsbäckar. Dagvatten släpps på ett antal punkter ut i Svartån och bäckarna. Svartån skär rakt igenom industriområdet kvarteret Vulkanen. Västra delen av samhället avvattnas via en bäck som rinner ihop med Svartån strax nedströms avloppsverket. Övriga tätorter bedöms ha relativt begränsade dagvattensystem och förhållandevis mindre hårdgjorda ytor och belastning på miljö.

Översvämningsproblematik

Översvämningsproblematiken kan kopplas dels till skyfall, dels till långvarig nederbörd i kombination med höga flöden till följd av exempelvis snösmältning. Vid översvämningar som beror på långvarig nederbörd eller höga flöden drabbas ofta låglänta områden som ligger i direkt eller nära anslutning till någon av kommunens sjöar eller vattendrag. Detta medför att det huvudsakligen är bebyggelse och VA-anläggningar i sjönära lägen som blir påverkade av denna typ av översvämningar.

Vi bedömning av de områden som kommunen i sin vatten- och avloppsplan utreder för anläggande av kommunalt vatten och avlopp ingår översvämningskänslighet som en aspekt i bedömningen av hur starka skäl det finns för att bygga ut allmänt vatten- och avlopp i respektive område. Bedömningen av respektive områdes översvämningskänslighet tar sin utgångspunkt i den översiktliga översvämningskartering som Länsstyrelsen i Jönköpings län tagit fram. I kommunens vattentjänstplan beskrivs hur den allmänna VA-anläggningen ska kunna hantera en ökad påverkan från bland annat översvämningar orsakade av skyfall.

Behov

Det finns ännu ingen prioritering gällande åtgärder i det befintliga dagvattensystemet för att minska dagvattnets miljöpåverkan och risken för skador på bebyggelse och infrastruktur. Det finns ett behov och intresse att införa ett incitament till att minska andelen snabbt avrinnande dagvatten genom olika LOD-lösningar. Det vill säga arbete och anordningar som utjämnar höga vattenflöden vid kraftigt regn och snösmältning. Åtgärder kan vara fördröjningsdammar, översilning eller anordningar som bromsar upp avrinning från hårdgjorda ytor. Möjligheten att införa ett incitament till att fastighetsägare genomför LOD-lösningar bör undersökas och mynna ut i förslag till ny brukningstaxa under planperioden. Motsvarande incitament kan tänkas införas även i anläggningstaxan för större fastigheter som kan ordna lokal dagvattenhantering.

Reglerade sjöar och vattendrag

I Nässjö kommun finns ett antal reglerade sjöar, dammar och vattendrag där ansvar för drift och skötsel åvilar Nässjö kommun eller Nässjö Af-färsverk. För de större regleringarna Fredriksdal-Ryssbysjön, Spexhulta-Bodanäsasjön och Storsjön finns kontaktlistor för att samordna större regleringar av flöden vid vårflod och kraftiga regn. Följande ansvarsfördelning enligt överenskommelse mellan NAV och Tekniska serviceförvaltningen (TSF) 1990-02-09 tillämpas för närvarande:

<i>Anläggning</i>	<i>Anmärkning</i>	<i>Ansvar</i>
Spexhultasjön	Vattendom	NAV
Ingsbergssjön		NAV
Handskerydssjön	Regleras normalt inte	NAV
Runnerydssjön	Regleras normalt inte	NAV
Ryssbysjön		NAV
Storesjön	Vattendom	NAV
Strömslundsdammen	Regleras normalt inte	TSF
Fabriksdammen		TSF (Ekomuseet)
Storsjön	Vattendom	NAV
Skärsjön	Vattendom	NAV
Forserum dammar (4 st.)		TSF
Pilabodammen		TSF
Fredriksdalasjön	Vattendom	NAV/Fallrättsinnehavare
Sjöafallsdammen	Tillsyn NAV	TSF

Utöver dessa finns en mängd enskilda regleringar av vattendrag i kommunen som inte tas upp här.

Större enskilda vattentäkter

Enligt vattenmyndighetens åtgärdsprogram ska kommunerna se till att vattentäkter som inte är kommunala men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³ / dag, har god kemisk status och god kvantitativ status samt ett långsiktigt skydd. I Nässjö kommun har det identifierats tre potentiellt större enskilda vattentäkter. Det är Viebäck, Sandsjöbaden, och Skärsboda. Uttaget av vatten vid de olika täkterna är idag mer eller mindre osäkert.

- Viebäck
- Sandsjöbaden

Viebäck

I Viebäck var det genomsnittliga uttaget 2010 15,4 m³ /dygn. Förändringar av verksamheten har skett under senare tid (nedlagt flyktingboende) och nu bedöms inget större uttag ske, och framtida uttag är osäkert. Vid en inspektion 13 november 2018 framkom att genomsnittligt uttag är cirka 5 m³ /dygn och cirka 35 personer som nyttjar vattentäkten.

Sandsjöbaden

Sandsjö Wårdshus & konferens AB och Sandsjöbadens camping har en gemensam vattenbrunn. De har problem med förhöjda halter av fluorider i dricksvattnet. Utbyggnad av överföringsledning för kommunalt vatten från Sandsjöfors till Sjövik är påbörjad. Denna ledningsdragning går cirka 200 meter från en teoretisk anslutningspunkt för Sandsjöbaden. Därmed kan det inom en snar framtid finnas goda förutsättningar för att ansluta till kommunalt vatten.

Enskilt avlopp

I Nässjö kommun finns det cirka 3000 enskilda avloppsanläggningar. Samtliga har inventerats av samhällsplaneringskontoret. Vid inventeringen konstaterades att cirka 80 procent av anläggningarna hade någon form av brist.

Fastighetsägare med bristfälliga anläggningar har uppmanats att åtgärda bristerna. De resterande följs upp genom tillsyn av samhällsplaneringsnämnden där förelägganden och förbud kan bli aktuellt för att åtgärda anläggningarna. Vid tillsynen följer samhällsplaneringsnämnden riktlinjerna i Havs- och vattenmyndighetens vägledning för provning och tillsyn av små avlopp.

VA-Ekonomi

Nässjö Affärsverk AB (NAV) är huvudman för VA i Nässjö kommun och ansvarar därmed för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare eller motsvarande som ligger inom verksamhetsområdet för en eller flera vattentjänster kallas för abonnenter och ingår i det s.k. VA-kollektivet.

Särredovisningsprincipen

Bokföring ska ske enligt god redovisningssed där resultat- och balansräkning redovisas särskilt och där det finns tilläggsupplysningar som visar hur fördelning skett av kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet, exempelvis vid samförläggning med andra typer av ledningar eller vid ombyggnation av gata.

Särredovisningsprincipen

Vattentjänsterna får inte vara vinstdrivande utan ska täcka de kostnader som medförs. Det innebär att avgifterna endast får vara så höga att de täcker nödvändiga kostnader för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen.

Förutom direkta kostnader för byggnation och skötsel av den allmänna anläggningen är arbetsledning, planering och registerhållning exempel på nödvändiga kostnader.

Fonder för framtida investeringar får ske om det finns fastställd investeringsplan där det tydligt framgår vilken åtgärd den avser, kostnaden för denna, tidpunkt för genomförandet samt övriga upplysningar som behövs för att bedöma hur stor avsättningen bör vara.

VA-kollektiv och skattekollektiv

Skälet till att särredovisnings- och självkostnadsprincipen är påbjudna i lagen om allmänna vattentjänster är att kommunerna hanterar "olika pengar" åt olika grupper av personer.

Skattekollektivet utgörs av alla kommuninvånare som betalar kommunalskatt, dessa pengar ska användas till många olika saker som, vård, skola och omsorg men också myndighetsutövning, planering och gatudrift.

Även om det inte finns formella hinder att använda skattepengar för att finansiera VA-verksamheten, är det inte vanligt att det sker.

Att ordna VA-försörjning är i grunden den enskilde fastighetsägarens ansvar.

När detta måste ske i ett större sammanhang med hänsyn till skyddet för människors hälsa och för miljön, gör kommunen en utredning om området ska bli ett s.k. verksamhetsområdet och då ingå i den allmänna VA-anläggningen.

VA-kollektivet utgörs av fastighetsägare som ingår i verksamhetsområdet för en eller flera vattentjänster.

Om man ingår i ett verksamhetsområde ska avgifter enligt gällande VA-taxa betalas till VA-huvudmannen och rättigheter samt skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) gäller.

Avgifter för allmänna vattentjänster

Det finns i huvudsak två typer av intäkter till VA-huvudmannen, anläggningsavgifter och bruksavgifter.

Kommunfullmäktige beslutar om VA-taxans konstruktion men har delegerat ansvaret för VA-taxans nivåer till Nässjö Affärsverks styrelse.

Anläggningsavgiften är en engångsavgift för att täcka VA-huvudmannens kostnader att ordna en allmän VA-anläggning. För abonnenten innebär den en rättighet att för all framtid vara ansluten till den allmänna VA-anläggningen.

Läs mer om anläggningsavgifternas storlek på www.nav.se

Bruksavgiften är en periodisk avgift för att täcka drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av anläggningsavgiften.

Läs mer om bruksavgifternas storlek på www.nav.se

Uppföljning av VA-plan 2019–2023

Sammanfattning

Nässjö kommuns VA-plan för åren 2019-2023 antogs av kommunfullmäktige 2019. I tabellen nedan sammanfattas de huvudsakliga åtgärder som ingick i planen och resultatet.

<i>Utbyggnadsområden kommunalt VA</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Vareviken	Under planperiod	Klart
Sjölund/Klinten		Klart

<i>Befintliga vatten- och avloppsverk</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Förbättring av vattenkvaliteten i Skullaryd genom idrifttagning av ny vattenreningsanläggning.	Under planperiod	Klart
Åtgärdande av nitratproblem på vattenverket i Sjövik.	Under planperiod	Klart
Fortsatt arbete med att knyta ihop vattenverket Sandsjöfors med Sjövik.	Under planperiod	Klart
Utredning av ytterligare barriärer mot vattenburen smitta på Nässjö vattenverk, eventuell UV-ljusbehandling av vattnet.	Under planperiod	Klart
Komplettering Malmbäcks vattenverk med filter och brunn, för högre kapacitet.	Under planperiod	Klart
Uppdatering av Sandsjöfors vattenverk.	Under planperiod	Klart
Uppkoppling av anläggningar med fjärrstyrd processövervakning planeras.	Under planperiod	Löpande arbete
Kapacitetsökning för Stensjöns vattenverk.	Under planperiod	Klart
Uppdatera handlingsplan och nödvattenplan för dricksvattenförsörjning	Under planperiod	Plan framtagen för beslut
Fortlöpande se över förhållandet mellan överföringsledningar och lokala verk.	Under planperiod	Löpande arbete
Utreda och verka för vattenbesparande åtgärder	Under planperiod	Löpande arbete
Förnyelse av avloppsanläggning i Skullaryd.	Under planperiod	Klart
Nytt värmesystem, upprustning biobäddar med mera på Nässjö avloppsverk	Under planperiod	Förstudie framtagen för hela NÖ ARV
Utarbeta ett inriktningsbeslut för Nässjö avloppsreningsverk (nybyggnad/renovering).	Under planperiod	Klart
Nässjö Affärsverk AB ska under planperioden påbörja arbetet med VASS hållbarhetsindex.	Under planperiod	Klart, löpande arbete

KAPITELRUBRIK

En säkerhetskyddsanalys av VA-verken ska göras under planperioden.	Under planperiod	Klart
--	------------------	-------

<i>Ledningsnätsförnyelse</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Byte av minst 1000 meter respektive vatten-, avlopps- och dagvattenledningar per år under hela planperioden. Mål tillsammans 3500 meter.	Under planperiod	Löpande arbete
Åtgärdande av felkopplade dagvattenledningar under hela planperioden.	Under planperiod	Löpande arbete

<i>Vattenskyddsföreskrifter</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Fastställa vattenskyddsföreskrifter för Storsjön, Forserum.	Under planperiod	Pågår, ansökan inlämnad
Genomgång och uppdatering av skyddsföreskrifter för övriga vattentäkter. Prioriteras efter storlek. Anneberg/Solberga och Malmbäck ska genomföras under planperioden.	Under planperiod	Ej påbörjat
Ansöka om vattendom där det saknas eller behövs utökad uttag. Prioritetsordning Stensjön, Nässjö, Ormaryd, Malmbäck, Anneberg. Stensjön och Nässjö genomförs under perioden.	Under planperiod	Stensjön klart, pågår framtagande av vattenförsörjningsplan

<i>Reservvattentäkt</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Fortsatt utredning av reservvattenfrågan. I första hand utredning och projektering av reservvatten från Storsjön till Nässjö och omvänt Nässjö till Bodafors/Grimstorp.	Under planperiod	Pågår, vattendom antagen 2022, överklagad

<i>Exploateringsområden</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Alsberg etapp 2	Under planperiod	Klart
Södra Handskeryd	Under planperiod	Klart
Södergårdens industriområde	Under planperiod	Klart
Sörängen etapp 1 och 2	Under planperiod	Klart

<i>Dagvatten</i>	<i>År</i>	<i>Status</i>
Handlingsplan/prioriteringslista för områden med begränsad kapacitet (risk för översvämning med mera) upprättas	Under planperiod	Inväntar policy och ansvarsfördelning

Handlingsplan/prioriteringslista för större befintliga utsläppspunkter i känsliga områden (ur miljösynpunkt) upprättas	Under planperiod	Inväntar policy och ansvarsfördelning
Underhållsplan för skötsel av kommunalt (TSF/NAV) ägda dagvattenanläggningar upprättas	Under planperiod	NAV, under framtagande
För- och nackdelar med införande av en särskild dagvattentaxa, för att öka lokalt omhändertagande och minska miljöpåverkan och översvämningsrisker ska utredas under planperioden.	Under planperiod	Ny VA-taxa under framtagande

Ordlista

Nedan förklaras några förkortningar och ord som förekommer i dokumentet och vatten- och avloppssammanhang.

Allmän vatten- och avloppsanläggning (Allmänt VA) En VA-anläggning över vilken en kommun eller kommunalt bolag är huvudman (ansvarar) och som har ordnats och används för att uppfylla huvudmannens skyldighet enligt vattentjänstlagen (LAV). I den allmänna VA-anläggningen ingår ledningsnät, pumpstationer samt andra anordningar som krävs för att VA-anläggningen ska fungera på avsett sätt.

Anläggningsavgift (Anslutningsavgift) En engångsavgift som den enskilde betalar när förbindelsepunkt till allmänt VA har upprättats för en fastighet.

Antropogen påverkan Mänsklig påverkan

Arrende När en jordägare upplåter nyttjanderätt till jord mot någon form av ersättning.

Avloppsvatten Avloppsvatten är ett gemensamt namn på dagvatten, dränvatten och spillvatten.

Avrinningsområde Ett landområde, inklusive sjöar, som avvattnas via samma vattendrag.

BDT-vatten Bad-, disk- och tvättvatten.

Brukningsavgift Periodisk (återkommande) avgift (för den enskilde) för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av anläggningsavgiften. Brukningsavgiften har en fast del samt en rörlig del.

Bräddning Situation där spillvatten måste ledas förbi reningsverket orenat på grund av hög belastning alternativt låg kapacitet i avloppsreningsverket eller ledningsnätet.

Dagvatten Tillfälligt avrinnande vatten, till exempel regnvatten och smältvatten, från tak och vägar med mera, samt framträngande grundvatten.

Dagvattenanläggning I detta dokument avses en anläggning för fördröjning och/eller rening av dagvatten.

Dagvattenpolicy Riktlinjer för hantering av dagvatten.

Dränering Anläggning som syftar till att leda bort vatten (grundvatten eller vatten som infiltrerar från markytan) under mark. Anläggningen kan bestå av till exempel perforerade rör och/eller grovt jordmaterial (makadam, sten och så vidare.). Syftet är göra omgivande mark torrare för att till exempel skydda byggnader och/eller kunna använda marken på önskat sätt.

Dränvatten Vatten som avleds genom dränering.

Enskild vatten- och avloppsanläggning (Enskilt VA) En VA-anläggning som inte är ansluten till den allmänna VA-anläggningen. För den enskilda anläggningen ansvarar den eller de fastigheter som nyttjar anläggningen.

Fastighet En fastighet är ett mark- och/eller vattenområde eller en volym som är fast egendom med tillhörande fastighetstillbehör (till exempel byggnader, andra anläggningar och växtlighet). Rätten att använda en allmän VA-anläggning är knutet till fastigheten och inte till fastighetsägaren och består så länge fastigheten består. Enligt vattentjänstlagen ska det som gäller för fastighet också tillämpas för byggnad eller anläggning som inte tillhör fastighetens ägare.

Fastighetsägare Ägare av en fastighet. Enligt vattentjänstlagen jämställs tomträttshavare och ägare till byggnad eller anläggning som tillhör annan än fastighetsägaren, till exempel en arrendator, med fastighetsägare.

Grundvattentäkt Vattentäkt där vattnet tas ur grundvattnet (finns under markytan).

HaV Havs- och vattenmyndigheten

Hushåll Enhet av människor som delar bostad.

Infiltrationsanläggning Reningssteg i en avloppsanläggning som huvudsakligen utnyttjar den naturliga jorden på platsen för rening.

Inläckage Vatten (oftast grund- eller regnvatten) som läcker in i otäta ledningar (oftast spillvattenledningar) som inte är avsedda för det inläckande vattnet.

LAV Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Ledningsförnyelse Ersätta eller renovera gamla ledningar.

LIS-område LIS står för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen och avser områden där det ska vara lättare att få bygga inom 100 meter från stranden.

Lättrycksavloppssystem (LTA) Ett lågtrycksavloppssystem som är utvecklat för områden där det är svårt att få självfall i avloppssystemet.

Varje fastighet har sin egen pumpstation som består av en tank med en skärande pump som "maler" avloppsvattnet och pumpar ut det till den gemensamma avloppsledningen utanför fastigheten.

Markbädd Reningssteg i en avloppsanläggning som består av särskilt anpassade (tillförda) jordmassor och spridnings- och uppsamlingsrör. Anläggs ofta när den naturliga jorden på platsen inte kan användas för infiltration. Markbädden har till skillnad från en infiltrationsanläggning ett definierat utlopp.

Minireningsverk Mindre reningsverk, oftast enskild anläggning, för en eller ett fåtal fastigheter.

NAV/NAVAB Nässjö Affärsverk AB. Kommunalt bolag i Nässjö kommun. Huvudman för bland annat allmänt VA i Nässjö kommun.

Natura 2000-område Ett område vars natur är värdefullt ur ett EU-perspektiv. Ingrepp som på ett betydande sätt påverkar miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd.

Normaltaxa Den VA-taxa som tillämpas vid normala omständigheter.

Nyttighet/er I VA-sammanhang menas de olika tjänsterna vatten (V), spillvatten (S) och dagvatten (D) som kan tillhandahållas av huvudmannen (den ansvariga för allmänt VA i kommunen, i Nässjös fall NAVAB).

Omvandlingsområde Fritidshusområde som successivt övergår till permanent bostadsområde.

PBL Plan- och bygglag (2010:900).

pe Personekvivalent/er, motsvarar en genomsnittlig persons behov (i samband med reservkapacitet för verk).

Reservkapacitet (gällande vatten- och avloppsverk) Kapacitet gällande produktion/rening utöver den i dagsläget utnyttjade.

Reservvattentäkt Vattentäkt som kan användas när problem uppstår med den ordinarie vattentäkten.

Samfällighet Mark, anläggningar, rättigheter med mera som gemensamt tillhör flera fastigheter.

Servisledning Med servisledning menas den ledning som förbinder en byggnad eller en fastighet med en allmän Va-anläggnings ledningsnät. På serviceledningen finns en förbindelsepunkt. Serviceledningen mellan fastigheten/byggnaden och förbindelsepunkten tillhör fastigheten och resterande del av servisledningen tillhör den allmänna anläggningen.

Självkostnadsprincipen Ingen vinst eller subventionering förekommer, verksamhetens intäkter/avgifter ska motsvara verksamhetens faktiska kostnader.

Sluten tank Avloppsanläggning som består av en större tank dit avloppsvattnet leds. Tanken saknar vidare koppling till markbädd/infiltration och töms med slamsugningsbil.

Stenkista En anläggning bestående av en samling stenar under mark. Möjliggör lagring och infiltration av vatten (till exempel dagvatten) i mark. Idag är inte detta ett godkänt reningssteg för spillvatten eller BDT-vatten.

Spillvatten I regel förorenat vatten från hushåll, industri med mera. Med spillvatten likställs allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer ska avledas till spillvattenledning.

Sommarvatten Anläggning för vattenförsörjning som endast kan användas sommarhalvåret, oftast på grund av ytligt eller ovan mark liggande ledning-

ar som inte klarar minusgrader/tjäle.

Svenskt Vatten Svenskt Vatten är branschorganisation för landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag – VA-organisationerna.

Särtaxa Särtaxa är en egen taxa som på grund av särförhållanden har upprättats för en del av ett verksamhetsområde inom kommunen. Särtaxan kan tas ut som både anläggnings- och bruksavgift. Särtaxa innebär att en högre eller lägre avgift tas ut jämfört med normaltaxan.

Tillskottsvatten Vanligtvis dagvatten, dränvatten och/eller grundvatten som genom felkopplingar och inläckage belastar spillvattenledningar och avloppsreningsverk.

TSF Tekniska serviceförvaltningen inom Nässjö kommun.

VA Vatten- och avlopp. Omfattar dricksvatten och spillvatten samt vanligtvis även dagvatten och dränvatten.

VA-anläggning (Vatten- och avloppsanläggning) En VA-anläggning som har till ändamål att tillgodose behovet av dricksvatten och/eller avlopp för bostadshus eller annan bebyggelse.

VA-försörjning Ordnande av dricksvatten och spillvatten samt vid behov dagvatten och dränvatten.

VA-kollektiv Samtliga fastighetsägare inom kommunens verksamhetsområden för VA.

VA-plan Beskriver kommunens nuläge, förutsättningar, behov, riktlinjer och åtgärdsplan gällande VA i kommunen.

VA-policy Anger riktlinjer för hur kommunen ska jobba med VA.

KAPITELRUBRIK

VA-taxa Anger kommunens avgifter för tillhandahållande av allmänna vattentjänster inom verksamhetsområdena. Avgifterna tas ut dels som en anläggningsavgift (engångsavgift), dels som en bruksavgift (återkommande avgift baserad på förbrukning).

VA-tjänster Tillhandahållande av vattenförsörjning och avlopp (VA).

VA-verk Vatten- och avloppsreningsverk.

VA-verksamhet Verksamhet som bedrivs för att tillhandahålla dricksvatten och spillvatten samt i förekommande fall dagvatten och dränvatten.

VA-översikt Beskriver kommunens nuläge, förutsättningar och behov gällande VA.

Vattenskyddsföreskrifter Föreskrifter om hur vattentäkten ska skyddas för att över tid kunna användas som vattentäkt.

Vattentjänster Vattenförsörjning och avlopp (VA).

Vattenförsörjning Tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning.

Verksamhetsområde Allmänna vatten- och avloppstjänster bedrivs inom ett fastställt geografiskt område (verksamhetsområde) inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.

Ytvattentäkt Vattentäkt där vattnet tas ovan mark, vanligtvis från sjö.

Åretruntvatten Vatten/vattentäkt som kan användas året om (jämför sommarvatten).

Överföringsledning Längre ledningar med huvudsakligt syfte att överföra till exempel vatten eller avlopp mellan förbrukare/konsument och vatten-/avloppsverk på annan geografisk plats.

NÄSSJÖ KOMMUN

571 80 Nässjö

0380-51 80 00 (växel)

0731-23 21 60 (sms)

kommunstyrelsen@nassjo.se

www.nassjo.se

